

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КВНЗ «ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»

«МЕТОДИЧНІ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ:
ШЛЯХИ ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ»

Матеріали X Міжнародної науково-методичної конференції
Харків, 20 квітня 2018 року

Харків – 2018

УДК 811.111:378.147

Затверджено до друку рішенням вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (протокол №1 від 19.01.2018 р.)

Організаційний комітет конференції:

Голови:

Пасинок В.Г., доктор педагогічних наук, професор
Полоцька О.О., кандидат філологічних наук, доцент
Птушка А.С., кандидат філологічних наук, доцент
Булгакова В.Г., кандидат педагогічних наук, доцент

Члени організаційного комітету:

Ткаля І.А., кандидат філологічних наук, доцент
Павлова Л.В., старший викладач
Лешньова Н.О., старший викладач
Немчонок С.Л., старший викладач

Секретарі:

Матвійчук О.М.
Пєшкова О.Г.

Адреса редакційної колегії:
61022, м. Харків-22, майдан Свободи, 4,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
факультет іноземних мов, тел. (057) 707-53-50
engldpt@karazin.ua

До збірника увійшли матеріали, присвячені загальним проблемам навчання і контролю, теорії і методики викладання іноземних мов, питанням пов'язаним з дидактичними та психологічними аспектами навчання іноземних мов у ВНЗ та школі. Також висвітлюються професійна підготовка з іноземних мов та новітні освітні підходи.

Розраховано на наукових працівників, аспірантів та студентів усіх спеціальностей.

ISBN 978-966-285-486-2

© Харківський національний
університет імені В.Н. Каразіна, 2018

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Авдеєнко І.М., Шалух Камаль	11
ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Байбекова Л.О.	13
ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ	
Байстрюченко С.Г.	15
ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Безугла Т.А.	17
ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 5 КЛАСАХ	
Белишко Н.О.	19
DIE KUNST DER LAPIDAREN VERSE. IDEENPOTENTIAL DER NEUSTEN ÖSTERREICHISCHEN LYRIK FÜR DEN DaF-UNTERRICHT	
Byelozyorova O. M., Huszcza K.	22
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ	
Беляєва Е. Ф.	24
ОСВІТНІЙ КВЕСТ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.	
Бірюкова К.В.	26
О ПРОБЛЕМЕ ПЕРЕКЛЮЧЕНИЯ КОДА В УСНОЙ РЕЧИ	
Бондарь С.Н., Коваленко Н.А.	28
ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.	
Бошкова О.О., Серікова Т.М.	31
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРАМИ ВВНЗ	
Брик Т.О., Лебошина Н.В.	33
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ	
Воробьева И.Н., Левдик С.В.	35
ACADEMIC WRITING FOR POST-GRADUATE STUDENTS	

К. V. Voronina	37
ТСО КАК ЭЛЕМЕНТ ПРОЕКТНОЙ МЕТОДИКИ	
Воронова Е. М.	39
ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Гаврилова О. В.	42
THE IMPORTANCE OF ESP TEACHERS' TRAININGS.	
Galstyan A. G., Dudoladova A. V., Dudoladova O. V.	44
ІДЕЇ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Гончаренко О. В., Конопельцева О. Г.	47
ПРО ДЕЯКІ ПРИЧИНИ ЗНИЖЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У УЧНІВ.	
Гуріна І. В.	48
МУЛЬТИМЕДІА ЯК ПІДҐРУНТЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ (НА МАТЕРІАЛІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ)	
Гуторов В. О., Набокова О. В.	50
СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	
Дембовська Л. М., Козіна Я. М.	52
РОБОТА ЛІТНЬОГО МОВНОГО ТАБОРУ "БРИТАНІКА" У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ	
Дмитрикова О. В., Шестопалова К. В.	55
ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ УЧНЯМИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНО СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ МОДУЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ	
Донченко О. О.	57
ЭЛЕМЕНТЫ КОММУНИКАТИВНОЙ МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ	
Есенгалиева А. М.	60
УСНЕ МОВЛЕННЯ – ОДИН З НАЙБІЛЬШ МОТИВОВАНИХ НАПРЯМКІВ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Жадановська Ю. М.	63
ВИКОРИСТАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Журавльова І. В.	66
НОВІТНІВІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Золотарьова А. В.	68
ВИКОРИСТАННЯ WEB-QUEST МЕТОДУ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Зубкова Л. М.	69

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ	
Капусник В.В.	71
LITERACY FOR YOUNG ENGLISH LEARNERS	
Kachanova O.V.	73
ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ	
Клименко О.І.	76
ВЛИЯНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОЙ НАУКИ США НА РЕФОРМИРОВАНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ	
Ковалева А.В.	78
ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Ковінько К.В.	80
МОТИВАЦІЯ ЯК РУШІЙНИЙ ФАКТОР ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	
Кожевіна І. В.	82
СПЕЦИФІКА ВПРОВАДЖЕННЯ ВІДЕОФІЛЬМІВ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Колтунова О.І.	83
TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND THE 21ST CENTURY SKILLS	
Кондра О.В., Погодіна М.Ю.	85
РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ УСТНОЙ РЕЧИ ВО ВРЕМЯ ИЗУЧЕНИЯ ГРАММАТИЧЕСКОГО МАТЕРИАЛА	
Котова А.В., Капнист Н.Н.	88
ІНФОРМАТИВНИЙ АСПЕКТ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ТА СТУДЕНТІВ У КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ШКОЛИ ТА ВНЗ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Красюкова М.М.	90
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ	
Крутогуз І.В., Глущенко Т.О.	92
МЕДІА-КОНТЕНТ TED TALKS ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	
Кузнєцова О.В., Тарасова С.О.	95
ОПТИМИЗАЦИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АУДИТОРНОГО ВРЕМЕНИ С ЦЕЛЬЮ ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ.	
Кузьмина В.С., Иванига А.В.	97
ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ	

МЕТОДИКИ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.	
Куліш К.В.	99
THE ROLE AND FORMS OF NON-FORMAL EDUCATION IN CANADA	
Kurnitska N., Dymytrova V.	101
ОСОБЕНОСТИ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ ЛИЦАМИ ПОЖИЛОГО ВОЗРАСТА В КАНАДЕ	
Кучерова О.В., Antilevska Iona	103
СУЧАСНИЙ УРОК ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Лебедева К.О.	105
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Легуцька О. І.	107
ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА СТУДЕНТІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	
Ленська О.О., Ступницька Н.М.	109
THE EFFECT OF LECTURER'S PERSONALITY ON STUDENTS' LEARNING MOTIVATION	
Lenkova L.	112
PROFESSIONALLY-ORIENTED READING IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS AT NON-LINGUISTIC SCHOOLS	
Lieshnova N.A., Strikauskas I.V.	114
МЕТОДИ Й ФОРМИ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ	
Литвиненко С.В.	116
ВИКОРИСТАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЯК ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Логвиненко О.В.	118
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТНОЇ РОБОТИ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.	
Лопатіна М.М.	120
ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ТЕМОЮ «ЕКОЛОГІЯ. ОТОЧУЮЧИЙ СВІТ»	
Луценко Л.В	123
ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ В ГРУППАХ УГЛУБЛЕННОГО ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА ДЛЯ СПЕЦИАЛИСТОВ, КОМАНДИРУЕМЫХ НА СТАЖИРОВКИ В ЗАРУБЕЖНЫЕ УНИВЕРСИТЕТЫ.	
Маевская Л.Д.	125
ВИКОРИСТАННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ПРИ	

ВИВЧЕННІ ФРАЗЕОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Макаренко Л. Ф.	127
ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ ГОВОРЕНИЯ НА КУРСАХ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ	
Матвийчук О.Н., Пешкова О.Г.	129
ЗАСВОЄННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ У КОНТЕКСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ МОВНОЇ ЗДОГАДКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Мірошниченко Ю.Д.	131
“AMERICAN REVOLUTIONARY WAR”: TOWARDS A GENUINELY INTERACTIVE LECTURE	
Iryna Morozova	133
ECOLOGICALLY INFORMED TEFL PRACTICES IN UKRAINE	
Morozova O.I.	135
КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ГРАМАТИКИ	
Найдіна Є. С.	136
AROUSING INTEREST IN THE PROCESS OF DISCUSSION	
Nemchonok S. L.	138
ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕДІА-ОСВІТИ ТА МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Овсяннікова Л. Є.	140
OFFENE FORMEN DES DEUTSCHUNTERRICHTS: EINE INTERNATIONALE ERFAHRUNG	
Nataliia Onishchenko	141
УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТА У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
Орач Ю.В., Туренко Р.Л.	143
РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ УНІВЕРСИТЕТУ	
Павлова Л.В.	145
ЭКО-ЭТИКЕТ ОБЩЕНИЯ В ИНТЕРНЕТЕ	
Пасынок В.Г.	147
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
Петрушенко Ж. В.	149
УПРОВАДЖЕННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ВІДПОВІДНО ДО НОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ	
Поклонська О.М.	151
ЩО СТОІТЬ НА ШЛЯХУ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ТА НАУКОВОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ?	
Полоцька О.О.	154

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ В ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Прищенко Н.В.	156
ТРУДНОСТИ, ВОЗНИКАЮЩІЕ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ АУДИРОВАНИЯ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	
Птушка А.С.	158
ПРОЕКТНИЙ МЕТОД ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Рапава Р. Б., Алавердові Е. В	160
OPTIMIZATION OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING TAKING INTO ACCOUNT STUDENTS' LEARNING STYLES	
Romanchenko I.I., Fadeeva L.O.	162
СУЧАСНИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Рубцов І.В.	164
ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Рубцова М.А.	166
ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Руденко А.В.	168
ОБРАЗОВАНИЕ - ЗОНА НАИБОЛЬШЕГО РИСКА В ПЕРИОД ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ	
Руднева И.С.	170
ВИКЛАДАЧ У СУЧАНИХ УМОВАХ НАВЧАННЯ	
Рябих М.В.	173
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ И ИНТЕРНЕТ РЕСУРСОВ ДЛЯ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ У СТУДЕНТОВ, НАПРАВЛЕННОЙ НА ИЗУЧЕНИЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА	
Савченко Н.Н.	175
PEDAGOGICAL LINGUOECOLOGY	
Samokhina V.O.	177
APPROACHES TO MISTAKES	
Sverdlova I. O., Oliver Vögler	178
DESIGNING TASKS IN COGNITIVE-COMMUNICATIVE SETTINGS	
Sverdlova I. O., Sverdlova Iryna S.	180
МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ДИТИНИ ICDP ДЛЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	
Сергеева І.С.	182
ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО УЧАСТІ У НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ	

Сергеева О. А.	184
ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ЛИНГВОСОЦИОКУЛЬТУРНОГО ПОДХОДА В СОВРЕМЕННОЙ МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ В ВУЗЕ	
Сердюк В.Н., Беляева О.Ю.	186
UNIVERSITY TEACHER' EFFECTIVENESS	
Skryl O. I.	188
ПРОБЛЕМА АСИММЕТРИИ ПОЛУШАРИЙ ГОЛОВНОГО МОЗГА: ФУНКЦИОНАЛЬНО-КОГНИТИВНЫЙ АСПЕКТ ЛИНГВОДИДАКТИКИ	
Скрыпник И.Ю., Шамаева Ю.Ю.	190
РОЛЬ ЗАСОБІВ НЕВЕРБАЛЬНОЇ ЕТИКЕТИЗАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ДИСКУРСУ	
Солощук Л.В.	192
TO TALK OR NOT TO TALK? TEACHER TALKING TIME IN ENGLISH CLASSROOM	
D. V Strelchenko	194
EFFECTIVE PREPARATION FOR EXTERNAL INDEPENDENT ASSESSMENT	
Tatarnikova S.R.	196
КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ	
Тащенко Г. В.	198
ANSÄTZE DER THEATERTECHNIKEN IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT	
Tereshchenko O.J.	200
AN APPROPRIATE CHOICE – A PROPER APPROACH TO LEARNING	
Tkalia I.A., Volkova A.G.	202
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
Харченко В.В.	204
CLASSROOM STRATEGIES FOR BILINGUAL STUDENTS	
Iryna Kholmohortseva, Alexandra Mironova	206
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	
Цюрюпа М. А.	208
LESSON PLANNING MODELS	
Yevhen Chervinko, Timo Sippala	210
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	
Черкашина Н.І	212
ADAPTING AND SUPPLEMENTING COURSEBOOK MATERIALS	
Chernysh T.V., Starukh V.O.	214

ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УСПЕШНОГО ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ	
Чернышова Н.В., Никитина Л.Д.	216
МЕТОД CASE STUDY ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ	
Шарун Ю.Ф.	218
MODERN CREATIVE TOOLS OF TEACHING ENGLISH USING DIGITAL MEDIA IMAGES	
Shytikova (Lastovka) Ch.I.	220
ЕКОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ	
Шпак О.В.	222

ПСИХОЛОГІЧНІ БАР'ЄРИ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Авдєєнко І.М. (Харків), Шалух Камаль (Марокко)

Вивчення іноземної мови – це оволодіння іншомовною компетентністю, комунікативною гнучкістю, емоційною стійкістю, а також умінням психологічно включатися в процес навчання. Ефективність такого багатостороннього процесу оволодіння іноземною мовою безпосередньо пов'язана з психологічною готовністю студента засвоювати і застосовувати іноземну мову як на заняттях, так і в життєвій ситуації, вірити в свої здібності, не боятися робити помилки в спілкуванні іноземною мовою, тобто вміти долати психологічні бар'єри. Психологічний бар'єр –це перешкода, яка заважає оптимальному протіканню процесів адаптації особистості до нових факторів зовнішнього середовища.

Психологічні бар'єри можна поділити на психофізіологічні, інформаційні, емоційні, оцінювальні, смислові та міжкультурні. Психофізіологічні бар'єри виникають при відсутності контакту викладача та студента, коли немає наближення двох мовних реальностей, гармонії та існує велика різниця між темпераментами викладача та студента. Інформаційні бар'єри виникають при неправильному виборі програми навчання, невідповідності рівня навчальних матеріалів при навчанні студентів. Емоційні бар'єри насамперед асоціюються з підвищенням тривожності студента на основі особистих негативних емоцій різного характеру, невпевненістю в своїх здібностях говорити іноземною мовою, невмінням швидко відповідати на питання. Оцінювальні бар'єри пов'язані з необ'єктивною, на думку студента, оцінкою його роботи або з переважанням особистого суб'єктивного негативного ставлення з боку викладача, яке впливає на оцінку. Міжкультурні та смислові бар'єри мають місце, коли студент не вміє комунікувати засобами іноземної мови, не враховує правила спілкування та ведення дискусій, не вміє висловлювати свої думки згідно з традиціями країни, неправильно розуміє висловлювання свого

співрозмовника як представника іншої культури [2]. Існує також і більш спрощена класифікація психологічних бар'єрів, згідно з якою вони поділяються на дві групи: зовнішні і внутрішні. Зовнішні психологічні бар'єри – це об'єктивні перешкоди соціального характеру, які не залежать від обставини студента, і перешкоди, створені неможливістю об'єктивного характеру, напругою в соціумі людини, професійними відмінностями між студентами, приналежністю їх до різних соціальних груп. Внутрішні психологічні бар'єри – це психофізіологічні і лінгвістичні перешкоди на шляху вивчення іноземної мови, які властиві особистості. Вони викликані такими факторами, як вік, особливості виховання, наявність здатності до вивчення іноземних мов і віри в свої сили, попередній досвід навчання, негативний вплив якого перешкоджає правильній оцінці ситуації, свій стиль засвоєння мови, конфлікт спілкування, внутрішня мотивація, пам'ять, актуалізація когнітивних, емоційних, смислових і міжкультурних сфер, усвідомлення нової мовної реальності. Арабські лінгвісти М. Берт і С. Крашен [1] висунули теорію «афективних» (емоційних) фільтрів, які впливають на процес успішного засвоєння мови. Такі фільтри є у кожного, хто вивчає нову мову, так як людина в процесі вивчення нової іноземної мови не може не відчувати тих чи інших емоцій. Проте рівень таких емоцій для кожного різний. Якщо «афективний» фільтр низький, студент не буде мати перешкод для оволодіння іноземною мовою, у нього не буде емоційних бар'єрів у вигляді страху зробити помилку, стати об'єктом критики, іншими словами, ніщо не зможе ускладнити доступ інформації в мозок студента. Студента з підвищеним емоційним фільтром, навпаки, очікують всі перераховані вище страхи. Він не здатен засвоїти інформацію, що надходить належним чином, скористатися нею під час бесіди. Люди з високим емоційним фільтром, як правило, мають великий запас лексики, знають всі граматичні правила, але скористатися цими знаннями через психологічний бар'єр, не можуть. Таким чином, сприятливі умови навчання, заохочення, похвала допоможуть студентам подолати психологічні бар'єри.

Література

1. Dulay H., Burt M., Krashen S. Language Two. – New York: Oxford University Press, 1982. 2. Чаплина Е.И. Стратегии преодоления психологических барьеров у студентов при изучении иностранного языка: дис. ... канд. психол. наук. – Курск, 2006.

ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ АДАПТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Байбекова Л.О. (Харків)

На сучасному етапі розвитку України модернізація системи професійної освіти є нагальною вимогою часу. Формування готовності молодих фахівців до виконання професійних обов'язків, саморозвитку та самовдосконалення стає пріоритетним під час навчально-виховного процесу ВНЗ.

Проаналізувавши різні підходи (соціологічний, філософський, психологічний та педагогічний) до розуміння терміну «адаптація» та на підставі вивчення наукової літератури з проблеми дослідження вважаємо, що адаптація майбутніх фахівців до професійної діяльності є процесом поетапного входження особистості в майбутню професію шляхом формування професійних і особистісних якостей і визначаємо три загальні рівні сформованості адаптованості майбутніх фахівців до професійної діяльності: високий, середній і низький.

Високий рівень характеризується сформованістю у студентів необхідного комплексу компетенцій, які адекватно і гнучко можуть застосовуватися в різних ситуаціях професійної взаємодії, що виявляється насамперед в готовності до виконання, розуміння сутності та ефективності професійної діяльності. Ефективною можна назвати діяльність, що характеризується високою продуктивністю, оптимальними енергетичними та нервово-психічними витратами, задоволеністю фахівця.

Майбутні фахівці із середнім рівнем адаптованості до професійної діяльності володіють базовими компетенціями, проте, не завжди здатні ефективно їх застосовувати на практиці. Знання і вміння студентів з цим рівнем мають здебільшого репродуктивний характер: вони можуть їх застосовувати в типових, стандартних ситуаціях, проте відчують труднощі, коли доводиться самостійно визначати адекватні способи і прийоми вирішення непередбачених ситуацій в умовах реальної професійної взаємодії. Для студентів з цим рівнем адаптованості до професійної діяльності характерними є недооцінка конкретних ситуацій та використання шаблонних прийомів професійної взаємодії. Майбутні фахівці усвідомлюють причинно-наслідкові зв'язки, намагаються уникати конфліктних ситуацій, проте рідко займають активну позицію у вирішенні проблемних питань.

Низький рівень адаптованості до професійної діяльності характеризуються поверхово-інтуїтивними уявленнями про професійні компетентності, відсутністю системності та цілісності знань про професійну діяльність, нерозвиненістю перцептивно-когнітивних та операційно-діяльнісних умінь. Майбутні фахівці допускають упередженість, суб'єктивізм та інші помилки під час здійснення професійної діяльності, не володіють знаннями про ефективні способи та прийоми вирішення професійних завдань, допускають численні помилки, не вміють обирати найбільш доцільний у тій чи іншій ситуації стиль спілкування, не вміють точно, логічно, виразно і доречно висловлювати свої думки. У ситуаціях ділової взаємодії студенти з низьким рівнем адаптованості до професійної діяльності спираються, головним чином, на особистий досвід, недостатньо усвідомлені правила. Вони несвідомо здійснюють вибір цілей, засобів і прийомів вирішення професійних завдань і не проявляють ініціативи у їх вирішенні, демонструють невміння орієнтуватися в ситуації взаємодії й приймати адекватні рішення, обирати відповідну стратегію поведінки. У конфліктних ситуаціях частіше займають позицію невтручання або нейтральну позицію.

Отже, метою сучасної професійної освіти є формування високого рівня адаптованості майбутніх фахівців до професійної діяльності шляхом створення сприятливих педагогічних умов під час навчально-виховного процесу ВНЗ.

Література

1. Baybekova L. O. Experimental test of the pedagogical conditions of future philologists' adaptation to professional activity / L. O. Baybekova // European humanities studies: Education and training. – Slupsk (Poland), 2016. – №2. – P. 107–117.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Байстріюченко С.Г. (Харків)

Сучасний етап розвитку нашої держави вимагає від підростаючого покоління комунікабельності, швидкої адаптації до різноманітних життєвих ситуацій, критичного мислення та готовності до міжособистісного та міжкультурного спілкування і співробітництва. Значно змінився і статус іноземної мови в нашому суспільстві. Стрімке входження України у світове співтовариство забезпечило величезний попит на знання іноземних мов. Саме тому сьогодні необхідно приділяти серйозну увагу якості процесу навчання іноземних мов.

Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою не можливе без фундаментальної мовної підготовки в середній школі. Тому перед учителями гостро постає проблема пошуку шляхів підвищення пізнавального інтересу учнів до вивчення іноземної мови, зміцнення їх позитивної мотивації. Однією з можливостей розв'язання даної проблеми є запровадження інтерактивних методів.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що «навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх учнів; це - співнавчання,

взаємонавчання (колективне, групове навчання в співпраці)» [1, с. 5], де і учень, і вчитель є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють, що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють.

Це принципово виключає домінування будь-кого з них, але має враховувати конкретний досвід та практичне застосування. Під час такого діалогічного навчання учні вчаться мислити критично, розв'язувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, брати участь у різних дискусіях, приймати зважені рішення та спілкуватись з іншими людьми [2].

Основні риси інтерактивного навчання: двобічний характер, спеціальна організація та різноманітність форм, спільна діяльність учителя й учнів, керівництво процесу вчителем, цілісність та єдність, мотивація та зв'язок з реальним життям, виховання та розвиток особистості учнів одночасно з процесом засвоєння нових знань.

Переваги інтерактивного навчання перед традиційним: у роботі задіяні усі учні класу, учні навчаються працювати у команді, формується доброзичливе ставлення до опонента, кожна дитина має можливість пропонувати свою думку, створюється «ситуація успіху», за короткий час опановується велика кількість матеріалу, формуються навички толерантного спілкування, вміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне рішення проблеми [3].

У сучасній шкільній практиці на кожному з етапів уроку іноземної мови можна використовувати інтерактивні технології та вправи, такі як: на етапі «Мотивація» - «асоціативний куш», «мозковий штурм», «незакінчені речення»; «Актуалізація» - «мікрофон» та «гранування»; «Засвоєння» - «ажурна пилка», «ситуативне моделювання», «дискусія», «діаграма Вена» або навчальна гра; «Закріплення» - «мікрофон», «мозковий штурм», «дерево рішень», «займи власну позицію», «6 капелюхів мислення», «коло ідей» тощо [4].

Можна стверджувати, що процес навчання - це не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову учня. Він потребує напруженої розумової роботи дитини та її власної активної участі в цьому процесі. Цього можна досягти тільки активним навчанням за допомогою інноваційних освітніх технологій.

Література

1. Шевченко Є. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови / Є. Шевченко // Англійська мова та література. - 2005. - № 24. - С. 4-6.
2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти // Іноземні мови в навчальних закладах. - Педагогічна преса, 2003.
3. Бичківська Т.М. Використання інтерактивних методів навчання у процесі формування комунікативної компетенції учнів на уроках англійської мови [https://naub.oa.edu.ua _/2017/](https://naub.oa.edu.ua/_/2017/)
4. Як підвищити якість навчання школярів з іноземних мов: методичний посібник для вчителів іноземних мов [за заг. редакцією канд. пед. наук В.Г. Булгакової]. - Харків: ХАНО, 2015. - 240 с.

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Безугла Т.А. (Харків)

Для нинішнього покоління студентів, що народилися в цифровому суспільстві, використання таких інформаційних технологій, як інтернет і мобільні пристрої є невід'ємною частиною життя. Навчання за допомогою мобільних пристроїв є одним з глобальних трендів, що відкрив нові можливості для вивчення та викладання іноземної мови.

MALL (Mobile assisted language learning) – це підмножина як мобільного навчання (*m-learning*), так і комп'ютерного навчання (*CALL*). Унікальність

MALL порівняно з традиційними методами навчання та сучасними методами, такими як *e-learning* і змішане навчання, полягає у використанні персональних портативних пристроїв, які дозволяють легко і швидко отримати доступ до навчальних матеріалів та інструментів у будь-який час і у будь-якому місці, підвищуючи мотивацію і автономію вивчення мови.

Серед основних характеристик мобільних додатків як допоміжних засобів у вивченні мови слід виділити портативність, соціальну інтерактивність, контекстну чутливість, можливості соціальної взаємодії, індивідуалізацію та диференціацію навчання. За навчальною метою виокремлюються такі види мобільних додатків: для формування навичок (лексичних, граматичних, фонетичних); для розвитку вмінь (читання, аудіювання); для тлумачення слів і довідки; для підготовки до складання міжнародних тестів; професійно-орієнтовані додатки для вивчення англійської мови для спеціальних цілей; а також універсальні, що поєднують різні типи завдань і представляють повноцінні курси з іноземної мови.

Додатки, розроблені з метою розвитку лексичних навичок і розширення словникового запасу учнів, часто побудовані на ігровій основі, дозволяють складати власні списки слів, вивчати їх на флеш-картках, тренувати їх правопис і сприйняття на слух, контролювати їх засвоєння.

Додатки для вивчення граматики не обмежуються звичним викладенням правил і опрацюванням їх на практичних вправах, а пропонують різноманіття флеш-карт для запам'ятовування граматичних правил, ігор, статей та різноманітних способів перевірки та оцінки знань (тести, вікторини), які допоможуть вдосконалити навички письма через послідовне вивчення граматичних тем від елементарних до найскладніших.

Додатки для покращення навичок читання і аудіювання використовують автентичні тексти із періодичних видань країн, мова яких вивчається, а тексти і діалоги для аудіювання читають носії мови, чого зазвичай бракує на

традиційних заняттях у ВНЗ з огляду на недостатнє технічне забезпечення аудиторій.

Довідкові додатки і словники забезпечують швидкий доступ до інформації та мають більш актуальну словникову базу в порівнянні з друкованими версіями, мають функцію голосового пошуку, прослухання слова та занесення його до списку активної лексики для вивчення. Деякі словники окрім власне опису лексичного значення містять приклади вживання лексичних одиниць і, таким чином, дозволяють отримати інформацію про слова, словосполучення і ідіоматичні вирази у рамках контексту.

Мобільні додатки, спрямовані на підготовку до складання міжнародних тестів, містять детальні пояснення частин тесту, зразки екзаменаційних завдань, практичні матеріали та інтерактивні завдання, за допомогою яких можна перевірити себе і оцінити свої шанси на успішне проходження іспиту.

Серед існуючого різноманіття мобільних додатків головне завдання викладача – допомогти студенту обрати необхідні й відповідні продукти, які можуть максимально сприяти вивченню мови, і тим самим індивідуалізувати процес навчання. Необхідно впорядкувати використання цих пристроїв учнями та навчити їх застосовувати мобільні пристрої власне для навчання, що дозволить оптимізувати цей процес.

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У 5 КЛАСАХ

Белишко Н.О. (Харків)

Кожний етап навчання (початкова школа, основна школа, старша школа) характеризується не тільки різною тематикою і обсягом навчального матеріалу для **навчання** спілкування, а й різноманітними методами, формами і видами навчальної діяльності відповідно до рівня розвитку учнів, їхніх інтересів і досвіду. У зв'язку з цим кожен етап має свої цілі та завдання.

Середня школа має забезпечити наступність і безперервність процесу навчання іноземної мови у всьому курсі середньої школи, сформувати базові навички і вміння, необхідні для подальшого розвитку комунікативної компетенції.

Основною метою навчання іноземних мов в середній школі є розвиток здібностей учнів використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу

Однією із складових частин системи навчання іноземної мови є нетрадиційний урок, підготовка до якого потребує від учителя використання ефективних прийомів і методів контролю й оцінки знань, умінь та навичок учнів.

Ефективним засобом організації позакласної роботи в навчанні іноземної мови є проведення конкурсів, турнірів, концертів, що сприяють підвищенню мотивації та розвитку інтересів учнів початкової школи.

Зараз все більше значення набуває елементи лінгвокраїнознавства, які вводяться до курсу навчання іноземної мови у середній школі.

Лінгвокраїнознавчий аспект стає невід'ємною частиною уроків іноземної мови. Тобто все більше відчувається необхідність вчити не тільки мовним навичкам, але й культурі країни мова якої вивчається. Використання лінгвокраїнознавчого аспекту сприяє формуванню мотивації навчання, що в умовах шкільного навчання важливо, так як саме іншомовне спілкування не підкріплюється мовним середовищем. Найважливішим мотиваційним стимулом вивчення іноземної мови є прагнення до розширення свого загального кругозору. Отже, у школі навчальний матеріал є засобом залучення учнів «до духовної культури інших народів».

У практичному плані лінгвокраїнознавчий аспект спрямований на реалізацію кінцевих цілей навчання іноземній мові, а саме, на навчання спілкуватися. Підготувати ж учнів до іншомовного спілкування, сформувати комунікативну здатність без прищеплення їм норм адекватного мовного

поводження у відриві від знань неможливо. Це визначає важливість і актуальність питань, пов'язаних з розробкою лінгвокраїнознавчий аспекту в навчанні іноземної мови в середній школі.

Навчання, побудоване із застосуванням лінгвокраїнознавчих і країнознавчих матеріалів, безумовно, підвищує інтерес студентів до вивчення іноземної мови шляхом розвитку внутрішньої мотивації за допомогою перенесення центру процесу навчання з вчителя до учня. Навчальна діяльність може являти собою своєрідний процес, де саме діти, а не вчитель визначають зміст і форму його проведення. Ніхто не стверджує, що це допоможе вирішенню всіх проблем у навчанні іноземної мови, але це ефективний засіб від одноманітності, нудьги, воно сприяє розвитку творчого потенціалу.

Під час навчального року проходять різної категорії свята. Основні з них – це: День всіх Святих, Різдво, День Святого Валентина, Великдень. Кожне з цих свят повинно висвітлюватись з точки зору лінгвокраїнознавчого аспекту вивчення іноземної мови, особливо, починаючи з середньої школи. Зацікавленість учнів у проведенні та участі нетрадиційних уроків та виховних годин допомагає посилити їх інтерес у вивченні іноземної мови.

Практично було перевірено, що участь учнів 5-их класів та ретельна підготовка до кожного з свят показала підвищення середнього балу успішності учнів у вивченні іноземної мови. Найбільш цікавим для дітей є складання ребусів, активні та рухливі конкурси та різноманітні квести.

Розроблені матеріали є дуже гнучкими, та при мінімальних змінах можуть бути використанні для учнів 6-8 класів. Досвід показує, що підвищення рівня складності певних завдань(лексичних та граматичних) є достатньою основою для успішного проведення заходу на учнях 7 класів.

DIE KUNST DER LAPIDAREN VERSE.
IDEENPOTENTIAL DER NEUSTEN ÖSTERREICHISCHEN LYRIK
FÜR DEN DaF-UNTERRICHT

Byelozyorova O. M. (Charkiw, Ukraine), Huszcza K. (Wrocław, Polen)

Die bloße Feststellung, dass die moderne Poesie ihre Wirkungskraft schon verspielt hätte, und vor allem für die jungen Menschen sowohl im schulischen, wie auch im universitären Bereich unattraktiv sei, ist nicht nur unberechtigt, sondern auch kaum zu beweisen. Das neuste literarische Schaffen der österreichischen Gegenwartsdichter bestätigt geradezu das Gegenteil und kann als eine gute Ausgangsbasis für den DaF-Unterricht auf allen Stufen der Sprachkenntnisse dienen. Dabei werden ausreichend Stoff sowohl Lehrende finden, die über keine besondere Erfahrung mit der Didaktisierung literarischer Texte verfügen, als auch Literaturwissenschaftler, die sich bemühen, ihre Seminare attraktiver zu gestalten.

Um keine leere Versprechungen zu machen, versuchen wir einige der neusten Werke dieser modernen Dichter zu präsentieren, d.h. solche, die im letzten Jahrzehnt entstanden sind und die jährlich in den sog. Lyrikflugblättern des Literaturkreises PODIUM einem breiten Publikum vorgestellt wurden und besonders zur Entwicklung der Sprachkompetenz beitragen können (Die heutige Auflage der Leporellos mit jeweils über 20 Gedichten beträgt 3000 bis 9000 Exemplare, aber ausgewählte Dichtungen der einzelnen letzten 12 Ausgaben befinden sich auf der Internet-Homepage des Literaturkreises unter <https://www.podiumliteratur.at/das-lyrikflugblatt/>). Am Rande muss auch gesagt werden, dass der Einsatz dieser Gedichte im Deutschunterricht auch nicht vom Alter der Schüler und Studierenden eingeschränkt wird. Manche dieser Texte sind inhaltlich und lexikalisch mit einem angemessenen Kommentar der KursleiterInnen allen Altersgruppen zugänglich. 2011 hat PODIUM sein 40. Jubiläum gefeiert und aus diesem Anlass wurde ausnahmsweise ein ganzes Flugblatt Kindern gewidmet, um auch diese Leserschaft

zielgerichtet anzusprechen. Die dort enthaltenen Gedichte verlangen paradoxerweise von den Lesern bessere Sprachkenntnisse und eignen sich damit nicht für alle interessierten Leser.

Die spezifische Form des Mediums, also ein Lyrikflugblatt als Leporello vorbereitet, verlangt von den Herausgebern (in allen von uns berücksichtigten Jahrgängen waren es verschiedene Redakteure von PODIUM-Mitgliedern) eine bestimmte Textsorte auszuwählen. Auffallend ist, dass alle dank dieser Technik vorgestellten Gedichte sich durch einen lapidaren Stil auszeichnen, wodurch das inhaltliche Ziel auf dem kürzest möglichen Weg erreicht wird. Die Reduktion ist als eine beabsichtigte Maßnahme, als zusätzliche innerliche Chiffrierung des Inhalts zu verstehen und nicht als eine simple Vereinfachung, im Sinne einer formellen, technischen Verkleinerung der Wörterzahl. In manchen Fällen werden dank dieser Reduktion auch poetische Zwecke erreicht, wie z.B. die Betonung der eigenen Distanz des Autors zu der von ihm beschriebenen Materie (Hermann Jandl, *mein laptop*, Flugblatt 2010), oder die Hervorhebung der ironischen, skeptischen Einstellung zu den vorgestellten Tatsachen (Manfred Chobot, *Kommunikation*, 2013). An dieser Stelle fühlen wir uns fast dazu gezwungen, einen Gemeinplatz noch einmal zu wiederholen: die kurzen, zielgerichteten Verse haben eine weitaus größere Aussagekraft und sie verfügen, dank ihrer Eindeutigkeit, auch über ein außerordentliches pädagogisches Potential (Gerlinde Weinmüller, *bildersprache*, 2013; Christoph Janacs, *so oder so*, 2017). Sie können somit als fertige Sätze verstanden werden und dementsprechend bei der Diskussionsgestaltung im DaF-Unterricht verwendet werden. Solche literarischen Texte fungieren aber auch als grenzsprenkende Sprach- und Kulturprodukte. Zum einen sind sie darauf ausgerichtet, subversiv auf den bestehenden kulturellen Körper einzuwirken, indem sie die eingefahrenen mentalen Strukturen und Merkmale der eigenen Kultur hinterfragen. Zum anderen sind sie auch Formprodukte, (d.h. Kulturprodukte), deren ästhetische Dimension in ihrer (sprachlichen) Ausformung getragen wird, weshalb man sie auch als Kunstprodukte verstehen kann [1, S.174]. Statt eines vom Lehrer

vorgegebenen, in einem Wort oder einem Satz formulierten Themas haben sich die LernerInnen mit dem jeweiligen Gedicht zu beschäftigen, wobei sie mit einer weiteren, zusätzlichen Aufgabe konfrontiert werden – nach der Lektüre des Gedichttextes ein Thema für die Diskussion sich selbst auszusuchen (um hier nur einige Beispiele zu nennen – Manfred Chobot, *Kommunikation*, 2013: Diskussionsthema Neidgefühle; Elisabeth Schawerda, *Das Alter*, 2009: Angst vor dem Altwerden; Gottfried W. Stix, *er geht an einer*, 2008: optimistische vs. pessimistische Lebenseinstellung; Gerhard Jaschke, *Rauchen*, 2005: Umweltverschmutzung; Hermann Jandl, *technik*, 2005: Handysucht u.a.). Im Arsenal der vorhandenen Methoden für die Diskussion sind folgende Methoden besonders wirksam und daher zu empfehlen: *Kugellager-Diskussion*, *Methode 66*, *Fishbowl* und *Atom-Moleküle-Diskussion*.

Literaturverzeichnis

1. Engler T. Literaturunterricht in Verbindung mit dem DaF-Unterricht. Bestandsaufnahme zum Daf-Unterricht in Kroatien und literaturdidaktische Überlegungen zum transkulturellen Einsatz von literarischen Texten im DaF-Unterricht // Wissen und literarisches Lernen. Grundlegende theoretische und didaktische Aspekte. Hrsg. v. T. Möbius u. M.Steinmetz / T. Engler. – F.a.M.: Peter Lang Edition, 2016. – S. 165-183.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОЇ МОТИВАЦІЇ У СТУДЕНТІВ

Беляєва Е. Ф. (Харків)

Сьогодні, коли людина розглядається вченими як відкрита самоорганізована система, отримало чітке наукове обґрунтування розуміння того, що особистість, виступаючи інструментом еволюції і здійснюючи одиничний (особистісний) квантовий стрибок у своєму розвитку, задає імпульс переходу на новий еволюційний виток усьому співтовариству людей [4]. А це означає, що не можна

ігнорувати і протиставляти інтереси особистості суспільним інтересам — інакше суспільство позбавляється механізму свого розвитку.

Філософів, педагогів, психологів завжди цікавило питання, чи існує можливість гармонійного розвитку особистості, а через неї і гармонійного розвитку суспільної системи. Психологами під гармонією особистості розуміється ступінь стійкості системи «людина» до негативних впливів середовища життя [2]. Гармонію прийнято поділяти на внутрішню і зовнішню. Зовнішня гармонія особистості забезпечується узгодженістю людини з зовнішніми природними і соціальними процесами, а внутрішня — синхронізацією всіх підсистем людини, і визначається поняттям життєвого призначення, яке умовно можна назвати метою життя. В узагальненому вигляді призначення людини можна сформулювати як служіння добру. Добро для всіх припускає вищий ступінь узгодженості всіх учасників (складових) процесів взаємодії. Таким чином установлюється зв'язок внутрішнього стану людини з зовнішнім світом, внутрішньої гармонії особистості — з зовнішньою гармонією природи і суспільства.

Науковцями, які розробляють учення про ноосферу, сформульовано поняття про «вищий потенціал» будь-яких систем, який являє собою інтегрований сутнісний стан усіх потенційних стадій розвитку системи [3]. Процес формування особистості залежить від багатьох факторів: генетичних, психотипічних, соціальних, культурологічних, лінгвістичних [4]. Крім того, на кожному з рівнів розвитку особистості — фізичному, творчому, міжособистісному, соціальному, принциповому і універсальному — у людини необхідно сформувати стійку поведінкову домінанту [3]. Це дозволяє людині, опановуючи механізми самокерування на кожному попередньому рівні розвитку особистості, отримати доступ до формування і закріплення процесів наступного рівня. Таким чином, в учня на кожному рівні формуються моделі мотивації, які створюють у нього потребу в постійному внутрішньому зростанні. Але щоб навчити людину керувати своєю поведінкою, емоціями, думками, знаннями,

учителю необхідно і самому володіти відповідними знаннями та навичками і вміти застосовувати закони управління розвитком психіки людини [1].

Важливим педагогічним прийомом є також надання студенту можливості формувати в собі комфортну зону мислення, відчуття і діяльності, оскільки це є найважливішою умовою процесу самоорганізації внутрішнього світу людини. Вона вчиться розуміти свої почуття, керувати своїми емоціями, думками, вчинками і результатами діяльності. Саме цей процес забезпечує гармонійне становлення її особистості.

Як тільки учень опановує механізмами самокерування, у нього виникає потреба у постійному внутрішньому зростанні, з'являється мотивація до самовдосконалення. У особистості закладається системно сформована мотивація для реалізації парадигми безперервності освіти, яку можна визначити як первинну функцію творення — самовдосконалення особистості [2].

Література:

1. Антоненко Н. В. Периодическая система специальных законов развития психики человека. — М.: Экон-информ. — 2007. — 45 с.
2. Антоненко Н.В., Ульянова М.В. Педагогика ноосферного развития. — М: Севастополь, 2012. — 220 с.
3. Вульф В. «Холодинамика». Ассоциация Холодинамики. — 1995.
4. Маслова Н.В. Ноосферное образование. — М.: ООО «Традиция». — 2016. — 197 с.

ОСВІТНІЙ КВЕСТ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.

Бірюкова К.В. (Харків)

У перекладі з англійської квест (quest) - тривалість цілеспрямований пошук, який може бути пов'язаний з пригодами або грою, і тому даний вид

діяльності передбачає знаходження різних підказок і їх використання для досягнення мети. Тенденція до застосування квестів у навчанні гуманітарних дисциплін, зокрема, у викладанні іноземних мов, обумовлена тим, що вона розвиває критичне мислення, вміння порівнювати, аналізувати, класифікувати інформацію. В учнів підвищується мотивація, оскільки вони сприймають завдання як щось «реальне» і «корисне», що веде до підвищення ефективності пізнавального процесу. Квест як ігрова форма навчання також сприяє розвитку уяви, встановленню емоційних контактів між учнями, знімає надмірне психологічне напруження, допомагаючи випробувати відчуття захищеності, взаєморозуміння і власної успішності. Квестові завдання можуть бути як індивідуальними, так і груповими формами. Однак, групова робота є кращою, оскільки спільна діяльність учнів дозволяє не тільки отримувати нові знання, а й розвивати свої комунікативні вміння: вислуховувати думку іншого, зважувати і оцінювати різні точки зору, брати участь в дискусії, виробляти спільне рішення.

Квестова форма навчання актуальна як у навчанні, так і при організації позакласної діяльності учнів. Залежно від цілей, поставлених вчителем при організації квесту, створюється освітній продукт, що відповідає вимогам компетентнісного підходу до навчання. Зокрема, тематика, завдання та структура квесту можуть зачіпати формування як мовної компетенції (комунікативних навичок і умінь), так і загальнокультурної компетенції (розвиток соціокультурних навичок). Крім того, квест несе і певний виховний компонент.

Проведення квестів стало яскравою родзинкою моєї роботи, яка успішно реалізується протягом навчального року та підчас роботи літнього мовного табору. Беручи участь у конкурсі, учні перебувають в умовах колективної взаємодії та активно використовують іноземну мову.

Спочатку учні поділяються на команди. Кожна команда має маршрутний лист, де відмічені станції із завданнями, телефон із програмою

зчитування QR кодів, зошит та ручку. Станціями можуть бути як кабінети, так й окремі місця в школі або в класі. Команда повинна зрозуміти завдання, які написані іноземною мовою. Завдання можуть включати будь які комунікативні види мовленнєвої діяльності та різні комунікативні вміння (сприймання на слух, зорове сприймання, усна взаємодія, писемне та усне продукування, тощо) Також завдання можуть бути пов'язані із граматиною або лексикою, мати соціокультурний або лінгвокраїнознавчий компоненти. Вирішивши завдання, команда отримує літеру або ключ до іншого етапу.

Щодо шифрування завдань за допомогою qr-кодів, то така форма подання завдання має не лише ігровий аспект, але й формує вміння використовувати в разі потреби стратегії для задоволення іншомовних комунікативних намірів (тут вміння працювати із мультимедійними засобами), на що спрямована освітня функція іноземної мови.

О ПРОБЛЕМЕ ПЕРЕКЛЮЧЕНИЯ КОДА В УСНОЙ РЕЧИ

Бондарь С.Н., Коваленко Н.А. (Харьков)

Одна из статей в журнале «Linguistics» под названием «I start a sentence in English y termino en espanol» посвящена явлению, которое в последнее время часто наблюдается в устном дискурсе на украинском телевидении и которое можно было бы по аналогии обозначить как «Як я починаю речення українською, а заканчиваю по-русски». Ярким примером служит высказывание Е. Кушнарева в одном из его интервью: «Ми заповнимо ці вакансії своїми кандидатами, і, як то кажуть, отряд не заметит потери бойца». Подобные комбинированные высказывания возникают в условиях межкультурной коммуникации, когда отправитель и получатель информации пользуются языком, который для одного из них не является родным. Как отмечают специалисты, использование одного и того же языкового кода не гарантирует

успеха коммуникации. Последний зависит от уровня культурно-языковой компенсации участников в общении.

Главным залогом взаимопонимания украинцев и русских, проживающих в Украине, является сложившийся в стране билингвизм, формированию которого способствует генетическое родство русского и украинского языков. Важную роль играет также сходство когнитивных баз носителей этих языков, формировавшихся в общем культурном пространстве времен Советского Союза: «Ішов, упав, отямився, гіпс,» – саме так відповідає на запитання журналістів Володимир Кличко или «А коли він вийшов, то свобода геть не радісно зустріла його у входа».

В работах по теории межкультурной коммуникации о таких явлениях говорят как о процессах смешения и переключения кодов, которые являются актуальными в связи с глобализацией и интенсификацией межнациональных контактов. Смешение кодов представляют такие гибридные языки, как хинглиш (Hindu+English) и фрегглиш (French+English), используемые соответственно в Индии и Квебеке, а также украинский суржик. Под переключением кода понимается переход говорящего в процессе общения с одного языка на другой, в зависимости от условий коммуникации.

Явлениям переключения кода в условиях межкультурной коммуникации русских в странах дальнего зарубежья посвящен ряд работ.

Ряд социальных и ситуативных факторов, влияющих на характер речевой коммуникации билингвов а также некоторые аспекты, относящиеся к проблеме языковой компетенции, выявлены М. Перотто по результатам ее наблюдений за речью русских эмигрантов, проживающих в Италии. Разделяя ситуативное, экспрессивное и метафорическое переключение кода, исследовательница отмечает те ситуации, в которых переход на итальянский язык для русского эмигранта происходит сознательно, по необходимости. В таких ситуациях существенную роль имеет место встречи, знание собеседником русского языка, желание говорящего подчеркнуть свою культурную и национальную

идентичность. Эти наблюдения применимы и для анализа русско-украинского межкультурного общения.

Отмеченные нами случаи смены языкового кода в различных программах украинского телевидения произведены коммуникантами, родным языком которых является русский. Использование ими украинского языка было обусловлено внешними факторами, прежде всего условиями официального общения.

В общей массе выделяются разные типы комбинированных высказываний. Очень распространено переключение кодов по линии «говорение – слушание», когда журналист или ведущий обращается к собеседнику по-украински, а тот отвечает по-русски. Когда в студию приглашены двое или более человек, бывает, что каждый из них использует свой языковой код, не встречаясь при этом с какими-либо коммуникативными проблемами.

Отдельные случаи переключения кода связаны с расхождениями в грамматических системах: «Це було щось из ряда вон выходящее» или «Конституційний суд, наш самый конституционный суд в мире, може прийняти рішення...».

Часть комбинированных высказываний заполняют денотативные или номинативные пустоты. Но в подавляющем большинстве высказывания с переключением кода обусловлены желанием авторов выразить свою мысль метафорически или придает ей особый эмоциональный настрой: «И бывало такое мнение..., ну, на українській мові, катюзі по заслугі».

В то же время встречаются и комбинированные высказывания, за которыми, как представляется, стоит желание национальной и культурной самоидентификации при помощи сознательного выбора языка: Раніше говорили «Пускай живет национально-политическое сознание». А зараз можна сказати «Хай живе національно-політична свідомість». Тож тепер можна жити за національно-політичною свідомістю» (Л. Кравчук).

Анализ подобных высказываний, входящих в наиболее активную часть индивидуальных пространств прецедентности дает материал для обобщения особенностей национальных и универсальных пространств прецедентности , а через них и о различиях/совпадениях в когнитивных базах представителей украинской и русской национальностей, об отличиях коннотативной окраски параллельных явлений, о возможных способах перевода культурно специфических единиц. Исследования в данном направлении представляются актуальными не только для компаративно лингвистики, но и для методики преподавания как родного, так и иностранных языков.

ЛМТ ЯК МОТИВАЦІЯ ШКОЛЯРІВ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАНЬ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.

Бошкова О.О., Серікова Т.М. (Харків)

Протягом трьох останніх років задля забезпечення продуктивних знань дітей з англійської мови були створені літні мовні табори. Вони спонукають школярів практично застосовувати знання з мови, отримані протягом навчального року, на практиці,. У ЛМТ діти мають можливість спілкуватися англійською мовою і застосовувати її у різних формах діяльності.

Завданням мовного табору є демонстрація дітям іншого стилю викладання, практичне застосування мови у сучасних життєвих ситуаціях . Завдяки цьому діти суттєво розширюють свій кругозір і дізнаються багато нового.

Основною метою мовних таборів є надання можливості кожному учневі проявити креативність, суттєво розвинути мовленнєві вміння та навички, реалізувати свій творчий потенціал.

Діяльність мовних літніх таборів включає театральну майстерність, хореографію, проектні роботи та вивчення культури інших країн, завдяки чому

підвищується зацікавленість до вивчення мови та мотивації для подальшого вдосконалення.

Всі ці складові є надзвичайно цінною частиною навчального процесу з учнями.

По-перше, театральна майстерність забезпечує активне вживання більшої кількості мовних структур, ніж будь-який інший вид діяльності. По-друге, виконання проектної роботи дозволяє учням розвивати мислення, уяву, креативність, навчаючи їх вмінню працювати самостійно або в групі. Це дає можливість залучати до роботи всіх учнів незалежно від рівня, дати можливість дітям розкрити свої здібності, організовувати роботу індивідуально, у парах, у групах.

Беручи участь у всіх видах діяльності ЛМТ, діти розвивають усі чотири мовленнєві вміння (говоріння, читання, слухання та письмо), відпрацьовуючи при цьому вивчений матеріал та вивчаючи нові граматичні структури та лексичні одиниці так само, як вони вивчали та вивчають рідну мову, – через досвід. Учні використовують мову як інструмент та мають можливість відчувати, наскільки вона корисна. Іншими словами, зменшується бар'єр «нерідності» мови, приближуючи її до учнів, налагоджуючи зв'язки з іншими сферами життя учнів, створюючи умови, в яких вони насолоджуються тим, що говорять іноземною мовою, розпізнаючи при цьому інтонацію та вимову. ЛМТ якнайкраще відповідає формату та вимогам навчальної діяльності учнів. Він є чудовим інструментом реалізації комунікативного підходу в мотивуючій, ігровій та змагальній формах, забезпечує активну мовленнєву практику кожного учня, розширює світогляд учнів та включає їх в активний діалог культур.

Література

1. Наказ МОН України від 29.12.2015 № 1379 «Про здійснення заходів щодо організації літніх мовних таборів»
2. Каракурт В. Формування соціокультурної компетенції в процесі вивчення

англійської мови як іноземної / В. Каракурт // Педагогічні науки. – 2012. – № 55. – С. 104–108.

3. Novikova O. Project Work : A Means to Promote Language Content / O. Novikova // Англійська мова професійного спрямування : нові обрії : матер. Всеукр. наук.-практ. конференції. – Донецьк : ДонДУЕТ, 2004. – С. 201–206.

4. Бондаренко Н. Б., Ісаєва М. В. Ігрові прийоми навчання як засіб формування граматичних навичок на початковому етапі / Н. Б. Бондаренко, М. В. Ісаєва // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 2(13). – С. 26 – 31.

5. Казачінер О.С. Шляхи підвищення ефективності та якості уроку іноземної мови / О.С. Казачінер. – Х.: Основа, 2012. – 112с.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ МАЙБУТНІМИ ОФІЦЕРАМИ ВВНЗ

Брик Т.О, Лебошина Н.В. (Харків)

Формування під час навчання навичок критичного мислення, яке разом із фаховою і соціальною компетентністю забезпечує конкурентноздатність і мобільність освіченої людини на ринку праці, її готовність жити і працювати в умовах неперервних змін [1].

Критичне мислення – це мислення вищого порядку, яке спирається на інформацію, усвідомлене сприйняття власної інтелектуальної діяльності та діяльності інших [2]. Відповідно, формування навичок критичного мислення передбачає розвиток здатності курсантів аналізувати навчальну інформацію з позиції логіки та особистісного підходу з метою використання отриманих результатів як у стандартних, так і нестандартних ситуаціях і проблемах, а також здатність ставити нові запитання, знаходити аргументи, приймати незалежні продумані рішення [3].

Пропонується використовувати як основу заняття з використанням інноваційних технологій наступну трьохфазову структуру:

Фаза виклику (*Evocation*). На цій стадії відбувається актуалізація наявних знань, пробудження інтересу до нової теми, постановка курсантом власних цілей навчання. Важливим аспектом при реалізації фази виклику є систематизація всієї інформації, котра з'явилася в результаті вільних висловлювань курсантів. Викладачеві дуже важливо на даному етапі вислухати всі думки, при цьому слід пам'ятати, що немає «правильних» чи «неправильних» висловлювань.

Фаза осмислення змісту (*Realization of meaning*). На цій стадії відбувається отримання нової інформації, коректування курсантами поставлених цілей. Вона етапі може включати розповідь, лекцію, індивідуальне, парне чи групове читання, тобто індивідуальне сприйняття та відслідковування інформації. В процесі реалізації даної стадії головне завдання є в тому, щоб підтримувати активність курсантів, їхній інтерес.

Фаза рефлексії (*Reflection*). Цей етап включає в себе роздуми, а також постановку нових цілей й завдань. В процесі рефлексії та інформація, котра була новою, перетворюється у власне знання.

Кластер (гроно) та **Корзина ідей** – це графічні прийоми систематизації навчального матеріалу. Найчастіше використовуються на стадії виклику при систематизації інформації, отриманої до знайомства з основним джерелом (текстом) у вигляді питань чи заголовків змістовних блоків. У центрі – індивідуальна тема, а навкруг неї крупні змістовні одиниці.

Інсерт – цей прийом працює на стадії осмислення. Для того, щоб розрішити протиріччя й розширити знання стосовно питання, що вивчається, курсантам пропонується текст, який вони читають, роблячи відповідні помітки на полях. Кожний символ має власне значення:

«v» вже знав; «+» нове; « » думав інакше; «?» не зрозумів, є питання.

Використання технології критичного мислення у викладанні англійської мови дозволяє значно збільшити час мовленнєвої практики на занятті для кожного окремого курсанта, отримати засвоєння навчального матеріалу всіма учасниками групи, вирішити різноманітні навчально-професійні завдання.

Література

1. Багиев Г., Наумов В. Руководство к практическим занятиям по маркетингу с использованием кейс-метода [Электронный ресурс] <http://www.marketing.spb.ru> 2. Гін А. Безкровна атака: Технологія проведення навчального мозкового штурму: [Цікава і проста форма навчальної діяльності] // Завуч (Перше вересня). – 2000. – № 8. – С. 7-11. 3. Крамаренко С. Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів // Відкритий урок. – 2002. – № 5-6. – С.7-10.

СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Воробьёва И.Н., Левдик С.В. (Харьков)

В настоящее время существует множество методик для изучения английского языка в высших учебных заведениях. Каждая из этих методик имеет определенные особенности, позитивные и негативные стороны. Одни обладают большей популярностью и востребованностью, другие меньшей. В данных тезисах нами будут рассмотрены основные методики для изучения студентами английского языка. На сегодняшний день существует множество методик для преподавания английского языка. Кроме того, регулярно разрабатываются новые, поэтому теперь каждый преподаватель может выбрать для себя оптимально подходящую методику работы.

В настоящее время при преподавании английского языка в вузе чаще всего используются классические методы, а именно: (1) прямой метод;

(2) грамматико-переводной метод; (3) аудиовизуальный и аудиолингвальный метод; (4) коммуникативный метод.

Суть прямого метода состоит в том, что преподаватель уделяет больше внимания изучению непосредственно разговорного языка, который используется в повседневной жизни. Разработчики этого метода считают, что язык-посредник тормозит изучение английского языка, таким образом студентов искусственно вводят в мир изучаемого ими языка. Занятия ведутся на английском языке, используются только англоязычная литература. Для прямого метода обучения студентов больше всего подходят носители английского языка.

Грамматико-переводной метод является основным в современной системе образования. Этот классический метод используется уже не одно десятилетие. Его целью является умение читать и переводить используя грамматические правила. Чтение и перевод выполняются в строгой форме, тексты, предлагаемые для чтения, относятся к сложной художественной литературе, т.е. студенты изучают только литературный язык.

Суть аудиовизуального и аудиолингвального методов состоит в передаче языка четких структур, заучивание происходит при помощи аудио и видеозаписей.

Аудиовизуальный метод обучения подразумевает иллюстрирование речи соответствующими картинками, т.е. студентам показывают видеоролики, художественный и документальный фильмы на английском языке. В этом случае у обучаемых работают одновременно два канала восприятия: зрительный и слуховой, в результате чего у студента возникают ассоциации, что позволяют лучше запомнить язык. целью этих методов является овладение живым, разговорным языком.

Первую строчку в рейтинге популярности методик активно удерживает коммуникативный метод, который направлен на практику общения. Эта методика отлично работает в Европе и США. Коммуникативный метод

подразумевает большую активность студентов. Суть коммуникативного метода заключается в создании реальных ситуаций общения. При воссоздании диалога студент имеет возможность применить все полученные знания. Важным преимуществом является то, что этот метод обладает огромным разнообразием упражнений, здесь используются ролевые игры, диалоги, симуляция реальных ситуаций.

Коммуникативная методика направлена именно на возможность общения. Из 4-х «китов», на которых удерживается любой языковой тренинг (чтение, письмо, говорение и восприятие на слух) повышенное внимание уделяется двум последним. Этот метод предназначен не только для легкой беседы, но также на профессионально-ориентированное владение иностранным языком.

В заключение хотелось бы подчеркнуть, что важно использовать все методики, правильно рассчитывая их использование при прохождении определенного материала.

ACADEMIC WRITING FOR POST-GRADUATE STUDENTS

K.V. Voronina (Kharkiv)

Ability to convey the results of scientific research in English is of vital importance for post-graduate students. Nowadays, a good command of academic English is a prerequisite for successful integration of Ukrainian researchers into world scientific community. Despite the fact that oral communication is becoming more and more widespread in academic community all over the world, academic writing still remains “one of the foundational building blocks of academic research, teaching and learning” [3, p. 1].

Here are some tips for non-native writers:

1. Be brief and clear. Internationalization and increased printing costs encourage academic writers to follow the KISS Rule, i.e. “Keep it Short and Simple”

[1, p. 3]. Writers should produce “reader-friendly” pieces of writing rather than imitate sophisticated style of decades-old academic journals. Careful editing is necessary as it will allow to get rid of any unnecessary words, which eventually will make the scientific paper more publishable [1, p. 3].

2. Be precise. Avoid expressing more than one meaning in a sentence as ambiguity can be misleading. For instance, “Women like chocolate more than men”[1, p. 3] can simultaneously convey two meanings. First, if given a choice between a man and a chocolate bar, a woman would prefer the latter. Second, the possible meaning can be “Women like chocolate more than men do”. Therefore, ambiguous expressions that can be of use in fiction as a source of humorous effect must be avoided in any genre of scientific writing.

3. Never translate. Using the writer’s mother tongue for taking notes is not banned. However, word-for-word translation is harmful as the interference of the writer’s mother tongue greatly affects English grammar and vocabulary [1, p.3]. The advice is to formulate the ideas in English rather than write in the author’s mother tongue and then translate into English.

4. Edit the final draft. Having finished your final draft, let it “cool down” a while [2]. You will easily get rid of unnecessary words, which will greatly improve your writing style. The tips below are to be approached in a sensible way:

a) avoid doubling of words. Thus, consider:

agreement instead of *mutual agreement*; *prospects* instead of *future prospects*; *reconsider* instead of *reconsider again* [2].

b) avoid overuse of formulaic phrases. Paraphrase wherever possible, e.g.

to + infinitive instead of *for the purpose of*, *because* instead of *due to the fact that* or *in view of the fact that*, *now* instead of *at this point in time*[2].

c) give preference to one-word form, e.g.

to expect rather than *to have an expectation*, *to hope* rather than *to have hope*, *to arrange* instead of *to make an arrangement* [2].

d) use active voice instead of passive. Wherever possible, give preference to active voice with a personal subject, e.g.

Weak: The main types of non-equivalent units were distinguished.

Improved: I have distinguished the main types of non-equivalent units.

Wherever possible, change passive verb forms into adjectives, e.g.

Weak: All two-year-old children were studied.

Improved: All children studied were aged two [1, p. 6].

To sum up, improved writing will greatly facilitate interaction between researchers of all over the world.

Literature

1. Norris, C. B. (2018). *Academic writing in English*. Helsinki, Finland: University of Helsinki. 2. Procter, M. (2018). *Wordiness: Danger Signals and Ways to React*. Toronto, Canada: University of Toronto. Retrieved from: <http://advice.writing.utoronto.ca/revising/wordiness/> 3. Strongman, L. (2013). *Academic writing*. Newcastle, U.K.: Cambridge Scholars Publishing.

ТСО КАК ЭЛЕМЕНТ ПРОЕКТНОЙ МЕТОДИКИ

Воронова Е.М. (Харьков)

Практика преподавания иностранных языков в технических вузах требует определенных технологий. Проектную методику с использованием ТСО можно отнести к современным технологиям важной при организации самостоятельной работы студентов технических вузов.

На изучение делового английского языка в технических Вузах почти не выделяются часы, они входят в общее количество (приблизительно 240 часов на курс иностранного языка). Несомненно, что определенная часть учебного материала при таком мизерном количестве часов целесообразно отнести к самостоятельной работе. Обучение деловому английскому языку включает

такие составляющие, как «Аудиторная работа», «Внеаудиторная самостоятельная работа».

С целью развития у будущих специалистов умений и навыков делового общения на английском языке большую роль играет организация внеаудиторной самостоятельной работы студентов, что является очень сложной частью процесса обучения английскому языку в техническом Вузе.

Под внеаудиторной самостоятельной работой студентов мы понимаем такую форму организации и проведения учебно-когнитивной деятельности студента под руководством преподавателя во внеаудиторное время, которая предусмотрена учебной программой. Такая внеаудиторная работа студентов связана с широким использованием современных технических средств обучения, а именно компьютеров, видеомagneтофонов, телевизоров, Интернета, и является логическим продолжением аудиторной работы направленной на расширение и углубление знаний и умений иноязычного общения в сфере делового общения.

Содержание внеаудиторной самостоятельной работы студентов несомненно определяется учебной программой, методическими материалами, заданиями и указаниями преподавателя, и что очень важно, техническим оснащением учебного процесса как аудиторного, так и внеаудиторного.

Использование технических средств обучения самостоятельной работы при обучении иностранных языков способствует формированию познавательного интереса, который доминирует в иерархии мотивов обучения. Известно, что технические средства обучения ограничены, особенно в методических приемах проблемного характера. Однако достаточно актуальным приемом, широко используемым как в аудиторной, так и при внеаудиторной самостоятельной работе, особенно при обучении деловому общению, является использование видеофильмов и видеосюжетов. Огромная ценность при использовании видеоматериалов – это воспроизведение фрагментов

иноязычного окружения, где ситуации связаны с профессиональными интересами студентов. В модели делового общения вставлен соответствующий лексический и грамматический материал, используются необходимые для данной ситуации клише, ключевые фразы и реплики, имеющие правильное интонационное оформление.

Особый интерес у студентов Харьковского национального автомобильно-дорожного университета, где проектная методика используется с первого курса, вызывают такие темы как «Структура автомобильной (транспортной) компании», «Рабочие вакансии», «Поиск работы и трудоустройство», «Безопасность дорожного движения», «Таможня и таможенный досмотр», «Транспортный контроль», «На границе» и т.д..

Например, при изучении таких тем, как «Таможня и таможенный досмотр», «Паспортный контроль», « На границе», «Гостиница», «Проблема с автомобилем» и т.д. используются видеоматериалы, соответствующие достаточно эффективно моделируемым ситуациям. Многие используемые сюжеты очень важны благодаря своим страноведческим и межкультурным аспектам. Специфика использования видеосюжетов и видеоматериалов на занятиях по английскому языку, а особенно при внеаудиторной работе заключается также в том, что возникает возможность соединять зрительные и звуковые образы в типичных условиях или при наличии титров и все это способствует повышению мотивации студентов при изучении иностранного языка.

При подготовке к занятиям с использованием видео преподавателям следует тщательно просмотреть видеофрагмент и отобрать определенный лексико-грамматический материал, который необходимо усвоить студентам, а также разработать задания для языковой практики. Такая подготовительная работа направлена на более качественное усвоение материала. Студентам предлагается заполнять таблицы по просмотренным видеосюжетам, вставить пропущенное активное слово в предложении, расположить в хронологическом

порядке ход событий сюжета, сделать ремарки к титрам. Все задания такого плана выполняются студентами с использованием компьютеров. Одно из важнейших заданий – это воспроизвести диалог, опираясь на зрительные образы или воспроизвести видеоряд, пользуясь слуховой опорой. Такие задания проводятся и проверяются в аудитории и являются контролем самостоятельной работы с видеоматериалами.

На заключительном этапе работы этот материал можно использовать в ситуативно-ролевой игре или проектных заданиях. При подготовке проектов, особенно долгосрочных, предлагаются темы для самостоятельной работы, которые выходят за рамки аудитории и здесь главная задача сбор информации по проекту. При подготовке и презентации таких заданий широко используются различные технологии и среди них лидирующее место занимает Internet, Light-Pro – и другие технические средства.

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Гаврилова О.В. (Харків)

На сучасному етапі реформування та модернізації української освіти особливо актуальним є питання необхідності вдосконалення якості навчання іноземних мов. Інтеграція України у європейську спільноту потребує високого рівня викладання іноземних мов із застосуванням сучасних методів навчання. Тому можна визначити їх використання як провідний напрямок у процесі реформування освіти.

Технологія навчання — це шлях освоєння конкретного навчального матеріалу в межах предмета, теми, питання. У сучасній українській школі використовують як традиційні технології навчання (пояснювально-ілюстративна, проблемна, програмована, диференційована та ін.), так і нові технології навчання (особистісно-орієнтована, групова, розвивальна, технологія

формування творчої особистості, технологія навчання як дослідження, модульно-рейтингова, нові інформаційні технології).

Проблемне навчання є одним із видів розвиваючого навчання, істотною рисою якого є здатність формувати творче мислення особистості та прищеплювати навички наукового пошуку.

Сучасному викладачеві доцільно мати в своєму арсеналі новітні методи викладання, спеціальні навчальні техніки та підходи, щоб раціонально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб та інтересів учнів. Методи навчання не є простими алгоритмізованими одиницями, їх оптимальне та вмотивоване використання на заняттях з іноземної мови вимагає креативного підходу з боку вчителя [1, с. 11]. Отже, навчання іноземних мов буде ефективним саме завдяки комплексному застосуванню засобів новітніх інноваційних технологій та залежить від здатності вчителя застосовувати гуманістичний підхід до навчання, від розуміння необхідності відмовитися від авторитарного методу викладання. [2, с. 56]

Процес проблемного навчання охоплює такі етапи: створення проблемної ситуації; аналіз і формулювання проблеми; висунення гіпотези; перевірка найважливіших гіпотез. На практиці існують різні варіанти поєднання цих етапів, які утворюють відповідні види проблемного викладу.

Диференційоване навчання в загальноосвітній школі — спеціально організована навчально-пізнавальна діяльність, яка враховує вікові та індивідуальні особливості учнів, їхній життєвий досвід і спрямована на оптимальний фізичний, духовний та психічний розвиток, засвоєння необхідного обсягу знань, практичних умінь та навичок, передбачених навчальними програмами.

У практичній діяльності вчителя воно може виражатися в тому, що всі учні отримують завдання однакової складності, але слабшим під час їх виконання надають індивідуальну допомогу. Таким учням можна

запропонувати і легші, посильні для них завдання.[3, с. 124] Інколи дітям дають прості завдання, згодом їх ускладнюють додатковими, які вони виконують відповідно до своїх можливостей. Загалом диференціювати завдання можна за змістом, за кількістю завдань, за ступенем їх складності, за ступенем самостійності виконання.

Література

1.Кремень В.Г. Педагогічна наука:час методичної рефлексії//Педагогіка і психологія.)-1998.-№2-с.9-15. 2. Момот Л.Л. Проблемно-пошукові методи навчання в школі.-К.:Рад. школа,1984.-63с. 3. Фурман А.В. Проблемні ситуації в навчанні: Книга Для вчителя.-К.:Рад. школа., 1991.-191 с.

THE IMPORTANCE OF ESP TEACHERS' TRAININGS.

Galstyan A.G., Dudoladova A.V., Dudoladova O.V. (Kharkiv)

In the result of rapid development of the international integration process and information exchange, specialists of various branches of economy, science, higher technology, art, sports, tourism etc. need an instrument with the help of which they will realize an efficient exchange of professional information. Such an instrument is considered to be a professionally oriented language or language for specific purposes. Today, English for specific purposes (ESP) is the leading direction in the sphere of language training. It has become popular in Ukraine due to the cooperation of various companies and enterprises with foreign partners.

Teaching ESP is an organized process of the realization of an educational course for specialists in order to create a foreign-language communicative competence in the professional sphere. This approach increases students' intrinsic motivation and stimulates their interest in learning both their future profession and the English as a means of communication and gives vast possibility to interact in genuine situations.

The role of a teacher in organizing and realizing the process of teaching ESP cannot be underestimated. With a purpose of activating ESP teaching, ESP teacher first of all realizes the analysis of students' needs and purposes, sets learning goals and then transforms them into an instructional program. Accordingly, the syllabus of teaching the language for *professional purposes* substantially differs from that of teaching the language for *general purposes*.

Undoubtedly, ESP teaching implies both a good command of English and possession of a certain level of background knowledge in students' academic subjects. But from the very beginning of any ESP course it should be made clear that students are taught, first of all, English, and not purely the subject of their specialty. In fact, most ESP teachers are language teachers who have trained themselves in a specific area of ESP. TomOrr [2], for example, found in a survey of English for Science and Technology practitioners conducted on the internet that only 5% of the language teachers who responded had university degrees or employment experience in the field they currently served. As for the other 95%, they developed their competence by studying.

Very often in the result of the poor proficiency or the lack of specific background knowledge in learners' specialist academic disciplines, most ESP teachers actually focus on the General English language rather than the language in the context.

Consequently, this gap must be filled in by ESP teachers' intense trainings and we would like to suggest some ways for increasing teachers' knowledge in the content area.

1) One of the best ways of training ESP teachers is organizing introductory classes in the field in which ESP is intended to be taught. As BekirSavas[3] mentions such classes will provide teachers with content knowledge of the field.

2) One more way of developing content knowledge is self-training in the field teachers need to serve. For this purpose they are required to display initiative, independence, and persistence in learning.

3) Still another and maybe the best means of improving teachers' competence, apart from studying or obtaining employment experience in the field demanded, is collaboration. According to Dudley-Evans and St. John [1] (they distinguish several roles of ESP practitioners), one of the main roles of a teacher is that of a collaborator.

We'd like to distinguish different types of collaborative teaching:

- a) an ESP teacher works closely with field specialists for designing appropriate lessons in the subject matter field he / she is teaching.
- b) two teachers - a language teacher and a content teacher work together in the classroom at the same time: the content teacher helps the language teacher lacking content knowledge and, vice versa, the language teacher helps the content teacher lacking the linguistic background to assist the teachers sufficiently well.
- c) an ESP teacher collaborates closely with learners, who are generally more familiar with the specialized content of materials than the teacher him or herself: the teacher learns from students and, meanwhile, assists students to use correct English grammar and sentence constructions, to express their ideas and opinions in English.

Summing up, we'd like to emphasize that the field of ESP in Ukraine needs to be more professionalized. For this purpose, one of the most vital factors that have crucial influence on the development of the ESP is the ESP teachers' thorough training to bring them to the level of professionals for designing appropriate lessons in the subject matter field they are teaching. It can be achieved by different trainings, including a "two-way-directional teaching and learning strategy", mentioned above, which is worth implementing for better ESP classes.

References

1. Dudley-Evans, T. & John, M. (1998). *Developments in English for Specific Purposes*. Cambridge University Press
2. Orr, T (1995) Studying the professions we serve. ESP. News 4 (2) 11-12 http://jalt-publications.org/old_tlt/files/97/aug/study.html
3. Savas, B. (2009) "Role of Functional Academic Literacy in ESP Teaching: ESP Teacher Training in Turkey for

ІДЕЇ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Гончаренко О.В., Конопельцева О. Г. (Харків)

Пісні на заняттях з іноземної мови часто використовуються для створення правильного настрою на початку заняття, а також як перепочинок між різними видами діяльності або як завершувальний етап самого уроку. Пісенну методику доцільно використовувати при навчанні як початківців, так і студентів різного віку просунутого рівня.

Серед ідей щодо використання пісень на занятті слід перелічити наступні:

1. Заповнення пропусків. Це найпоширеніший вид роботи з піснями на заняттях з мови. Його можна дещо ускладнити, якщо запропонувати студентам, ще до прослуховування пісні, самим здогадатися, яке слово відсутнє.

2. Пісенна суміш. Слова пісні розрізають на окремі рядки, а студенти маленькими групами намагаються скласти оригінальний текст. Правильність ідей потім перевіряється при прослуховуванні пісні.

3. Підбір світлин. Студентам видаються малюнки або фотокартки, що пов'язані зі змістом пісні, і пропонується під час програвання запису викласти їх в тому порядку, як вони згадуються в пісні.

4. Написання пісні. Студентам, які розбиваються по групам або по парам, пропонується мелодія, під яку вони пишуть слова. Це досить складно, адже окрім особливостей мови потрібно враховувати ритм та наголоси.

5. Підспівування. Метою цього завдання є вивчення мелодії, щоб підспівувати з аудіо записом, потрапляючи в ритм. Для цього необхідно добре

відпрацювати вимову як індивідуально з кожним студентом, так і хором з усіма.

6. Відтворення тексту пісні за допомогою рухів або міміки. Для кожного рядка студенти вигадують мімічне відображення його сенсу, якому вони навчають один одного. В кінці студенти мають відтворити під пісню усі завчені рухи.

7. Читання або розуміння на слух. Текст пісні використовується як звичайний текст для читання або прослуховування. Наспівування потім знайомого тексту – лише приємний бонус [1, с.355].

В Інтернеті існують цілі добірки пісень за різними цілями: пісні на конкретну часову форму чи конструкцію, на відпрацювання фразових дієслів, ідіоматичних виразів тощо. Проте варто пам'ятати, що не всі студенти люблять музику або ж їхні музичні смаки можуть суперечити обраній пісні. Тому рекомендовано дослухатися до побажань студентів та керуватися ними при обранні матеріалу для роботи на заняттях з іноземної мови.

Література

1. Scrivener J.. Learning teaching: The Essential Guide to English Language Teaching / J. Scrivener. – Macmillan, 2011. – 416p.

ПРО ДЕЯКІ ПРИЧИНИ ЗНИЖЕННЯ ІНТЕРЕСУ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У УЧНІВ.

Гуріна І.В. (Харків)

Мета роботи – дослідити проблему зниження інтересу учнів до навчання в цілому і до вивчення іноземної мови як такої у школярів середньої і старшої ланки. Розглянути шляхи збереження та розвитку інтересу учнів до вивчення іноземної мови протягом всього періоду навчання.

У нинішніх умовах перед сучасною школою постала проблема зниження інтересу учнів до навчання в цілому і до вивчення іноземної мови як такої у

школярів середньої і старшої ланки. Одне із головних завдань вчителя іноземної мови полягає в тому, щоб зберегти і розвинути інтерес до предмету протягом усього періоду навчання, тобто підвищити мотивацію школярів.

Які ж причини зумовлюють зниження важливості внутрішніх мотивів в структурі мотивації учнів 7-8 класів і, як результат, зниження інтересу до вивчення іноземної мови? Детальний аналіз відповідей учнів демонструє, що зниження інтересу у школярів до предмету являється результатом неадекватного розуміння і не завжди коректного використання вчителем основних положень навчально-методичного комплексу з іноземних мов.

Існують декілька основних принципів, на яких базується НМК, та відслідковуємо, як порушення будь-якого одного негативно впливає на внутрішню мотивацію і інтерес учнів деяких виявлених факторів.

Аналіз відповідей учнів дозволяє зробити висновок, що також порушуються принцип функціональності та принцип усної основи навчання, що обумовлює негативну дію на інтерес учнів фактора труднощів читання.

Слід також констатувати порушення принципу функціональності та комунікативного спрямування, що обумовлює негативну дію на інтерес учнів фактору труднощів говоріння. Це відбувається тому, що вчитель використовує засоби, неадекватні діяльності говоріння, порушуючи принцип функціональності, з одного боку, та принцип комунікативності з іншого, так як заучування текстів і їх подальше озвучування важко назвати комунікативною справою.

Порушується також принцип індивідуального підходу, що обумовлює негативну дію зразу на декілька факторів: фактор особистості вчителя, фактор негативних якостей особистості самих учнів, фактор контролю. Названі вище труднощі аудіювання, читання та говоріння, зберігання вербальних засобів в пам'яті учнів являються водночас результатом некоректної інтерпретації вчителем принципу особистісно-орієнтованого підходу.

Таким чином, на підвищення внутрішньої мотивації вивчення іноземної мови, як показало дослідження великий вплив має дія 4-х факторів, таких як: особистість вчителя, його вміння створити сприятливі психологічні умови; почуття задоволення, яке учень відчуває від виконання навчальної діяльності в усіх видах мовленнєвої діяльності; новизна змісту, форм та засобів роботи; усвідомлення учнями суспільної та особистої важливості предмету.

Література

1.Баженюк З.С. Діагностика особливостей мотивації навчальної діяльності школярів підліткового віку / З.С.Баженюк // Методичні рекомендації. – Луцьк, 1999. 2. Бех І. Д. Вишневський О. І. Діяльність учня на уроці іноземної мови / О. І. Вишневський. – К.: Рад. школа, 1989. – 224 с. 3. Гулеватий В.Л. Шляхи підвищення мотивації навчання / В.Л.Гулеватий. – Вінниця, 2006. 4. Каруцяк С. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів на уроках англійської мови / С. Каруцяк // English. – 2011. – № 18. – С. 12. 5. Кириленко В. Порушення мотивації навчання як першопричина негативної поведінки / В.Кириленко // Психолог. – 2005. – №18. 6. Тулупова Т. Шкільна мотивація як компонент психологічної комфортності / Т.Тулупова // Психолог. – 2006. – № 15. – С. 5-8.

МУЛЬТИМЕДІА ЯК ПІДҐРУНТЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ (НА МАТЕРІАЛІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ)

Гуторов В. О., Набокова О. В. (Харків)

Головною метою нашого навчально-дослідницького проекту було практичне підтвердження необхідності використання мультимедіа при навчанні іноземним мовам у початковій школі. Сьогодні використання відео на уроках англійської мови стало невід’ємною частиною процесу навчання та справжньою підмогою в роботі вчителя.

Проведене в роботі теоретичне дослідження дозволило досягти поставлених цілей і зробити наступні висновки про використання аудіо- та відеозасобів у ранньому навчанні іноземної мови:

1. Використання мультимедіа у процесі вивчення іноземної мови уможлиблює запровадження таких компонентів: створення середовища природної мови; зростання зацікавленості учнів до вивчення іноземної мови; використання диференційованих підходів у викладанні мови; інтенсивність навчального процесу.

2. Ефективність і доцільність використання аудіо та відео в основному визначається наступними аспектами: майстерністю та досвідом вчителя використовувати технічні засоби; вміннями та рівнем підготовки учнів; якістю дидактичних матеріалів; можливостями та технічними характеристиками засобів і їх використанням в певних умовах.

Серед усього різноманіття навчальних відеоматеріалів саме пісні можуть стати тим інструментом, який викладачі повинні включити у свої навчальні плани і активно застосовувати у роботі з дітьми молодшого шкільного віку.

Однією з найбільших переваг використання пісень при ранньому навчанні є їх гнучкість у використанні при реалізації різних освітніх цілей. Пісні можуть допомогти дітям поліпшити усі навички (аудіювання, говоріння, читання, письмо), тим самим сприяючи покращенню мови. Спів також може стати корисним інструментом при вивченні лексики, граматичних структур, особливостей будови речень, не кажучи вже про їх здатність відображати культуру мови. Діти дуже добре уловлюють ритм, саме тому найбільш цінним фактором, що посилює вивчення іноземної мови, є ритм пісні та повторюваний характер. Учні початкової школи відчують зв'язок між піснею та позитивними емоціями під час навчального процесу, більш того, діти не будуть відчувати тривоги, яка може інколи супроводжувати їх на уроках.

Використання пісенного матеріалу в навчанні англійської мови актуалізує творчий та інтелектуальний потенціал, загальну ерудицію учнів, сприяє

розвитку у них комунікативних навичок. Креативне мислення дозволяє учасникам навчального процесу виконувати одні й ті ж завдання в індивідуальній неповторній манері.

Ми більш ретельно дослідили зв'язок між співом і труднощами у вимові, оскільки вчителі повинні розуміти, що основи правильної вимови закладаються на початковому етапі опанування мовою. Виявивши основні характеристики молодшого школяра, ми прийшли до висновку, що уроки у початковій школі мають бути рухливими, цікавими, містити такі вправи, які допомагають зосередити увагу учнів на навчальному процесі, дають змогу урізноманітнити навчальну діяльність.

Виняткову користь для академічного процесу мають саме аудіовізуальні засоби, зокрема поєднання пісень і відео, адже вони суміщають у собі переваги обох засобів навчання. Застосування мультимедіа у поєднанні з піснями може сприяти вирішенню цих проблем, а також не тільки підвищувати інтерес до вивчення мови, але і розширювати кругозір учнів. Таким чином, можна зробити висновки, що запровадження відеокomпонентів у програму вивчення іноземних мов допомагає вирішити багато завдань. Практичним результатом проекту стала підготовка, проведення та фільмування уроків із урахуванням запропонованої методики розучування пісні на уроці іноземної мови, що ґрунтується на психологічно-фізіологічних особливостях дітей молодшого шкільного віку.

СУЧАСНИЙ ПЕДАГОГ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Дембовська Л.М., Козіна Я.М. (Київ)

Однією з головних ознак сучасного суспільства є його розвиток на основі інновацій. Цей процес у повній мірі реалізовується й у освітній галузі. Традиційна для минулого освіта як система, спрямована на пасивне отримання

та відтворення знань відстає на сьогоднішній день від реальних вимог ринку праці.

У розвитку освіти на різних історичних етапах становлення будь-якої держави ключовою фігурою був і залишається вчитель [1, с.2].

Тому нині суттєво змінюється завдання вищої школи щодо професійної підготовки вчителів. Для цього потрібен викладацький корпус з новим аналітичним і разом з тим конструктивним характером мислення, тому що розв'язання проблеми вищої професійної освіти неможливе без підвищення інтелектуальної культури, без обов'язкового подолання застарілих звичок, стереотипів, консерватизму в педагогічній науці та практиці.

Освіта не може бути вдосконалена без принципового переосмислення ролі вчителя в навчально-виховному процесі. Він повинен навчатися управляти діяльністю як усього колективу учнів, так і кожного окремого учня.

Відповідно якість педагогічних кадрів залежить від реакції вчителів на радикальні зміни у сфері інформатизації і технологізації навчального процесу. У сучасних умовах необхідно широко використовувати можливості нових інформаційних і комунікаційних технологій, реалізовувати новаторські концепції і методи [3, с.455].

До сучасних психолого-педагогічних інновацій у вітчизняній системі освіти належать реалізовані нововведення [2] у:

- зміст, методи, прийоми і форми навчальної діяльності та виховання особистості (методики і технології);
- зміст і форми організації управління освітньою системою, а також в організаційну структуру закладів освіти;
- засоби навчання і виховання;
- особистісні установки вчителя, оскільки навчальний процес має бути діалогом особистостей педагога і учня, що суттєво покращує мотивацію до навчання.

Вчителів слід бути здатним до рефлексії, критично аналізувати свою практичну діяльність, удосконалювати погляди. Йому слід піддавати свої погляди перевірці на основі аналізу своєї діяльності, досвіду інших педагогів. У цьому — одне з головних джерел руху вперед, професійного вдосконалення.

На нашу думку, підвищенню якості та інтенсивності освітнього процесу у школі сприятиме органічне поєднання інноваційних методик із класичними, традиційними, продумане і гармонійне поєднання різних методів щодо кожної дисципліни та кожного заняття в залежності від їх мети та специфіки. Для реалізації таких підходів, а також для активного впровадження інноваційних методів навчання педагогам треба не тільки удосконалювати навчально-методичні комплекси з окремих дисциплін, але й опановувати нові засоби навчання. З цією метою у навчальному закладі доцільно створити спеціальну науково-методичну структуру для організації та координації зазначеної роботи, обладнати відповідні аудиторії технічними засобами, що дасть можливість реалізовувати інноваційні методи навчання у педагогічному процесі. Вирішальну роль в оволодінні вчителями інноваційними технологіями та методами може відіграти їх стажування у провідних вищих навчальних закладах.

Таким чином, одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоденному етапі модернізації освіти України є забезпечення якості підготовки фахівців на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього завдання можливе за умови зміни педагогічних методик, впровадження інноваційних технологій та систематичного професійного вдосконалення вчителів у відповідності до вимог сучасного суспільства та життя. Суспільних трансформацій.

Література

1. Дембовська Л.М., Козіна Я.М. Роль учителя-філолога у контексті глобальних комунікативних процесів // Іноземні мови в школах України: науково-методичний журнал № 6 / за ред. В.М.Буренко. – Київ: ДІВПВ «Педагогічна

преса», 2014. – с. 2-8. 2. Дубягін О.Б. Інноваційні технології та методи навчання як фактор удосконалення навчального процесу. [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://www.geci.cn.ua/uk/home/item/download/446_a657598348b2a6e8c60b5c4f62a104f0.html 3. Карповська С.М. Технологія цілісного педагогічного процесу в

теорії та практиці сучасної освіти // Науковий часопис «Проблеми модернізації України». Випуск 1: [зб. наук. пр.] / МАУП. – К: ДП «Видавничий дім «Персонал»», 2015. – с. 455-457.

РОБОТА ЛІТНЬОГО МОВНОГО ТАБОРУ "БРИТАНІКА" У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Дмитрикова О.В., Шестопалова К.В. (Харків)

З 2014 року на базі Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 80 Харківської міської ради Харківської області працює літній мовний табір "Британіка". Мови спілкування - англійська та німецька.

У таборі працюють волонтери Міжнародної студентської організації "АЙСЕК".

Заходи щодо організації роботи табору:

- Презентація екологічного проекту «Здоровий спосіб життя».

Мета проекту: ознайомити дітей з основами здорового способу життя, формувати навички здорового способу харчування, розширювати лексичний запас з теми та розвивати мовну здогадку учнів. Опис: лекція від стажеру-волонтеру Халіда, Єгипет, щодо пропаганди здорового способу життя, обговорення з дітьми правил здорового харчування та анкетування щодо харчових звичок дітей, виконання мовних вправ щодо розширення світогляду учнів з теми «Здоровий спосіб життя».

- Квест «Englishland». Мета: вдосконалення навичок вживання лексики з теми «Life principles», набуття досвіду комунікативного спілкування,

застосування критичного мислення у нестандартних ситуаціях, опанування навичок роботи в групах. Опис: під час квесту кожен загін повинен був відвідати 5 станцій згідно маршрутного листа: Sportstation, Karapetyan's hospital, Forest station, Quiz station, Song Station. Відповідно до умов кожної станції учасники квесту виконували завдання англійською мовою: виконання спортивних естафет, обговорення правил першої долікарської допомоги, правила вживання грибів та ягід, загадки щодо відомих людей, створення власної пісні англійською мовою про свій загін у квесті. Переможцем мав змогу стати загін, що отримав максимальну кількість балів, який виконав всі завдання квесту за мінімальний проміжок часу.

- Відвідування занять мовних семінарів-тренінгів при Харківському Національному Економічному Університеті імені Семена Кузнеця. Мета: підвищення рівня мовної та мовленнєвої компетенції учнів, подолання мовного бар'єру та аналіз інформації з різних джерел щодо фінансової грамотності підлітків. Опис: протягом 4 днів учні 10-х класів мали змогу відвідати семінари, що були підготовлені викладачами університету та вдосконалити навички спілкування англійською мовою, обговорюючи питання фінансової грамотності підлітків в Україні. Кожний з учасників семінарів отримав сертифікат щодо результатів своєї роботи.

- Участь у програмі Приватбанку «Junoirbank». Мета: набуття навичок досвіду комунікативного спілкування, розширення знань підлітків щодо банківської системи в Україні, формування полікультурної компетенції. Опис: протягом чотирьох днів мали змогу ознайомитись з основами з банківською системою України та програмою «Junoirbank» у Приватбанку. Відвідуючи відділення Приватбанку м. Харкова підлітки прослухали лекції робітників банку щодо кар'єрного зросту та досвіду роботи.

- Проведення Дня Караоке «Music Fest». Мета: вдосконалення навичок вживання лексики, що використовується в сучасних англійській піснях, формування комунікативних компетенцій та виховування поважного ставлення

до культури інших країн, встановити контакт зі своїми однолітками, щоб мати можливість вільно спілкуватися. Опис: Кожний загін обирає сучасну англійську пісню, готував її інсценування щодо розкриття змісту пісень.

Представники школи були учасниками семінару "Інноваційні методики в організації дитячих мовних таборів", м.Сергіївка Одеської області, міжнародний дитячий табір "Bereg-Camp", 13.08-15.08.2016, сертифікат щодо проходження курсу навчання з питань впровадження в навчальний процес сучасних методик і технологій викладання англійської мови в літній період.

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ УЧНЯМИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНО СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ МОДУЛЬНО-РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Донченко О.О. (Харків)

Англійська мова набуває дедалі більшого поширення у світі, входження України в європейський простір зумовлює актуальність вивчення англійської мови як засобу комунікації зі світом та є однією з ознак конкурентоздатності особистості.

Як і для будь-якої справи, для вивчення англійської мови, учневі потрібна позитивна мотивація – тобто бажання, потреба, інтерес вивчати мову для подальшого спілкування нею. Отже, мотивація – система спонукань учнів до активної освітньої діяльності, продуктивного пізнання змісту навчання.

Найбільш ефективними способами формування мотивації для учнів залежно від вікових характеристик, служать: ігрові технології, компетентнісні завдання, тобто такі, що пов'язані з профорієнтаційним спрямуванням навчальних занять, використання мультимедійних засобів, аутентичних підручників, залучення учнів до участі в управлінні освітнім процесом (дослідницькі проекти, застосування прийому «учень-консультант»).

Не менш важливим засобом формування позитивної мотивації є справедливе оцінювання навчальної діяльності учнів, тобто школярам має бути зрозумілою як сама процедура, так критерії та шкала оцінювання. Крім того, слід звернути увагу на процеси самооцінювання та взаємооцінювання, що дозволяє кожному учневі відчувати себе партнером у процесі навчання.

Ефективне підвищення мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів на заняттях англійської мови здійснюється в умовах модульно-розвивального навчання (автор – Фурман А.В. «Модульне-розвивальне навчання: принципи, умови, забезпечення»), яке було впроваджено у деяких школах України, серед яких Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 164 Харківської міської ради Харківської області.

Одним із прийомів формування мотивації є наочність. Модульно-розвивальне навчання передбачає створення розвивального міні-підручника як одного з найефективнішого інструментів розвивальної взаємодії «учитель-учень».

Першим етапом освітнього процесу модульно-розвивального навчання є установчо-мотиваційний. Саме під проведення цього етапу вчитель стимулює прагнення учнів до успіху в діяльності, формує їх внутрішню мотивацію, доводить актуальність, що вивчається. Для проведення навчальних занять в умовах модульно-розвивального навчання вчитель створює освітній сценарій.

Подаємо фрагмент освітнього сценарію установчо-мотиваційного етапу міні-модуля.

Алгоритм розвивальної взаємодії	Хід розвивальної взаємодії	Емоційно-психологічні реакції учнів
---------------------------------	----------------------------	-------------------------------------

<p>Рефлексія настрою</p> <p>Занурення в іншомовну атмосферу</p>	<p>Unit 5 “Holidays and traditions”</p> <p>Lesson 1 У-М</p> <p>Цілі: формувати лексичні навички, навички вимови; вдосконалювати навички усного мовлення; розвивати мовленнєву здогадку й мовленнєву реакцію учнів; формувати навички вживання Present Simple.</p> <p>Procedure</p> <p>Warm-up</p> <p>1)</p> <div data-bbox="352 728 1118 1155"> </div> <p>2) Choose and say.</p> <div data-bbox="419 1308 534 1426"> </div> <div data-bbox="663 1308 798 1426"> </div> <div data-bbox="970 1317 1070 1426"> </div> <div data-bbox="478 1467 1010 1608"> </div> <div data-bbox="352 1765 477 1895"> </div> <div data-bbox="641 1778 745 1895"> </div> <div data-bbox="900 1778 997 1895"> </div> <p>Start like this: I usually sing songs on holidays.</p>	<p>Активізація пізнавального матеріалу</p>
---	---	--

Література

1. Фурман А.В. Модульне-розвивальне навчання: принципи, умови, забезпечення: Монографія. – К.: Правда Ярославичів, 1997. – 340с. 2. Фурман А.В. Принцип модульності в освітній практиці: два рівня втілення // Рідна школа. 1995. – № 7-8. – С.22-25.

ЭЛЕМЕНТЫ КОММУНИКАТИВНОЙ МЕТОДИКИ ОБУЧЕНИЯ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В СРЕДНЕЙ ШКОЛЕ

Есенгалиева А.М. (Казахстан)

Позиции английского языка в мире как лидирующего в международном общении связаны, прежде всего, со стремительным развитием высоких технологий. Это усиливает мотивацию учащихся общеобразовательной школы, желающих изучить английский как основной язык межгосударственного общения. В этой связи, проблема создания эффективной коммуникативной методики преподавания английского языка в школе представляется крайне важной.

На современном этапе развития преподавания английского языка при выборе метода обучения необходимо исходить из особенностей коллектива, в котором он будет использоваться, учитывать личностные особенности обучаемых, такие как возраст, интересы, уровень подготовки, период обучения, а также техническую оснащенность учебного заведения. В процессе обучения учащиеся должны овладеть иностранным языком как средством общения и уметь им пользоваться в устной форме. Устная форма включает понимание звучащей речи на слух – аудирование и выражение своих мыслей на английском языке – говорение. Эти виды речевой деятельности должны быть сформированы у учащихся для осуществления общения в устной форме и их можно классифицировать на высказывания несамостоятельные как по форме,

так и по содержанию (повторение слов); высказывания самостоятельные по содержанию (клише); высказывания самостоятельные по форме, несамостоятельные по содержанию (пересказ, реферирование); высказывания самостоятельные по форме и по содержанию, то есть когда учащиеся находят объект для говорения и высказывания о нем.

Для того чтобы развивать устную речь, необходимо создавать определенные условия, например знание темы, владение соответствующим языковым материалом, понимание ситуации и наличие стимула для высказывания. Материал для развития устной речи должен усваиваться до степени полной автоматизации во всех его употребительных формах. Далее при обучении говорению очень важно учитывать соотношения его важнейших форм: монолога, диалога и полилога. Эти формы сосуществуют и переходят одна в другую. Монолог выстраивает один человек, во всех случаях говорящий является автором своего высказывания. Диалоги различают стандартные и свободные. Стандартные диалоги обслуживают типовые ситуации (кассир-покупатель, врач-больной), свободные диалоги могут быть следующих типов: интервью, расспрос, беседа. Весьма распространенным вариантом диалога является полилог. Наиболее подходящим приемом развития полилога являются различные формы драм, включая ролевые игры.

Исходя из того, что основной целью обучения иностранному языку является формирование и развитие коммуникативной компетенции, то есть обучение практическому владению иностранным языком, одним из действенных средств повышения эффективности уроков является использование ситуаций общения в процессе изучения иностранного языка. Применение ситуаций общения позволяет создавать языковую среду на уроке, способствует развитию коммуникативной направленности уроков, расширяет словарный запас и лингвистический кругозор учащихся. Они помогают внести в обучение новизну, творчество, преодолеть однообразие в работе, создать интересную, увлекательную обстановку на уроке. Использование ситуаций общения на

уроке требует от учителя максимального внимания. Он должен творчески и умело организовывать этот вид деятельности (экспериментально доказано, что прочно запоминается лишь интересный и интересно поданный материал), иначе этот вид работы может надоесть учащимся, что приведет к ослаблению их интереса и снижению активности на уроке.

Для активации речевой и мыслительной деятельности учащихся необходимо использовать аудирование. Обучающиеся могут прослушивать рассказы, интересные тексты, юмористические рассказы. После прослушивания текста нужно либо передать его содержание на английском языке, либо выразить свое согласие или несогласие с утверждениями. Основной задачей учителя иностранного языка является обеспечение активной деятельности каждого ученика в течение всего урока, максимальное увеличение времени говорения каждого школьника. Реализовать эту задачу позволяет групповая форма работы. Она способствует также формированию навыков и умений самостоятельной работы учащихся в овладении иностранным языком.

В сочетании с другими формами работ групповая форма учебной деятельности очень эффективна в обучении иностранному языку: совершенствуются умения и навыки аргументированно строить свое высказывание, увеличивается время общения на уроке. Кроме того, воспитывается чувство коллективизма, ответственности за порученное дело, развивается логическое мышление, способность сориентироваться в создавшейся ситуации. Используются коллективные формы работы, парные, групповые, проектные формы работы, где успех каждого материализуется в успехе всей группы.

У учителей английского языка есть объективные и потенциальные возможности, чтобы при целенаправленной работе над формированием речевой деятельности учащихся на изучаемом иностранном языке успешно решать задачи, поставленные в программе курса в области устной речи.

Как видно из вышеизложенного, коммуникативная методика обучения английскому языку представляется наиболее эффективной, особенно если речь идет об организации обучения в средней школе. На школьном уровне необходимо заложить основы владения английским языком именно как средством общения, что открывает возможность перейти от рассмотрения английского языка как объекта изучения к использованию его на практике как полезного инструмента.

Литература:

1. Колкер Я. Практическая методика обучения иностранному языку: Учебное пособие/ Я. Колкер, Е. Устинова, Т. Еналиева// Москва: Академия. - 2000.-С.67-68. 2. Maslyko E., Babinskaya N. Reference book of the teacher of a foreign language//Moscow: Higher school. – 2004. P. 47-49. 3. Sturikova M. Use of interactive methods of training in development of communicative competence of pupils//*Municipality: innovations and experiment.*-2015. – P. 38-41.

УСНЕ МОВЛЕННЯ – ОДИН З НАЙБІЛЬШ МОТИВОВАНИХ НАПРЯМКІВ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Жадановська Ю.М. (Куп'янськ)

Головною метою вивчення англійської мови у школі є набуття учнями комунікативної компетенції. Принцип активної комунікативності – один із найважливіших методів у навчанні іноземних мов – набуває все більшого визнання. Але проблема в тому, що учні старшої школи можуть відмінно виконувати різноманітні лексичні та граматичні завдання, володіють навичками читання чи письма і аудіювання, виконують тестові завдання ЗНО, хоча для переважної більшості намагання висловити свою думку натикається на невидимий бар'єр, створює дискомфорт і точно не додає впевненості. Зі

сторони це виглядає, наче сучасна людина намагається поговорити на побутову тему якоюсь мертвою мовою, скажімо, латинською. На мою думку, учень не повинен говорити ідеальною академічною мовою, і його мовлення не повинно бути наближене до рівня носіїв, але розмова іноземною має перестати бути стресовою ситуацією, вона повинна виходити за межі навчальних класів та стати частиною звичного життя.

Для того, щоб діти почали розмовляти англійською мовою, перш за все, потрібно створити мовне середовище. Вчителі нашої школи намагаються проводити заняття так, щоб максимально надати учням можливість розмовляти іноземною мовою, створити такі умови, за яких говоріння із заданої теми було б природно мотивованим.

Одним з ефективних напрямів у сфері навчання говорінню стає навчання з використанням інформаційних технологій. За допомогою поєднання звукових, графічних, анімаційних та текстових ефектів можливо досить вдало імітувати ефект занурення в активне мовне середовище. При навчанні іноземній мові за такими програмами відпрацьовуються всі аспекти мови: фонетичні, граматичні, лексичні та комунікативні, що дозволяє більш якісно та швидко оволодівати мовним матеріалом, набувати мовленнєвих звичок та вмінь.

Велику роль у мотивації учнів до спілкування відіграє позаурочна діяльність. Один із нестандартних підходів для забезпечення якісного навчання дітей — це створення літніх таборів з іноземних мов. На базі Куп'янської загальноосвітньої школи I-III ст. № 1 працює мовний загін "FRIENDS" Участь у ньому допомагає дітям розкрити свої таланти та отримати досвід спілкування іноземною мовою. При цьому знання дитини ми не оцінюємо, як у школі, і юні вихованці сприймають навчання як гру. Саме через таку діяльність діти істотно розширюють свій кругозір і набувають мовленнєвих та комунікативних навичок.

Ще одним методом спонукання учнів до спілкування англійською мовою в позаурочний час – створення **шкільного європейського клубу “YOUNG STARS”**, де молодь вчиться активності, толерантності, пошани та зацікавленості до інших народів. Отримана інформація, набуті знання та досвід допоможуть у навчанні як у школі, так і у вищих навчальних закладах, а в майбутньому – у виборі потрібної професії. Щоб діяльність клубу принесла якнайкращий результат, наш клуб передбачає проведення різних конкурсів, вікторин, олімпіад, круглих столів, ділових ігор, інтерактивного спілкування. Такі види робіт, окрім знань про Європу, сприяють набуттю комунікативної компетентності, вміння працювати з інформацією, використовувати її, спілкуватись, працювати в команді, запровадження у школі такого виду робіт з учнями значно збагатить навчально-виховний процес.

Тиждень англійської мови, який традиційно проводиться у нашій школі, як комплексна форма сприяє цілеспрямованій організації і систематизації усієї позакласної роботи з іноземної мови у закладі, активізації роботи гуртків, формуванню творчих відносин між учнями, вчителями та батьками. Конкурси, творчі завдання, спільні проекти, ігри, англомовні перерви допомагають створити мовне середовище, мета якого – спілкування.

Таким чином, для забезпечення успішного процесу комунікації, необхідно підвищувати мотивацію до бажання спілкуватись, використовуючи як традиційні, так і сучасні засоби навчання.

Література

1. Представництво ЄС в Україні. Методичний посібник для євроклубів. – Київ, 2015.: Друк ТОВ «Август Трейд», 2015 – С. 6 – 11.

ВИКОРИСТАННЯ АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Журавльова І.В. (Харків)

Використання аудіовізуальних засобів навчання на уроці іноземної мови – надзвичайно актуальне питання, адже іноземна мова сьогодні стає незамінною в різних сферах діяльності людини, дієвим фактором соціально-економічного, науково-технічного та культурного прогресу суспільства.

Останніми роками все частіше піднімається проблема використання на уроках іноземної мови аудіовізуальних засобів навчання. Це не лише нові технічні засоби, а перш за все нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Оскільки основною метою вивчення іноземної мови в школі є формування комунікативної компетенції учня, його інтерактивності та автентичності спілкування, вивчення мови в культурному контексті, використання аудіовізуальних засобів навчання надає вчителю змогу створити максимально сприятливі умови для формування високого рівня комунікативної компетенції учнів. Наприклад, використання на уроках відео дає вчителю можливість поєднати зорові та звукові образи в типових обставинах, запропонувати учням мовленнєву ситуацію, завдяки якій вони стають активними учасниками комунікації [2, с. 56].

Відеоурок дає учням, які не є носіями мов :

1. можливість чути справжню мову з вуст носіїв цієї мови;
2. можливість більше дізнаватися про традиції та культуру країни, мову якої вони вивчають;
3. можливість значно поповнити свій лексичний запас тощо.

Відеофільми дозволяють вирішувати дуже важливі завдання навчання, виховання й освіти, а також вони значно підвищують навчальний інтерес учнів та заохочують їх до активної пізнавальної діяльності.

Слід зазначити, що така форма уроку вимагає ретельної підготовки вчителя. Вкрай важливо, щоб відеофільми відповідали інтересам школярів, рівню їх знань та враховували вікові та психологічні особливості. Робота з відеоматеріалами дозволяє задіяти всі види комунікативної діяльності, а саме: аудіювання, мовлення, читання й письмо (під час виконання завдань).

Необхідно наголосити на тому, що робота з відеоматеріалами, як і робота з текстами, поділяється на декілька етапів:

1. Дотекстовий етап.*Мета:* підготувати учнів до перегляду, налаштувати їх на виконання завдання, зняти можливі труднощі сприйняття фільму, якщо потрібно, то виписати незнайомі слова та нові граматичні явища на дошку.

Тип завдань: здогадатись по заголовку, про що може бути сюжет, яку нову інформацію можливо отримати, прочитати наступні питання і дати на них відповіді.

2. Текстовий етап (може складатись з 2-3 частин).*Мета:* забезпечити подальший розвиток мовної, мовленнєвої або соціокультурної компетенцій учнів з урахуванням їх реальних можливостей іншомовного спілкування.

Типи завдань: пошук відповіді чи інформації для розв'язання проблемних питань.

3. Післятекстовий етап.*Мета:* використати початковий текст у якості основи та опори для розвитку продуктивних умінь в усному або писемному мовленні.

Типи завдань: написання переказу чи твору за змістом сюжету, завершення змісту сюжету, складання діалогів чи драматизація, пошук додаткової інформації до цієї теми [1, с. 66-67].

Навчальні відеоматеріали надають широкі можливості для активної роботи в процесі формування мовних навичок і умінь учнів, роблять цікавим процес оволодіння іноземною мовою для школярів на всіх його етапах навчання.

Література:

1. Котенко О.В., Павлюк Р.О., Соломаха А.В., Сінельник І.П., Веклич Ю.І. Методика навчання іноземних мов у початковій школі/ Котенко О.В., Павлюк Р.О., Соломаха А.В., Сінельник І.П., Веклич Ю.І // Київ. – 2013.- С.66-67.
2. Науково-методичний журнал «Нова педагогічна думка» № 4(80) 2014 р. – С. 56.

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Золотарьова А.В. (Красноград)

На сьогоднішньому етапі розвитку методичної науки гостро стоїть питання навчання іноземних мов. Традиційні методи не забезпечують якісне вивчення, тому виникла необхідність оволодіння новітніми технологіями. Позитивні результати дають індивідуальна, парна, групова робота й робота в команді, технологія співпраці. Остання створює умови для активної діяльності учнів у різних навчальних ситуаціях. Найбільше ефективними є такі форми парної і групової роботи:

- внутрішні (зовнішні) кола;
 - мозковий штурм;
 - парні інтерв'ю
- Важливим засобом інноваційного навчання є використання мультимедійного комплексу (МК) у складі інтерактивної дошки персонального комп'ютера та мультимедійного проектора. Застосування МК передбачає:
- презентації демонстрування та моделювання ситуацій;
 - підвищення активності учнів на уроці
 - збільшення темпу уроку.

Переваги інноваційного навчання полягають у :

- встановленні дружньої атмосфери;
- заохочення до співпраці;
- подолання страху перед мовним бар'єром

- кожен репрезентує свій досвід

Література :

1. Алабін М., Ми вивчаємо англійську : посібник для учнів середніх шкіл / М.Алабін. – Д.:Видавництво «Пороги» , 1994.-63с. 43-45. 2. ПолатЕ.С. Метод проектов на уроках иностранного языка / Е.С. Полат // Иностр.языки в школе.- 2000.- N 2.-С.3-10 ; N 3 .- С. 3-9

ВИКОРИСТАННЯ WEB-QUEST МЕТОДУ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Зубкова Л. М. (Харків)

У процесі викладання дисципліни „Англійська мова” сучасними педагогами активно використовується такий метод самостійної роботи студентів, як веб-квест. Веб-квест (*WebQuest*) („інтернет-пошук”), заснований на проектному методі, є своєрідним міні-проектом, головне завдання якого полягає у пошуку інформації в Інтернеті. Т.Марч визначає веб-квест як побудовану за типом опор навчальну структуру, що використовує посилання на істотно важливі ресурси в Інтернеті і автентичні завдання з метою мотивації учнів до дослідження певної проблеми з неоднозначним рішенням, розвиваючи тим самим їхні уміння працювати як індивідуально, так і в групі (на завершальному етапі), вести пошук інформації і перетворювати її у більш складне знання (розуміння) [4]. П. Сисоєв і М. Євстігнєєв вважають веб-квест сценарієм організації проектної діяльності студентів з будь-якої теми [3, с.74].

Спираючись на розуміння технології веб-квесту Я. Биховським як цілеспрямовано створеного викладачем сайту (сторінки) для реалізації поставленої навчальної мети і органічної сукупності кроків, що ведуть до досягнення запланованого викладачем результату [2], та думку Ю. Романцової, яка розглядає веб-квест як заздалегідь продуману стратегію дій студентів з

використанням інтернет-ресурсів, алгоритм виконання проекту, доповіді і зазначає, що він є не тільки творчим продуктом викладача, але й засобом контролю діяльності студентів [1], нами були розроблені та застосовані завдання з використанням технології веб-квесту за темами „Life and professional code of a teacher” („Життєвий і професійний кодекс педагога”), „Real and imagined values of life” („Справжні та уявні життєві цінності”), „The script of my life” („Сценарій мого життя”).

Розуміючи веб-квест як проектне завдання, у якому студент отримує усю інформацію, необхідну для вирішення поставленої проблеми, з інтернет-ресурсів, при його створенні ми виходили з необхідності забезпечення чіткої структури цього пошукового завдання, покрокових інструкцій для виконання кожного його етапу, опису того, які результати студенти повинні отримати у кінці кожного етапу. На вступному етапі (introduction) студентам обґрунтовувалася актуальність обраної тематики, надавалися основна інформація, ключові поняття, описувався сценарій квесту, план роботи. На другому етапі „Завдання” (tasks) формулювалась мета, проблемна задача та шляхи її вирішення, визначався підсумковий результат самостійної роботи та його форми (виступ на семінарі, створення слайд-шоу, презентації, фоторепортажу, написання есе, розробка життєвого проекту тощо). Викладачем надавався список заздалегідь відібраних і проаналізованих аутентичних англомовних інтернет-ресурсів, котрими студенти могли користуватися у пошуку інформації. У межах третього етапу (process) студенти виконували конкретні вправи, проводили дослідницьку роботу і поступово підходили до результату. На етапі оцінювання (evaluation) студенти мали можливість самі дати оцінку своїй роботі, спираючись на представлені критерії оцінки проекту і подані певні бали, та отримати оцінку від викладача. Важливим етапом роботи є також висновок, у якому підсумовувався досвід, отриманий учасниками при виконанні самостійної роботи над веб-квестом. Обговорення результатів роботи

над веб-квестами проводилося на заняттях у вигляді конференції, де студенти мали можливість продемонструвати власний практичний доробок.

Література:

1. Быховский Я. С. Образовательные веб-квесты. *Информационные технологии в образовании*: материалы междунар. конф. URL: <http://ito.edu.ru/1999/III/1/30015.html> (дата звернення: 23.01.2015).
2. Романцова Ю. В. Веб-квест как способ активизации учебной деятельности учащихся URL: <http://festival.1september.ru/articles/513088> (дата звернення: 19.02.2016).
3. Сысоев П. В., Евстигнеев М.Н. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий. Москва: Глосса-Пресс, 2009. 182 с.
4. March T. Criteria for Assessing Best WebQuests. URL: <http://www.bestwebquests.com/bwq/matrix.asp> (дата звернення 21.10.2016).

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Капусник В.В. (сmt Вільшани, Дергачівський район, Харківська область)

У сучасному світі людина має володіти сукупністю якостей для того, щоб бути конкурентоздатною. Вона повинна сприймати і переробляти інформацію, володіти здатністю відстоювати свою точку зору, використовуючи логічні аргументи, мати розвинене критичне мислення. Поряд з цим, сучасна людина має володіти іноземними мовами.

Процес формування умінь і навичок може бути набагато результативнішим, якщо навчання організоване у співробітництві, яке ґрунтується на спільній діяльності вчителя та учнів, взаєморозумінні й гуманізмі, єдності інтересів та прагнень усіх учасників навчального процесу і має на меті особистісний розвиток школярів. Саме таке навчання підносить

інтелект, зміцнює віру у власні здібності, стимулює активність, творчість, гідність і самосвідомість. Яким би не був урок за формою проведення, його слід організувати так, щоб забезпечити максимально можливу активність учнів з постійно діючим зворотним зв'язком.

На сучасному етапі саме інтерактивне навчання допомагає вирішувати одразу декілька завдань: розвиває комунікативні вміння і навички, встановлює емоційні контакти між учасниками процесу, забезпечує виховне завдання, оскільки змушує працювати в команді (групові і парні форми роботи), прислухатися до думки кожного, знімає нервові напруження, дає можливість змінювати форми діяльності, переключати увагу на основні питання.

Творча особистість – це результат навчально-виховного процесу. Для того щоб кожен учень міг реалізувати себе, розвинути індивідуальні здібності, інтереси, на уроках іноземної мови учитель має спонукати учнів до діяльності шляхом створення цікавих нетрадиційних ситуацій, постановки чітких завдань, виконуючи які учні підключають уяву, фантазію, креативне мислення. Особливий інтерес в учнів, як показала практика, викликають такі інтерактивні вправи: «Чарівний м'яч», «Магічний куб», «Цеглинки-цікавинки», «Пари наосліп», «Номер мобільного», «Свята у Німеччині», «День народження», «Лото». [1, S. 32] Застосування таких вправ допомагають учням краще засвоїти лексику, розвивають пам'ять, увагу, покращують комунікативні навички. Крім того, такий вид вправ допомагає розвивати логічне мислення, дає можливість вільно рухатися по класу, вчить активному самотійному пошуку відповіді.

Навчальна гра передбачає ігрове моделювання подій та явищ, що вивчають, має чітко поставлену мету та відповідний результат. Гра полегшує засвоєння матеріалу, дає можливість повторити вивчене, чітко організувати підготовку, проведення та підбиття підсумків, ставити пізнавальні та проблемні запитання, залучити всіх учнів класу. Використання на уроці таких ігор як «Асоціації», «Чотири кути», «Три мушкетери», «Світлофор-дискусія», «Карусель», «Полювання за автографом» сприяє підвищенню пізнавального

інтересу, розвитку творчих здібностей та самостійності, а також допомагає підвищити інтерес в учнів до вивчення мови, створити ситуацію уявного мовного середовища. [2, S. 9]

Отже, навчання іноземних мов шляхом використання інтерактивних технологій є одним із дієвих засобів збагачення культурного світогляду, ерудиції школярів, розвитку їх творчої активності, духовно-моральної сфери, тобто розвитку творчої особистості.

Література

1. Hartung Regine: Spielerisch Deutsch lernen, Hamburg. – 2000/ - 212 s. 2. Kainzbauer, Hildegard: Körpersprache und “Status” im Unterricht. In: DaF-Unterricht im Wandel. Heft 25/2012, S 11. 3. Леонова Н.С. Інтерактивні технології навчання як засіб творчих здібностей учнів/ Н.С. Леонова// Німецька мова в школі.- 2014. - №9. - С.24.

LITERACY FOR YOUNG ENGLISH LEARNERS

Kachanova O.V. (Kharkiv)

What is literacy? Literacy is the ability to read and write. Reading and writing is a dynamic process of communication, and this process usually begins in the native language. Children can transfer reading and writing skills from their native language to English. These skills serve as a foundation for literacy in a new language. Some people say it's detrimental to children to learn to read in their native language and English at the same time. It's not true! Children can transfer literacy skills from their native language to English or from English to the native language.

EFL teachers should use a balanced literacy approach that integrates all four language skills and provide a language rich environment with lots of opportunities for reading and writing meaningfully in English. I firmly believe that activities should be engaging and interactive, balancing fun and effectiveness for both the teacher and students.

As it is said, children learn language through social interaction and need appropriate scaffolding:

- Reading and writing TO students;
- Reading and writing WITH students;
- Reading and writing done BY students.

Reading and Writing TO Students:

As for me, I usually use songs and rhymes to focus on the sounds of English. During the classes, the children do exercises like tracing, connecting the dots, and coloring. These are fun and effective activities for building early literacy with young EFL learners.

Reading and Writing WITH Students:

I can give students more responsibility. At our Drama Club we often have Choral reading and Readers Theater. Students have their own copy of the text. As the text is a part of a story, children can do a dramatic reading, which is known as Readers Theater. Students act out a story like a play and read the lines for each character. They can dress up as the characters and mime their actions as they read their part out loud. Then we add some music, dances and songs. Our performance is ready! Some rehearsals with costumes and scenery. Then The First Night comes! My students love to learn English this way!

Our theater is a submergence into the modern and traditional theater, into the world of drama and vivid images. For the children, the main thing in learning is the impression, and the theater world gives the brightest emotions. My young actors imagine themselves being brave, strong, clever, shy, friendly acting different characters. It seems to me that “Too much dreaming is never a bad thing”.

Reading and Writing done BY students:

Children can read and write on their own. For example, project works: students are given a project to research a topic and create a poster about the country, food, animals, holidays, seasons, etc. Projects at lessons allow to form communicative skills and create a language environment. Doing projects students

expand their vocabulary, learn and practice new speech patterns and grammatical structures improving the skills of reading, writing, speaking and listening. My students love this creative work very much. As I have noticed during this process their imagination runs fast.

Correspondence with schoolchildren from other countries is a good way of communication. The purpose of this cooperation is to improve mutual understanding between different countries, to form national consciousness, tolerance in students; education of dignity, love for their homeland; development of creative personality; collective creativity and communicative abilities; familiarity with the traditions and customs of another community.

Children, including teens, should be able to have the right to express their thoughts as they develop and to raise self-esteem, gain knowledge and skills, in particular regarding conflict resolution, decision-making on issues of life.

A distinguishing feature of the dialogue of cultures is the adjustment to productive speech activity. The exchange of experience through songs, poems, drawings, and letters contributes to the formation of students' writing and reading skills in English. The development of critical and creative thinking, the encouragement of free expression of children's thoughts are the main tasks of teaching a foreign language.

Literature

1. Cameron, L. (2001). Teaching languages to young learners. Cambridge, UK: Cambridge University Press. 2. Pinter, A. (2006). Teaching young language learners. Oxford, UK: Oxford University Press. 2. Shin, J. K., & Crandall, J. A. (2014). Teaching young learners English: From theory to practice. Boston: National Geographic Learning/Cengage Learning. 3. Shin, J. K. (2017). Literacy instruction for young EFL learners: A balanced approach. American English E-Teacher Program. 4. <https://americanenglish.state.gov/files>

ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ

Клименко О.І. (Харків)

Головна мета української освіти – створити умови для розвитку і самореалізації кожної особистості, як громадянина України, формувати покоління, здатні навчатися впродовж життя, створювати і розвивати цінності громадського суспільства.

Справі вивчення предмета «Українська мова» в нашій державі приділяється належна увага.

Іноземна мова – це прекрасний навчальний предмет, що має високий освітній, виховний, розвиваючий потенціал. Вивчення цього предмета збагачує особистість, дає їй можливість вийти у великий цікавий світ нових знань, людського досвіду, надбань світової культури.

Які шляхи підвищення інтересу учнів до вивчення іноземної мови?

Це, у першу чергу, створення позитивної атмосфери навчання, використання ігор, комп'ютерних технологій. Це проведення цікавих нестандартних уроків. З досвіду своєї роботи я можу назвати такі уроки, як «Voyage», 7 клас. Дія відбувається у літаку, який летить до Парижу.

Я проводила у 8 класі урок-екскурсію «Kharkov». У 5 класі я проводила урок-концерт: «Toutes les fleurs a ma maman».

Позакласна робота є одним із важливих шляхів підвищення інтересу учнів до вивчення французької мови.

Призначення позакласної роботи – у поширенні сфери застосування іноземної мови. Позакласна робота допоможе учням побачити можливості іноземної мови і переконає їх в тім, що вони вивчають її «для життя, а не для школи».

У своєму рефераті я хочу зупинитися на позакласній роботі, її ролі у розвитку інтересу учнів до вивчення французької мови.

Під час роботи у ХЗШ № 37 я багато уваги приділяла позакласній роботі. Я проводила ранки для учнів початкової школи: «Les fête de l'alphabet français», «Nous commençons à apprendre le français», для учнів середнього етапу навчання «Fête du Noël», «Jour de Saint-Valentin», «Fête du Nouvel An».

Для учнів старших класів літературні вечори, присвячені таким письменникам Франції, як Жюль Верн, Віктор Гюго.

У минулому році ми з учнями 9, 10 класів підготували літературний вечір «Victor Hugo, écrivain français». Далі я опишу сценарій цього вечора.

Deux présentateurs apparaissent sur la scène. L'un d'eux dit à qui est consacré la soirée, l'autre raconte la biographie de Victor Hugo.

Ensuite quelques élèves récitent les poésies de Victor Hugo : «France», «Pour les pauvres», «Pluie d'été».

Les élèves de 8 classe ont préparé la scène de Gavroche, le héros du roman «Les misérables», qui a donné sa vie pour la liberté du peuple.

Les rôle de Gavroche interprétait l'élève de 8 classe Belov Alexandre. Il a préparé le beau costume: un large veston, une grande casquette, un écharpe. Ensuite les élèves de 9 classe ont interprète le scène du roman « Notre Dame de Paris ».

Цей позакласний захід учням сподобався. Вважаю, що такі заходи розвивають інтерес учнів до вивчення іноземних мов.

Література:

1. Гюго В. Знедолені / Віктор Гюго. – Харків: Фоліо, 2017. –793 с.
2. Каландій Н. Шляхи підвищення мотивації учнів до вивчення другої іноземної мови [Електронний ресурс] / Н.Ф. Каландій:
<https://sites.google.com/site/kalandiynf/statti/slahi-pidvisenna-motivaciie-ucniv-do-vivcenna-drugoie-inozemnoie-movi>.
3. Перро Ш. Чарівні казки / Перро Ш., Андерсен Г.Х., Аксаков С. – Київ: ПЕТ, 2017. – 128 с.

ВЛИЯНИЕ ДИДАКТИЧЕСКОЙ НАУКИ США НА РЕФОРМИРОВАНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ

Ковалева А.В. (Харьков)

Динамический рост знаний, глубокие социально-экономические изменения в жизни общества требуют реформирования в системе и содержании образования. Перед будущим специалистом ставится задача сочетания высокого уровня профессионализма с персональной ответственностью и необходимыми личными качествами.

Опыт в области реформирования образования США представляет интерес в связи с реформами в системе образования Украины. Целостное изучение основных теоретических и практических направлений педагогической мысли способствует процессу образовательных реформ.

Анализ основных направлений развития дидактической мысли США показывает, что на протяжении всей истории определяющими направлениями в образовании были прагматическое, технократическое, когнитивистское и гуманитарное. Принципиальные различия заключались в определении целей и характера, выборе форм и методов обучения будущих специалистов.

Прагматический подход долгое время господствовал в определении содержания образования, отличаясь быстрым реагированием на изменения и слабым подкреплением дидактической теорией. Принципы прагматизма Д. Дьюи, внедренные в практику американской школы, наносили ущерб теоретическому уровню образования. В целях исправления ситуации американские педагоги-неопрагматисты, рассматривая вопрос об отборе учебного материала, поставили на первое место критерий релевантности, соответствия содержания обучения интересам и непосредственным потребностям обучающегося, а также комплексный характер учебных планов, в основе формирования которых лежал междисциплинарный подход к образованию.

Критикуя неопрагматистов за недооценку логики и мышления в развитии личности, за практицизм в обучении студентов с акцентом на построение содержания учебных программ вокруг узкоулитарных курсов, педагогич-технократы в качестве основной цели образования выдвигали необходимость научить студентов мыслить, анализировать, делать обобщения, так как эти умения и навыки остаются, когда сами факты забываются. В американской педагогике когнитивные концепции обучения противостояли неопрагматическим концепциям обучения посредством делания с акцентом на прагматизм и недооценкой логики.

В отличие от прагматистов, недооценивших роль теории в образовании, представители технократического и когнитивного направлений абсолютизировали теоретическую подготовку студентов, усложняя программы научными понятиями, далекими от реальных задач.

Возникновение гуманистического направления в педагогике связано с рассмотрением образования как знаний и умений, способствующих психологическому, эмоциональному и нравственному развитию студента во взаимосвязи с его будущей деятельностью.

В качестве критерия отбора содержания образования представители гуманистического направления выдвигали концепцию релевантности, согласно которой интересы обучаемого должны определять содержание обучения. Главным при отборе материала становится требование сделать содержание материала аффективным и релевантным, т.е. личностно значимым для студента.

В настоящее время стратегическое направление реформирования образования США и Украины – это качество образования. Приняты стандарты содержания образования в США с установлением высоких и равных требований ко всем учащимся и определяется стратегия повышения уровня обучения.

Процессы реформирования образования в нашей стране и усовершенствование методик обучения требуют комплексного изучения и

анализа основных теоретических направлений развития современной дидактической мысли в мире с целью выработки и внедрения оптимальных образовательных стандартов.

ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ БАР'ЄРІВ У СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ковінько К.В. (Харків)

Основними групами психологічних бар'єрів, що виникають під час вивчення іншомовної культури можна назвати: комунікативні, когнітивні та емоційні. Серед причин, що впливають на незадовільний психологічний стан на заняттях з іноземної мови найбільш слід виділити наступні: страх припуститися помилок перед викладачем і одногрупниками, страх викликати посміх або незадоволення, скутість в ситуації розмови зі співрозмовником, що володіє мовою краще, невміння застосовувати практичні знання в ситуації реального спілкування. Ці психологічні труднощі обумовлені внутрішнім очікуванням обговорення, глузувань, неповаги з боку аудиторії, а також прогнозованими непередбаченими реакціями слухачів.

Після спілкування зі студентами стосовно цієї теми, можна зазначити, що факторами, які можуть сприяти більш продуктивному засвоєнню іноземної мови на слух та зменшенню психологічних труднощів, на думку самих студентів є:

- значна концентрація уваги на самому завданні;
- відсутність на занятті сторонніх людей;
- повільніший темп мови викладача (або іноземця);
- можливість користуватися словником;
- наявність письмового варіанту почутого.

Чисельні дослідження цього питання вказують на те, що засвоєння іноземної мови студентами потребує не лише розвитку іншомовних навичок,

але також комунікативної гнучкості, тренування пізнавальних (когнітивних) процесів, емоційної стійкості і психологічного включення в процес навчання. Успішність вивчення іноземної мови залежить від багатьох факторів: висока мотивація учнів до оволодіння іноземною мовою; врахування викладачем індивідуальних психологічних особливостей студентів; висока оцінка оточуючих (викладачів і одногрупників) досягнень в засвоєнні іноземної мови, що сприяє підвищенню самоповаги й самоствердженню особистості; організація діяльності на заняттях з іноземної мови за допомогою колективних дій, спираючись на емоційні та процеси мислення; тепла та довірча атмосфера в аудиторії, а також заохочення студентів до освоєння нового матеріалу.

У процесі вивчення іноземної мови найбільш значущими для формування розуміння є три види розумових дій: розуміння-впізнавання, розуміння-гіпотеза, розуміння-об'єднання. Найбільш раціональним є використання студентами індивідуальних психологічних тактик розуміння, що залежать від особливостей вербального мислення студентів, їх емоційності і включеності в іншомовну комунікацію. Глибина, виразність, повнота і точність розуміння іноземної мови визначають рівень розуміння іншомовного тексту реципієнтами.

Успішність навчальної діяльності студентів під час оволодіння іноземною мовою залежить від обраної стратегії подолання психологічних бар'єрів. На мій погляд найбільш значущою у подоланні студентами психологічних бар'єрів є розвиваюча стратегія, тобто конструктивний спосіб подолання виникаючих труднощів. Вибір саме цього способу зумовлений розвитком таких параметрів особистості студентів як активність, стійкість, цілісність і ціннісні установки, рівень суб'єктивного самоконтролю, відповідальність, прогнозування свого майбутнього, інтегративність, динамічні і енергетичні умови протікання емоційних реакцій.

МОТИВАЦІЯ ЯК РУШІЙНИЙ ФАКТОР ВИВЧЕННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Кожевіна І. В. (Куп'янськ)

Іноземні мови є необхідним компонентом освіти кожної людини. Як відомо, сучасні українські школярі починають вивчати першу іноземну мову з першого класу, а другу – з п'ятого. До того ж, на другу іноземну мову виділяється менш навчального часу, ніж на першу іноземну мову.

Саме тому, для досягнення позитивних результатів у вивченні другої іноземної мови доцільно не тільки працювати з підручником, виконуючи необхідні для засвоєння навчального матеріалу вправи, але й впроваджувати елементи навчання, які сприяють підвищенню інтересу школярів до вивчення предмету[1]. До таких елементів можна віднести:

- створення ігрових ситуацій;
- роботу з наочними матеріалами;
- використання аудіо- та відеоматеріалів тощо.

Наведемо приклади впровадження цих елементів у процес навчання. Так, вивчаючи з учнями тему «Про себе» вчитель спочатку знайомить учнів із необхідними лексичними одиницями, а потім після виконання відповідних вправ на запам'ятовування лексичних одиниць, доцільно провести гру, в якій учні вчаться вживати нову лексику на практиці. Так, перший учень називає своє ім'я, називає що він любить робити та імітує цю діяльність. Наприклад: «Мене звати Марина. Я люблю гуляти з друзями». Другий учень повторює інформацію про свого однокласника та додає інформацію про себе.

Після опрацювання теми «Частини тіла» учням пропонуються такі ігрові ситуації: 1) вчитель називає частини тіла, а учні мають швидко та правильно їх показати. Такі ігри можуть проводитися у командах, по парах або цілою групою; 2) учні працюють у групах по три особи. Мета ігри – написати як можна більше слів з відповідної тематики за 1 хвилину. Виграє команда, яка

правильно написала більше слів. Такі форми роботи дозволяють дітям запам'ятати слова та підвищують мотивацію до вивчення іноземної мови, адже діти залучаються до «живого» спілкування.

Учнів середніх класів до вивчення лексичних одиниць стимулює також робота з наочним матеріалом. Одним із улюблених різновидів такої роботи є розгадування кросвордів та опис картинок. Із задоволенням діти грають у гру, де на двох картинках вони мають знайти певну кількість відмінностей.

Наприкінці вивчення теми доцільно показати учням невеликий відеоролик або прослухати діалог, щоб учні звикали до правильної вимови, та виконати відповідні вправи.

Підсумовуючи, зазначимо, що поєднання усіх вищезазначених елементів дозволяє піднести процес навчання на якісно новий рівень, сприяє кращому засвоєнню знань учнів, стимулює їх до вивчення дисципліни.

Література

1. Гончаренко Т. Є. Мотивація вивчення англійської мови як соціальна функція освіти /Т. Є. Гончаренко// Теорія і практика управління соціальними системами. –2010. – № 4. – С. 47 – 54.

СПЕЦИФІКА ВПРОВАДЖЕННЯ ВІДЕОФІЛЬМІВ У ПРОЦЕС ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Колтунова О.І. (Харків)

Для повноцінного спілкування іноземною мовою людині потрібні чотири основні навички. Це так звані чотири види мовленнєвої діяльності. Як правило, спочатку ми вчимося слухати, потім говорити, потім читати і, нарешті, писати. В ході говоріння і письма людина висловлює свої думки, а при аудіюванні і читанні вона отримує інформацію. Говоріння та письмо називають продуктивними видами мовленнєвої діяльності, а аудіювання і читання –

рецептивними. Якщо поглянути під іншим кутом, аудіювання та говоріння об'єднує одна й та сама матеріальна база – звукова система мови, дані види мовленнєвої діяльності входять до усного мовлення [1].

Експериментально доведено, що якщо людина отримує інформацію одночасно з допомогою зору і слуху, то вона сприймається більше загострено в порівнянні з тією інформацією, яка поступає тільки за посередництва зору, або тільки за посередництва слуху. Таким чином, спеціально підібрані зорово-слухові зразки - аудіовізуальні засоби допомагають студентам опановувати звуковимовні норми мови, лексико-граматичні одиниці, навчитися розуміти мову на слух і виражати свої думки в межах відібраного кола тем та ситуацій спілкування [2].

Як і аудіо засоби, відеоматеріал дає можливість слухового тренінгу. Але його перевага полягає у тому, що він може імітувати ситуативний контекст справжньої комунікативної ситуації, що за результатами багатьох досліджень свідчить про те, що відео значно полегшує розуміння тексту.

Розуміння іноземної мови на слух є одним з головних етапів у вивченні англійського. Перегляд автентичних матеріалів - що може бути корисніше і захоплююче? У серіалах і фільмах велика кількість фразових дієслів і слів з вокабуляра середньостатистичного американця або англійця. У художніх творах і граматичних підручниках вони зустрічаються набагато рідше. Адже їх знання і відрізняє людину, для якої англійська мова не є рідною, від носія мови. Перегляд іноземних фільмів і серіалів знайомить студентів із звичаями і традиціями американців і англійців.

Такий вид учбової діяльності займає багато часу, тому розумно віднести його до самостійної роботи студентів, формою контролю якого може стати тестовий контроль або дискусія.

Перегляд фільмів й серіалів в оригіналі стане й гарним мотиватором, адже дивитися захоплюючі відео можна в перерві між складними вправами на граматику й лексику. Крім того, студенти дістають унікальну можливість

побачити новинку кіно або черговий сезон серіалу раніше за усіх. Адже дубляж зазвичай роблять через декілька місяців після виходу картини й переклад не завжди буває вдалим. Вивчаючи англійську мову з'являється можливість почути справжній голос улюбленого актора або подивитися фільми, які не перекладають українською мовою.

Відеоматеріали – це вишукана комбінація зі слова та зображення, яка дає змогу ставити когнітивні маркери, що сприяють довготривалому збереженню інформації, також це єдиний засіб, що сприяє поєднанню усного мовлення та життєвої дійсності закордоном, вселяючи достовірність та підживлюючи інтерес до оволодіння іноземною мовою.

Література

1. Соловова Е.Н. Методика навчання іноземних мов: Базовий курс лекцій / Е.Н. Соловова. – М. : Просвещение, 2006. – 239 с. 2. Розина И.Н. Педагогическая компьютерно-опосредованная коммуникация: теория и практика. / И.Н. Розина. М.: Логос, 2005. – 460 с.

TEACHING FOREIGN LANGUAGES AND THE 21ST CENTURY SKILLS

Кондра О.В., Погодіна М.Ю. (Харків)

We live in modern age which is based on technology and changes. Nowadays everything is changeable: no sooner is one challenge overcome, than another is upon us demanding our attention and decisions. So methods of teaching foreign languages are changing too. There is a great variety of teaching methods. Some are not popular anymore; others are widely used now, or have small following, but contribute insights that may be absorbed into the generally accepted mix, still others are just appearing to be adapted and approved by teachers in various teaching contexts.

Every country in the world needs a high-quality, inclusive and equitable educational system that supports young people to develop the knowledge, skills and values to live and work in a globalized world.(1)

As educators, our responsibility is to prepare every young person for their future in the best possible way. Qualifications and knowledge remain important but are no longer enough to have a successful future.

A high-tech world is demanding higher-order cognitive skills to live in it, as opposed to the traditional manual and lower-order cognitive skills. If young people want to be successful in the long term, they need to be able to:

- generate and implement new ideas and solutions
- use digital tools to enable knowledge discovery, creation of resources and communication
- apply their knowledge to solve real-world problems.

In order to do so, educational systems need to be clear about the purposes of education and develop young people with core skills and competencies that relate to the world in which they are living and will live. Core skills are often known as 21st century skills or deep learning skills, they include:

- critical thinking, problem solving, creativity and innovation, ability to learn and metacognition
- communication and collaboration
- information literacy, information and communication technology (ICT) literacy
- global citizenship and civic responsibility, including cultural awareness and competence.

All these skills can be developed during foreign language lessons. Knowledge and skills are interwoven, and when students are developing both simultaneously, they learn more efficiently.

The way teachers implement the teaching of such skills needs to focus on highly effective teaching approaches. Interactive learner-centered lessons will therefore play an important role, and the most effective approaches include: (12)

- drawing on students' backgrounds and experiences in teaching (a positive attitude towards students is important)
- increasing metacognition, self-regulation and self-directed learning

- responsive feedback to students (including sustained teacher feedback)
- collaborative learning (pair and group work)
- lesson planning that incorporates variety (that is a variety of teaching approaches)
- oral language interventions (interactive questioning style, dialogue, etc.)
- the use of learning materials (digital and non-digital, local resources).

A more promising approach to teaching foreign languages involves integrating critical thinking into subjects. Critical thinking strategies – such as looking at an issue from multiple perspectives – need to be made explicit by the teacher and practiced extensively by students.

Teachers need to know how to model critical thinking, how to ask open questions, and how to provide feedback that enables students to solve non-routine problems. Teachers need new skills and better tools to meet these expectations. Curriculum resources have to be redesigned with critical thinking and problem solving in mind.

If students learn how to think critically and solve problems, it would make a big difference to their livelihood and happiness.

References:

1. British National Research Council (2012) *Education for life and work: Developing Transferable Knowledge and Skills in the 21st Century*. National Academies Press. 2. New Pedagogies For Deep Learning: A Global Partnership. Available online at: www.newpedagogies.info 3. Fullan, M and Langworthy M, Assessment and Teaching of 21st Century Skills. Available online at www.atc21s.org ; Binkley, M, Erstad, O, Herman, J, Raizen, S, Ripley, M, Miller-Ricci,

РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ УСТНОЙ РЕЧИ ВО ВРЕМЯ ИЗУЧЕНИЯ ГРАММАТИЧЕСКОГО МАТЕРИАЛА

Котова А.В. (Харьков), Капнист Н.Н. (Саратов, Россия)

В современном обществе очень большое внимание уделяется изучению иностранных языков как в рамках школьной программы и программы высшей школы, так и в кружках внешкольных образовательных учреждений. Причем, как справедливо отмечают современные методисты, изучение языка ни в коем случае не должно сводиться просто к чтению, переводу и выполнению грамматических упражнений. Учеников и студентов необходимо учить общаться на иностранном языке.

С нашей точки зрения, невозможно научить студентов пользоваться какими бы то ни было конструкциями на иностранном языке без их теоретического объяснения и выполнения соответствующих упражнений, которые обязательно должны включаться в первоначальное изучение грамматического материала, и только после этого следует переходить к устной практике.

Например, при изучении темы Gerund vs Infinitive развитию устных навыков студентов способствуют много игровых ситуаций, среди которых можно выделить и:

1. Find someone who...;
2. What do you like doing?;
3. Discussion Time.

Остановимся вкратце на каждом из этих видов работы. Цель игровой ситуации Find someone who... – научиться задавать и отвечать на вопросы, используя активную грамматическую конструкцию. Каждому студенту выдается распечатка с определенными видами деятельности (например, Find someone who 1) likes watching horror films; 2) hates doing housework, 3) loves travelling, etc). Задача студентов – поговорить с одноклассниками и найти

людей, которые любят (ненавидят и т.д.) выполнять определенную деятельность и задать несколько дополнительных вопросов, используя герундий или инфинитив. Например, *'Whydoyoulovewatchinghorrorfilms?'* и т.д. После этого, студенты рассказывают одноклассникам и преподавателю, какую именно информацию им удалось собрать.

Во время проведения *"Whatdoyoulikedoing?"* студенты используют герундий и инфинитив, для рассказа о том, что они любят делать в определенное время дня (период времени и т.д.). Условия подбираются преподавателем в зависимости от дидактических целей и уровня знаний студентов.

Разновидностью этой игры является *"DiscussionTime"*, где студентам предлагают ответить на вопросы, в которых употребляется герундий или инфинитив (например, *What do you always avoid doing until the last minute? What are some things you enjoy doing every day? How about every week? What do you miss most about your childhood? What is something you plan to do soon? What is something you started to do, but didn't finish? Talk about a recent decision you've made. What did you decide? Is there anything specific you would like to learn?, etc).*

Опыт работы показывает, что студенты всегда принимают активное участие в таких видах деятельности, с удовольствием общаются друг с другом на иностранном языке. К тому же, внедрение игровых ситуаций в учебный процесс действительно позволяет развить устные навыки студентов и закрепить грамматический материал на практике.

ІНФОРМАТИВНИЙ АСПЕКТ ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛІЗАЦІЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ТА СТУДЕНТІВ У КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ШКОЛИ ТА ВНЗ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Красюкова М.М. (Харків)

Соціалізація особистості є важливим соціально-педагогічним феноменом і об'єктом вивчення різних наук, оскільки людина ніколи не існувала поза суспільством і у процесі її входження у суспільство завжди поставали певні проблеми. Нині актуальність розвідок з проблем соціалізації значно підвищилася, що великою мірою пов'язано зі суспільними змінами, наприклад, з формуванням суспільств знань, поширенням ідей толерантності й ін. У зв'язку з цим зростає значення емпіричних соціологічних досліджень, спрямованих на вивчення факторів і показників соціалізації у розрізах різних вікових, соціальних, професійних й інших груп населення.

На думку науковців сучасний цифровий світ складно або й зовсім неможливо вивчати старими способами, тому використання інформаційних технологій у соціології дозволяє значно розширити арсенал соціологічних методів і є нагальною потребою сьогодення. Разом із тим, надмірне захоплення цифровими засобами може призвести до втрати власне соціологічних методів у дослідженні [1, с. 13].

Вивчення соціалізації особистості передбачає виконання багатьох операцій. У межах даної роботи розглянемо збирання і обробку первинних даних, оскільки саме на цих етапах доцільно і необхідно застосовувати обчислювальну техніку й сучасні інформаційно-комунікаційні технології.

У процесі вивчення соціалізації особистості широко використовуються різноманітні опитування, результати яких необхідно систематизувати і аналізувати. Для збирання таких даних доцільно використовувати можливості

мережі Інтернет, оскільки це дозволяє охопити більшу аудиторію респондентів і знизити витрати часу як респондентів, так і дослідників.

Нині для організації онлайн-опитувань часто використовують сервіс Google Forms, який надає дослідникам такі переваги: простота використання, зрозумілий інтерфейс; простота поширення; запитання відкритого і закритого типів; можливість додавання відео та зображень; автоматичне обчислення результатів засобами табличного процесора Excel; візуалізація результатів у вигляді діаграм; можливість спільної роботи з анкетами; надійність зберігання даних [2, с. 45].

Потужний інструментарій для розробки анкет і проведення опитувань надають спеціалізовані веб-ресурси, наприклад, SurveyMonkey [3].

Аналіз джерел, присвячених застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій у процесі соціологічних досліджень, дозволяє зробити висновок, що для збирання даних у межах досліджень з вивчення соціалізації особистості доцільно використовувати онлайн-опитування, а також соціальні мережі. Наразі існують різні засоби для створення онлайн-анкет такі, як сервіс Google Forms, який є безкоштовним і дозволяє забезпечити більшість потреб дослідника зі створення питань, збереження даних, а також первинного аналізу результатів.

Література

1. Кислова, О. Н. (2013). Быть или не быть цифровой социологии? Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, (1045), 9-15.
2. Носенко, Ю. Г., Попель, М. В., & Шишкіна, М. П. (Ред.) (2016). Хмарні сервіси і технології у науковій і педагогічній діяльності: Методичні рекомендації. Київ: ІТЗН НАПН України.
3. <https://www.surveymonkey.com/>

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА НАВИЧОК ШКОЛЯРІВ

Крутогуз І.В., Глущенко Т.О. (Харків)

У сучасному інформативному світі існує велика кількість джерел інформації. Інформація-це відомості, що є об'єктом передачі, перетворення, використання та збереження. Сучасна людина повинна вміти самостійно знаходити потрібну інформацію, критично опрацьовувати різні джерела, обирати форми отримання та систематизації інформації тощо.

Новітні мультимедійні засоби навчання, Інтернет-ресурси відкривають учням можливості доступу до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають цілком нові можливості для творчості, знаходження і закріплення усяких професійних навичок. Комп'ютери розширюють можливості для активізації пізнавальної активності учнів, а також дозволяють максимально адаптувати процес навчання до індивідуальних особливостей учнів, як того вимагає концепція Нової української школи, яка буде враховувати здібності та потреби, інтереси кожної дитини.

Зараз спостерігається тенденція збільшення впливу медіатехнологій на людину і особливо на дітей. Тож учень легше сприймає запропоновану на уроці інформацію за допомогою медіазасобів, бо 70% дітей – візуали. З використанням комп'ютерних мереж і онлайн-ових засобів вчителі отримали можливість надавати нову інформацію в такий спосіб, щоб задовольнити індивідуальні запити кожного учня.

Використання мультимедіа на уроках дозволяє зробити процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним. [2, с.36]. Підготовка уроків з використанням мультимедійних засобів потребує більше часу, але це того варто. Електронні презентації дають можливість вчителю за незначних витрат

часу підготувати наочність до уроку. Уроки, складені за допомогою Power Point, Microsoft Word, видовищні й ефективні в роботі з інформацією, а це сприяє підвищенню інтересу учнів до досліджуваного предмету та мотивації до навчання. Звичайно є плюси і мінуси у використанні новітніх технологій, але використання їх значно підвищує мотивацію учнів та їх пізнавальні інтереси, їх активність за рахунок різноманітних форм роботи. Використовувати всі ці засоби потрібно стримано та в помірних формах.

«Повноцінними є тільки ті знання, які дитина здобула власною активністю» Й.Песталоцці. Використання Інтернет-контенту на уроках англійської мови значно підвищує інтенсивність навчального процесу. Учні можуть не лише прочитати інформацію, а й почути, побачити(використання аудіо та відео матеріалів) матеріал в такому випадку засвоюється краще, оскільки учні активізують і розвивають більше видів діяльності: читання, аудіювання, спостереження, опрацювання, виділення та вибір потрібної інформації (говоріння).

Рекомендуємо такі сайти для роботи:
>> Online text-to-speech software
* <http://www.neospeech.com>

Дуже корисними під час уроку є онлайн-словники з можливістю прослухати аудіозапис:

* <http://www.lingvo.ru>

>>Online radio

* <http://www.simpleenglishnews.com/>- короткі новини простою англійською мовою, начитані повільно [6, с.10]:

>> online audio courses and audio books

*<http://www.abc.net.au/science/programs/podcast.htm> – величезна база аудіоматеріалів з різних галузей знань.

Інтернет пропонує безліч відеоресурсів. Ви можете переглянути мультиплікаційні фільми, художні фільми, документальні, інтерв'ю. Це

підвищить мотивацію учнів до вивчення іноземної мови, оскільки вони зрозуміють, наскільки ближчим став світ для них і для цього все ж таки потрібно вчити іноземну мову, її важливість в сучасному світі. Встановлення дружнього листування буде сприяти розвитку навичок письма. Для цього потрібно завітати на сайт соціальної мережі, наприклад, Facebook. Під час пошуку сайтів друзів по листуванню помічником стане пошукова система «Google, Yahoo».[6, с.12]

Використання e-mail підвищує інтерес до самого процесу вивчення мови. Тож Інтернет є кращим засобом для розвитку комунікативності, що є головною метою при вивченні іноземної мови. Завдяки сучасним Інтернет-технологіям процес комунікації відбувається швидше і простіше, діти стають сміливішими в спілкуванні, не бояться робити помилки. Це унікальна можливість покращити знання та вміння учнів, мотивувати їх до спілкування й вивчення іноземної мови.

Література

1. Давиденко Ю.Є. Використання інформаційно-комунікативних технологій для мовної освіти // Іноземні мови. – 2005. – №3. – С. 40 – 41.
2. Дшилева С. Роль інформаційно-комунікативних технологій // Англійська мова в початковій школі. – 2013. – №7. – С.36-37.
3. Коваленко Ю.А. Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов // Іноземні мови. – 1999. – №4. – С.37-42. ИЯШ. – 2000. – №5. – С.38-42
4. Коломієць В.О. Професійне спілкування вчителів іноземної мови за допомогою Інтернету // Іноземні мови. – 2005. – №3. – С. 36 – 39.
5. Маланова О.В. Використання комп'ютерних технологій з урахуванням особистості учня // Англійська мова та література. – 2006. – № 34. – С.6-8.
6. Плутарьова О.І. Використання інтернет-контенту під час вивчення іноземної мови (практичні матеріали) // Англійська мова та література. – 2011. – №11. – С. 10 – 14
7. Полат Е.С. Интернет во внеклассной работе по иностранному языку//ИЯШ. – 2001. – №5. – С.4-11.

МЕДІА-КОНТЕНТ TED TALKS ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

Кузнєцова О.В., Тарасова С.О. (Харків)

Головною метою у процесі навчання іноземної мови, зокрема англійської, є формування у студентів іншомовної комунікативної компетенції, коли володіння англійською мовою стає засобом міжкультурної комунікації. Такий вид компетенції передбачає вільне володіння і розуміння мови в автентичному мовному середовищі.

Відтворення англомовного середовища можливе через залучення до навчального процесу аутентичних текстів, «як одиниць комунікації (продуктів текстової діяльності), в яких представлено ознаки іншої (іноземної) мовної спільноти» [1, с. 83]. Такі тексти допомагають студентам відчувати культуру і особливості іншої країни, пізнати її специфіку, а також поліпшити вимову, викоринити лексичні і граматичні помилки.

Завдяки розвитку Інтернет технологій, на сьогоднішній день існує безліч платформ, які представляють собою мовні навчальні веб-ресурси – Youtube, MOOCs (Massive Open Online Courses), Linguo Leo тощо. Особливою популярністю користується відеохостинг TED talks (технологія Web 2.0). Унікальність цього ресурсу полягає у представленні публічних виступів людей (відеороликів) на актуальні теми в різних сферах науки, мистецтва, технологій та культури. Матеріал структурований, наповнений інфографікою та посиланнями на наступні джерела, що робить процес навчання студента цікавим, доступним і наближеним до реальних умов спілкування, тому що спікери на TED talks – це носії мови. Використання матеріалів цього відеохостингу на парах англійської мови сприяє «оволодінню мовою через осягнення живої іншомовної дійсності ...» [2].

Сьогодні вже з'явилися підручники з матеріалами роликів Dive into English with "TED", книги серії Keynote (American English), 21 Century reading, призначені для різних рівнів за шкалою CEFR. Вони акцентують увагу на розробці і поліпшенні навичок читання, аудіювання, письма, а також критичного мислення.

Наведемо приклад завдань, які можуть бути впроваджені на парах з усної практики зі студентами 2-3 курсів відповідно до обраної теми:

1. Preliminary Discussion: студентам пропонується до обговорення у групах ряд запитань пов'язаних з тематикою відеофрагменту, щоб мати більш повне розуміння теми сюжету.

2. Mind map: у ході цього завдання студенти у групах малюють візуально-змістову карту. Після цього, разом з викладачем у ході дискусії на дошці створюється спільна карта. Такий вид завдання допомагає систематизувати отриману інформацію.

3. [Vocabulary build-up](#): підчас перегляду відеоматеріалу кожен студент групи записує на папері 10 незнайомих слів або виразів для обговорення та створення спільного списку слів задля подальшого вивчення.

4. Post-speech interview: після перегляду відео викладач обирає одного зі студентів та пропонує йому зайняти місце у центрі аудиторії. Його завдання полягає в тому, що він «приміряє» на себе роль спікера з переглянутого відео та має відповідати на питання його одногрупників які, в свою чергу, «грають» ролі журналістів.

Таким чином, використання медіа-контенту TED talks у студентській аудиторії допомагає не лише підвищити рівень володіння англійською мовою та поліпшити комунікативну компетенцію студентів, а й заохочує їх до автономії у навчанні.

Література

1. Гальскова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам [Текст]: пособ. для учителя / Н.Д. Гальскова. – М.: АРКТИ, 2003. – 192 с.

2. Логинова В.Л. О лингвометодическом потенциале аудиовизуальных источников информации // Современные технические средства в обучении русскому языку как иностранному. – М.: Русский язык, 1989. – С. 17-19.

ОПТИМИЗАЦИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ АУДИТОРНОГО ВРЕМЕНИ С ЦЕЛЬЮ ПОВЫШЕНИЯ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ.

Кузьмина В.С., Иванига А.В. (Харьков)

В настоящее время идут активные поиски новых более эффективных методов и способов обучения иностранным языкам, которые могут дать преподавателям возможность стимулировать устойчивый познавательный интерес студентов как к изучаемому предмету, в частности, так и к учебному процессу в целом.

Выбирая тот или иной метод или подход к обучению, преподаватель должен осознавать, что главное при изучении профилирующей дисциплины - не только формирование знаний, умений, навыков, но и развитие познавательной активности студентов и повышение их мотивации к изучению данного предмета как в аудитории, так и за ее пределами.

Как отмечают многие методисты [1, 2, 3], аналитические умения формируются в различных познавательно-исследовательских упражнениях, ситуативно-игровых упражнениях, проблемных ситуациях, различных конкурсах, ролевых играх.

Отличием активных методов обучения от традиционных является то, что они способствуют активизации мышления студентов. По мнению А.А. Вербицкого, именно активное обучение формирует у студентов познавательную мотивацию, но речь должна идти не о «принуждении» к активности, а о побуждении к ней. [1, с.52]

Активные методы могут применяться при работе над любым аспектом иностранного языка. Возьмем, к примеру, аспект «грамматика». Традиционное

занятие по грамматике в высшей школе строится по следующему плану: проверка домашнего задания, ответы на вопросы студентов (если таковые имеются), объяснение нового материала, выполнение нескольких упражнений, возможно, написание контрольной работы. На активные и творческие виды либо не остается времени, либо его остается очень мало.

Для оптимизации проверки домашнего задания и выделения времени на активные формы работы, направленные на создание благоприятного мотивационного и эмоционального фона на занятии, что в конечном итоге, должно привести к развитию устойчивого интереса к его овладению, мы предлагаем следующее:

- обеспечивать студентов языковых вузов ключами ко всем домашним заданиям, предлагаемым преподавателем;
- поощрять студентов проверять выполненные ими самостоятельно задания по прилагаемому ключу и задавать вопросы преподавателю на последующем занятии;
- детально анализировать и объяснять тот материал, по которому были заданы вопросы;
- давать студентам такие же тренировочные задания для выполнения в аудитории, какие были заданы на дом; при этом задания должны выполняться студентами без предварительной подготовки;
- на каждом занятии писать со студентами мини-тест на тот материал, который был ими проработан в домашнем задании и в аудитории.

При использовании такого подхода к проверке домашнего задания, у преподавателя появится время на выполнение со студентами коммуникативных грамматических заданий, ролевые игры, симуляции и другие активные формы работы.

Литература:

1. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. – М., 1991.
2. Полат Е.С. Новые педагогические и информационные технологии в

системе образования. – М., 2000. 3. Щукина Г.И. Педагогические проблемы формирования познавательных интересов учащихся. – М., 1988.

ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ МЕТОДИКИ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.

Куліш К.В. (Харків)

Актуальність комунікативного підходу у викладанні англійської мови зумовлена сучасними потребами часу. Україна стрімко інтегрується в світовий англomовний простір. Освітні стандарти нового покоління ставлять на провідне місце принцип компетентнісного підходу у навчанні. На практиці це означає, що учні повинні не просто оволодіти знаннями, уміннями і навичками, а стати компетентними учасниками світового соціуму, бути готовими до ефективної взаємодії в соціальній та ділових сферах.

Коли людина володіє граматичною компетенцією, вона вміє читати, писати і говорити іноземною мовою яку вивчає, але володіння цією безумовно важливою і основоположною компетенцією не дає гарантії, що людина зможе спілкуватися на мові, що вивчається з іншими людьми і розуміти їх в процес спілкування.

Завдяки комунікативному підходу у навчанні учні практикуються і набувають компетенції ефективного і адекватного англomовного спілкування, одночасно аналізуючи принципи спілкування, норми мовленнєвого етикету та базові цінності культури, таким чином зберігаючи особисту культурну ідентичність.

Комунікативна методика перебуває у постійному розвитку. Регулярно видаються нові вдосконалені підручники. Основне завдання методики - перейти через мовний бар'єр.

Комунікативна методика викладання англійської мови має в своєму складі такі аспекти, як:

1. Розуміння параметрів використання мови, а також її функцій і основних цілей.

2. Усвідомлення того, як може змінитися мова в залежності від ситуації спілкування.

3. Учень повинен вміти складати, читати, відтворювати і розуміти різні види текстів.

4. Учень повинен вміти підтримати розмову, навіть якщо у нього малий словниковий запас і він недостатньо володіє основними правилами граматики.

Швидкому зануренню в мовне середовище сприяє викладання виключно англійською мовою без використання української мови в якості мови-посередника. В процесі навчання заборонена аналогія між словами зазначених мов. Слова переводяться на українську мову у виняткових випадках з метою економії часу, коли учень взагалі не розуміє речення навіть в загальних рисах. Це дозволяє учню швидше заговорити англійською мовою. Принциповою відмінністю від класичної методики і безсумнівним плюсом є те, що теми для обговорення беруться виключно живі, сучасні та цікаві всім без винятку.

Найбільш пріоритетними напрямками, що визначають комунікативний підхід до навчання англійської мови, є: вплив концептуальних складових на зміст; відбір і організація навчального мовного та мовленнєвого матеріалу; моделювання в навчальному процесі ситуацій спілкування і способи формування мовних навичок учнів; самоаналіз і управління навчальною діяльністю на заняттях з учителем і в самостійній роботі.

Однією з основних складових комунікативного методу є методично вірне співвідношення рідної та англійської мов, забезпечення учнів таким комплексом вправ, які без шкоди для автентичності англійськомовного мовлення дозволять повністю реалізувати споконвічні комунікативні наміри (без підстроювання їх під наявні мовні засоби), сформовані в мисленні рідною мовою.

Як видно з вищевикладеного, комунікативна методика навчання англійської мови представляється найбільш ефективною, особливо якщо мова йде про організацію навчання в середній школі. На шкільному рівні необхідно

закласти основи володіння англійською мовою саме як засобом спілкування, що відкриває можливість перейти від розгляду англійської мови як об'єкта вивчення до використання її на практиці як корисного інструменту.

THE ROLE AND FORMS OF NON-FORMAL EDUCATION IN CANADA

Kurnitska N. (Kharkiv), Dymytrova V. (Lyon, France)

In today's globalized world, the issue of *non-formal education* takes a special place due to its ability to solve a number of various educational, economic and social problems the modern societies are facing.

It should be noted that formal education, due to its rigidity, is no longer able to fully meet the needs of an individual, the society and the labor market in terms of providing high-quality educational services.

The advantages of *non-formal educational programs* over a formal training are as follows:

- flexibility and adaptability to specific purposes and needs of individuals and groups of people;
- rapid response to changes taking place in the society;
- individual approach aiming at solving specific problems.

One of the countries encouraging the promotion of *non-formal education* is Canada. Its popularity in Canada is due to such distinctive features of Canadian society as:

- immigrants constitute a large share of the population: having various social and cultural background, they necessitate socio-cultural adaptation to Canadian environment as well as the acquisition of professional competences in order to be competitive in the labor market;
- a significant proportion of elderly people seeking for self-development and leisure activities;

- the support which is lent to indigenous people in Canada in order to reintegrate them into the society, i.e to help them become its full-fledged participants;
- the care about socially disadvantaged groups of people with disabilities, for whom the access to formal training is restricted;
- Social and Economic Policy of the Government of Canada, which aims to maintain high social standards and develop scientific and technical sphere;
- An increasing number of foreign students requiring adaptation and language mastering.

Diverse forms of *non-formal education* most widespread in Canada should also be mentioned:

- supplemental programs to support formal training in the framework of University and college education and developed by educational establishments themselves (workshops, seminars, optional courses, etc);
- cooperation of educational establishments and business companies in the effort to provide up-to-date professional training (the case of Mitacs company whose activities include supporting start-ups, commercialization of scientific projects, work placement of students);
- company internship intended for employees and trainees;
- religious Sunday schools who see their mission in propagating the ideas of moral principles and tolerance;
- On-line education provided by both universities and non-governmental organizations (MOOC such as Udacity, Coursera, [EdX](#)).

Thus, non-formal education is an integral part of Canada's educational policy and plays a key role in social, economic and cultural life of its citizens.

ОСОБЕННОСТИ ИЗУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ ЛИЦАМИ ПОЖИЛОГО ВОЗРАСТА В КАНАДЕ

Кучерова О.В.(Харьков), Antilevska Iлона (Prešov,Slovakia)

В настоящее время доля пожилого населения в мире по отношению к общему населению выше, чем когда бы то ни было, и продолжает неуклонно расти. Динамика старения населения различается в разных странах в зависимости от экономического и социального развития стран и от осуществляемой ими политики. Генеральная Ассамблея ООН в резолюции от 16 декабря 1991 года призвала правительства стран включить в свои национальные программы положения, касающиеся пожилых людей. К категории «пожилых людей», или «людей третьего возраста», как их принято называть в мире, относят людей возрастом от 60 до 74 лет.

По всему миру существует большое количество организаций, которые охватывают различные аспекты жизни и социализации пожилых людей, такие как:

- *Международная федерация по старению (IFA)*. Цель этой неправительственной организации - содействовать положительному изменению по отношению к старшим людям во всем мире, стимулируя, собирая, анализируя и распространяя информацию относительно прав, политики и методов, которые улучшают качество жизни всех людей, поскольку стареет все население земного шара.
- *Международная федерация ассоциаций пожилых людей (FIAPA)*, штаб-квартира которой находится в Париже, получила консультативный статус в ООН, тесно сотрудничает с ЮНЕСКО и Всемирной организацией здравоохранения.
- *Всемирная организация по старению. Global Action on Aging (GAA)*, является неправительственной организацией, обладающей особым

консультативным статусом при Экономическом и Социальном Совете ООН. GAA издает материалы по вопросам жизни пожилых людей на всех шести языках должностных лиц ООН: арабском, китайском, английском, французском, испанском и русском.

- *Центр деятельности и старения (Канада).*
TheCanadianCentreforActivityandAging (CCAA) - лидер Канады в текущих разработках и развитии программ для улучшения физических способностей и здорового старения. Это – некоммерческоегосударственноеучреждение факультета научных исследований в области здоровья университета г.Онтарио.

Включения пожилого населения в образовательную деятельность является *актуальной задачей* современного общества. Пристальное внимание следует уделить такому образовательному феномену, как университеты «третьего возраста»(TheThirdAgeUniversity) в контекстесоциально-просветительских програм обучениявзрослых.

Существует несколько направлений обучения в Канаде для пожилых людей с крупными программами, сосредоточенными в университетах Торонто, Калгари и Британской Колумбии. Одним из популярных направлений в образовании лиц пожилого возраста Канады в рамках обучения на протяжении всей жизни является программа С.Фрейзера, которая насчитывает тысячи учеников в Ванкувере, Британской Колумбии и во всем мире. Учитывая растущие потребности пожилых учеников, в рамках *обучения на протяжении всей жизни* (SFU LifelongLearning), курсы стремятся удовлетворить потребности такого рода с помощью различных образовательных программ посредством некредитных сертификатов и дипломов.

Местные школьные советы также предоставляют возможность изучения иностранных языков для людей третьего возраста, учитывая специфику преподавания пожилым. Знание иностранных языков востребовано в любом возрасте, поэтому курсы английского или французского как второго языка

(ESL/FSL) широко користуються популярністю серед людей старшого віку, де спеціально для них представлено широкий спектр мовної підготовки на різних рівнях - від початкового до продвинутого. Заняття по іноземним мовам облекаються для слухачів у приємну форму, яка одночасно навчає і розважає пенсіонерів. Крім того, крім вивчення фраз і граматичних конструкцій, викладачі показують цікаві фільми про країни і культури, щоб розширити кругозір своїх студентів. Найголовніше, що університети третього віку допомагають пенсіонерам не випасти з суспільного життя, а жити повною і цікавою життям, ставити і досягати нових цілей, розширювати коло друзів і знайомих.

Тенденція глобального старіння населення буде пред'являти величезні вимоги для довгострокового залучення осіб похилого віку в освітнє простір сучасного суспільства Канади. Ця проблема є актуальною в наші дні і потребує подальшого дослідження в сучасній науці.

СУЧАСНИЙ УРОК ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Лебедєва К.О. (Красноград)

Сучасний урок – урок демократичний. Він проводиться не для учнів, а разом з ними. Сучасний урок іноземної мови передбачає мовленнєву спрямованість навчання, функціональність, ситуативність, новизну, особистісну орієнтацію, колективну взаємодію в процесі навчання. Сучасний урок іноземної мови відзначається комунікативною спрямованістю, що передбачає мовленнєву спрямованість навчання, функціональність, ситуативність, новизну, особистісну орієнтацію, колективну взаємодію в процесі навчання, моделювання.

Основними ознаками сучасних уроків іноземної мови є співробітництво вчителя й учнів, не передача готових знань, а розвиток особистісних якостей

учня засобами творчої самостійної роботи, розвиток індивідуального стилю пізнавальної самостійної діяльності. Цьому найліпше сприяє використання інтерактивних технологій.

Інтерактивне навчання – процес навчання, що побудований на взаємодії учня з навчальним оточенням, навчальним середовищем, ґрунтується на психології людських взаємин і взаємодій, сутність якого полягає в організації спільного процесу пізнання, коли знання здобуваються в спільній діяльності через діалог, полілог учнів між собою» [2, с. 4]. Учитель організовує пізнавальну самостійну діяльність учнів і керує нею, допомагаючи учням обирати прийоми і форми навчання, які відповідають їхнім особливостям й інтересам [1, с. 15].

Приклади найбільш уживаних мною інтерактивних прийомів:

- технологія «Мікрофон», яка надає можливість кожному сказати щось швидко, відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію;
- прийом «незакінчених речень» дає можливість ґрунтовніше працювати над формою висловлювань;
- «мозковий штурм» дає можливість їм вільно висловлювати свої думки, спонукає учнів виявляти уяву та творчість;
- навчальні ігри: рухливі, рольові ігри, ребуси, кросворди, уявні мандрівки, «Перекладач», ігри-конкурси, вікторини, змагання, ігри на здогадку, буквені, фонетичні, лексичні та граматичні ігри.

З огляду на сучасні тенденції в освіті, актуальним є застосування таких форм, котрі інтенсифікують навчання, спонукають до активної роботи кожного учня: роботу у фронтальному режимі (відповіді учнів по черзі), опитування окремих учнів, індивідуально-масове тренування (самостійне синхронне виконання завдань з аудіювання, читання, письма, а також говоріння у режимі «учень – учитель», проговорювання або читання хором за вчителем чи диктором. Вимога різноманітності форм роботи є особливо важливою для

навчання усного мовлення, адже на відміну від аудіювання і читання, які легко організувати як синхронну діяльність, усне мовлення потребує взаємних контактів, які й повинен забезпечити вчитель на уроці.

З цією метою використовую колективні форми роботи, які охоплюють колективно-масове тренування в парах без змін або зі зміною партнерів (прийоми «шеренги», «натовп») та в малих групах від трьох до п'яти учасників (самостійне синхронне виконання вправ учнями у двійках, трійках), хорове реплікування в режимі група – група, група – один учень, один учень – група. Колективні форми роботи учнів є перспективними для навчання спілкування на уроках іноземної. Вони не тільки збільшують активний час діяльності учнів, але й знижують стан тривожності, допомагають подолати боязнь помилок, формують в учнів почуття колективізму.

Інтерактивні технології передбачають організацію кооперативного навчання, коли індивідуальні завдання переростають у групові, кожний член групи вносить унікальний вклад у спільні зусилля, зусилля кожного члена групи потрібні для успіху всієї групи.

Література

1. Амонашвілі Ш.О. Здравствуйте, дети! – М.: Просвещение, 1983. – 176 с.
2. Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / упоряд. О.О.Любар; за ред. В.Г. Кременя. – К.: Знання, КОО, 2003. – 766 с.

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Легуцька О. І. (Харків)

Разом зі змінами у системі вищої освіти України в нашій країні почався новий етап формування освітніх парадигм, висунувши на перший план такі поняття як «академічна мобільність» і «навчання протягом життя». Останнім часом велика увага приділяється вивченню іноземних мов в умовах так званої

«навчальної автономії», що є невід'ємною частиною ідеології Болонського процесу.

Навчальна автономія є здатність учня самостійно ставити мету діяльності, планувати свої дії, вибирати способи навчальної діяльності та прийоми роботи, нести повну відповідальність за результати своєї навчальної діяльності та переносити їх в новий навчальний контекст. Викладач здатний створити необхідні умови для навчання, але процес буде проходити успішно лише в тому випадку, якщо учні бажають співпрацювати. Інакше кажучи, щоб залучити учнів до процесу автономного навчання, важливо дати їм зрозуміти, що результати залежать не тільки від викладача, але і від них самих [1]. В якості ключових умінь навчальної автономії під час навчання іноземної мови виділяються вміння планування, організації, оцінки результатів і корекції навчальної діяльності, що представляють собою групу навчально-організаційних умінь.

Впровадження навчальної автономії у навчальний процес з іноземної мови зі студентами вузу вимагає організації діяльності з формування компонентів навчальної автономії, психологічного, методологічного, соціального.

До складу психологічного компонента входять мотивація, як джерело активності і система побудників навчальної діяльності студентів, і рефлексія, як обов'язковий елемент навчальної діяльності, який сприяє розвитку самостійності та ініціативності учнів. Методологічний компонент передбачає оволодіння стратегіями і прийомами навчальної діяльності. З усіх навчальних стратегій пріоритетне місце займають метакогнітивні стратегії як дії, які дозволяють учням організовувати і координувати свою навчальну діяльність. Соціальний компонент передбачає взаємодію між викладачем і тими, хто навчається у процесі іншомовної навчальної діяльності, в ході якого учні досягають своїх здібностей і вибудовують власну траєкторію розвитку [2].

Автономія у вивченні іноземної мови є здатністю, якої потрібно вчитися через свідоме ставлення до процесу навчання. Автономія тих, хто навчається не може бути абсолютною, оскільки її основою є їх навчальна компетенція, яка постійно розвивається і підвищується в міру вивчення іноземної мови.

Для розвитку навчальної автономії необхідно забезпечити у навчальному процесі єдність 3 факторів: взаємодії і співпраці; опори на власний досвід вивчення іноземної мови; роздуми і аналізу. Все це надає широкі можливості для розвитку особистості учнів шляхом їх активного залучення до процесу організації і управління своєї навчальної діяльності.

Література

1. Аникина, Ж. С. Учебная автономия как неотъемлемый компонент процесса обучения иностранному языку в XXI в. / Ж. С. Аникина [Електронний ресурс] // Вестник Томского государственного университета. — 2011. — №344 — Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/uchebnaya-avtonomiya-kak-neotemlemyy-komponent-protssessa-obucheniya-inostrannomu-yazyku-v-xxi-v>
2. Воронова Е. Н. Автономия в обучении иностранным языкам как основа современного языкового образовательного процесса [Електронний ресурс] / Е. Н. Воронова // Национальный исследовательский Саратовский гос. ун-т им. Н. Г. Чернышевского. — Режим доступа: <http://www.sgu.ru/node/63395>. —

ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА СТУДЕНТІВ ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Ленська О.О., Ступницька Н.М. (Харків)

У процесі своєї життєдіяльності люди постійно взаємодіють один з одним. Різноманітні форми взаємодії індивідуумів, а також зв'язки, що виникають між різними соціальними групами (або всередині них), прийнято називати суспільними відносинами. Значна частина суспільних відносин характеризується суперечливими інтересами їх учасників. Результатом таких

протирич стають соціальні конфлікти. Одним із засобів узгодження інтересів людей і згладжування конфліктів, що виникають між ними та їх об'єднаннями, є нормативне регулювання, тобто регулювання поведінки індивідуумів за допомогою певних норм.

Чітке розуміння норми, усвідомлення існуючих видів норми, виявляється цілком слушним для індивідуумів, які перебувають на етапі формування особистості, яка, як правило, припадає саме на студентські роки. З нашої точки зору, найважливішими для студентів стають морально-етичні та естетичні норми.

Дотримання естетичної норми, чітке розуміння доречності і відповідності власного зовнішнього вигляду події, має на увазі уважне ставлення студентів до вибору одягу для відвідування навчальних занять і складання іспитів, віддаючи перевагу діловому стилю.

У студентському середовищі (в групі) завжди знайдеться представник з яскраво вираженою девіантною поведінкою, і такому студенту потрібно приділити особливу увагу, спробувати направити його енергію в правильне русло, мотивувати його на вивчення іноземної мови, використовуючи більш активні методи при проведенні заняття, залучаючи студентів з подібною поведінкою до активної участі в парі, поклавши на нього відповідальність за певний аспект в ході заняття, мотивуючи його на позитивні вчинки і усвідомлення привабливості поведінки, що відповідає морально-етичним нормам прийнятим у соціумі.

Формувати у студентів вміння орієнтуватися в різноманітті сучасної інформації, адекватно відбирати потрібну інформацію, компонувати її відповідним чином, орієнтуючись на специфіку отриманого завдання, будь то реферат, наукова стаття або усна доповідь, що супроводжується презентацією. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває вміння студентів не тільки представити власну роботу перед аудиторією, але й здатність висловлювати власну точку зору, відповідаючи на питання аудиторії, й найважливіше, вміння

спокійно і адекватно реагувати на «незручні питання». Особливу увагу, в цьому контексті, слід приділити студентам з проявами девіантної поведінки.

Теза про значне підвищення числа студентів з девіантною поведінкою сумнівів не викликає. У більшості випадків девіація може призвести до глибоких порушень особистості та поведінки, а, отже, і освітнього процесу. Тому сформувалася потреба вивчення студентського середовища з метою виявлення повної «картини девіації» і носіїв поведінки, що відхиляється. У ВНЗ необхідно вести предмет, який може хоча б побічно, але коригувати девіантну поведінку. У штаті співробітників повинен знаходитися професійний психолог, який буде працювати зі студентами на належному рівні. Для вирішення подібних проблем повинен використовуватися комплекс заходів, що сприяють активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, а саме: включення ігрових прийомів, їх поєднання з науково-дослідною роботою, випуск посібників зі стимульним матеріалом; створення можливості бізнесу по одержуваній спеціальності в стінах ВНЗ. Конструктивність такого підходу стає можливою з урахуванням принципів цілісності та системності освітнього процесу і поваги до особистості студента.

Література

- 1.Родионова Е.А. Психолого-педагогическое сопровождение детско-родительских отношений / Е.А. Родионова // Вестник интегративной психологии. – 2005. – №1(3). – С. 181-182. 2. <http://www.grandars.ru/college/sociologiya/deviantnoe-povedenie.html3>.
<http://psihomed.com/deviantnoe-povedenie/>

THE EFFECT OF LECTURER'S PERSONALITY ON STUDENTS' LEARNING MOTIVATION

Lenkova L. (Grodno, Belarus)

Academic motivation is one of the effective factors in learners' achievement. Learners need to be interested in learning; otherwise, all efforts of the educational system would fail. Understanding and developing the knowledge about factors that affect academic motivation can help to improve educational performance. There is evidence that personality traits can predict academic motivation and achievement. Research on the effects of lecturer's personality has been conducted with many researchers, such as Getzels, Jackson, Costa, Cooper, Benis and others. Richards J. points out: "An English lecturer's should have a good qualification, good competence, good performance, and good personality in order to encourage students' ability in using English" [1, c. 124].

Lecturer's personal qualities are the most important constituent part of the educational process and factor, significantly influencing his image. Personality traits can have a direct and indirect impact on learning and their role as predictors of students' learning should not be discounted. There are certain personality traits that help lecturers in teaching students, such as adaptability, creativeness, genuineness, independence, intuitiveness, kindness. Lecturers' commitment to teaching and learning is the most important, as it is one of the key factors of successful teaching and learning. Lecturers who are committed show concern towards the development of students' academic or non-academic achievement. Some other characteristics that make a great lecturer are:

- Enthusiasm. Lecturer enthusiasm facilitates achievement because it increases student motivation for further learning both inside and outside the classroom.
- Creativity. Showing a student something, they have not seen before or something familiar but in a new way.
- Dedication. No lecturer can be great without loving what he or she do.

– Discipline. A great lecturer imposes rules and makes demands of their students, but in a way that is not intimidating.

– Empathy. A great lecturer is sensitive to their students' needs.

Good teaching is a very personal manner. It is necessary to understand the need to be motivated in doing our work well and to have motivated learners in the classroom. "Effective learning in the classroom depends on the teacher's ability to maintain the interest that brought students to the course in the first place. Lectures that pose problems and actively involve students in their solutions are more likely to maintain and increase motivation than lectures that present neatly encapsulated principles and facts" [1, c. 3].

When students are motivated, then learning will easily take place. Each time you enter your classroom, you set out to teach an effective lesson. You want to present a lesson that motivates your students, provides useful and relevant language practice, and helps the learners gain confidence in using English. Here are some strategies for lecturers to develop positive relationships with students:

- Teaching with enthusiasm and passion.
- Incorporating humor and storytelling into lessons.
- Showing interest in students' lives outside the college.
- Treating them with respect.
- Creating a positive classroom climate.

Lecturers play a vital role in effecting classroom changes. They understand that the key to unlocking student potential is by developing positive, respectful relationships with their students. One of the truest marks of a great lecturer is the ability to bring out the best in students. By playing the role of a motivator, lecturers can help to promote continuous learning as well as long-term success and productivity in the students.

References

1. Erickson, S. C. Stanford C. The Lecture. Memo to the Faculty, no. 60. Ann Arbor/ S.C. Erickson, C. Stanford. – Center for Research on Teaching and Learning:

University of Michigan, 1978.– 7 p. 2. Richards Jack C. Curriculum Development in Language Teaching / Jack C. Richards. – Cambridge: Cambridge Language Education, 2001. – 322 p.

PROFESSIONALLY-ORIENTED READING IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES TO STUDENTS AT NON-LINGUISTIC SCHOOLS

Lieshnova N.A. (Kharkiv, Ukraine), Strikauskas I.V. (Lima, Peru)

Reading in a foreign language enhances language proficiency and is independent of education or age. Nowadays, the process of globalization causes professionals to get knowledge from various sources. That leads to the need of focusing attention on training university students to read foreign literature. The development of professionally-oriented reading skills in a foreign language is due to the importance of dealing with increasingly large amounts of information that comes from mass media and the Internet. [3]

To use a foreign language in practice, students of non-linguistic specialties read original texts. A teacher should choose the texts properly as the time at the lesson is limited. The corresponding criteria for this choice are: authenticity, variety of types and genres, information relevance. Texts must comply with students' knowledge and meet their needs.[2] The main tasks in reading professionally-oriented texts in a foreign language are 1) getting information that expands knowledge obtained by students in mastering their professional subjects; 2) skill formation for further independent reading of specialized texts [1] . Depending on the purpose, the following types of reading are usually specified: a) scanning (aimed at getting a general idea of the text) ; b) search (reading to find a particular word or definition); c) skimming (aimed at understanding the basic content and ideas); d) reading for detail (requiring complete and detailed understanding of the whole text). To succeed in the above-mentioned types of reading, we teach students to use both bilingual dictionaries and those ones which give definitions. Learning the most common linking words and terms is also essential. We

suggest the work with headings and subheadings of journal articles to let students find the necessary data for their course and diploma papers and future professional activity. They must learn to guess the meaning of unknown words from the context, identify words according to word formation elements. Students are also taught to render the information from the texts briefly when they complete summaries or write abstracts. We choose the texts which encourage cognitive activity and present foreign culture facts.

Reading authentic texts students realize the availability of scientific data in a foreign language. For the first-year students we choose general scientific articles on popular problems. The second-year students are to make presentations at student conferences, so they have to read a number of articles on a given subject which implies good knowledge of terms. The teacher should monitor this activity and give advice.

A combination of syntactic and semantic approaches is used to understand the meaning of the text. [4] We recommend the following tasks to help students deal with texts, analyze them, improve reading literacy and develop students' linguistic competence: 1) to specify the key words and the main problem; 2) to render the content briefly in their mother-tongue; 3) to choose the principal scientific data; 4) to share information with group-mates asking and answering questions; 5) to express their views when the texts are discussed.

Professionally-oriented reading is a receptive, reproductive and productive activity which leads to logical inference. Being well-designed, it contributes to the development of student cognitive activity, facilitates understanding lexical and grammar features of a foreign language and broadens the student's mind.

Література

1. Дем'янова Ю.О. Когнітивно-комунікативний підхід до навчання читання автентичних текстів професійного спрямування [Електронне джерело]/ [Дем'янова Ю.О., Гостєва Т.П., Андрєєва Н.О.//інформаційно-методичний збірник викладачів. – 2012 – Режим доступу до ресурсу: english.usoz.com/moi_publicacii.docx
2. Коваль А.А. Визначення критеріїв відбору текстів для індивідуального навчання майбутніх інженерів-теплоенергетиків

[Електронне джерело]/ [Коваль А.А.//ОНПУ. – 2015 - Режим доступу до ресурсу:lingvo.onu.edu.ua 3. Сурунтович Н.В. Формирование высококвалифицированной личности студента посредством профессионально-ориентированного чтения на иностранном языке. [Електронне джерело]/ Сурунтович Н.В.//БНТУ. – 2013 - Режим доступу до ресурсу:<https://rep.bntu.by/handle/data> 4. Шалова Н.С. Особливості навчання читання професійно-орієнтованих текстів на заняттях з англійської мови в технічному ВУЗІ[Електронне джерело]/ Шалова Н.С. Режим доступу до ресурсу:confesp.fl.kpi.ua

МЕТОДИ Й ФОРМИ РОЗВИТКУ МОРАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ

Литвиненко С.В. (Харків)

Розвиток морально-естетичних цінностей студентів відіграє важливу роль у вихованні майбутніх спеціалістів-професіоналі під час навчання у вищому навчальному закладі. Маючи за мету формування та становлення відповідних естетичних ідеалів, естетичне та моральне виховання торкаються усіх рис та якостей особистості, особливості її ставлення до себе та інших людей та сприяють виробленню правильних моральних та естетичних уявлень про такі якості та їх розвиток, розкривають потенціал та бажання жити за законами моральної та духовної краси.

Аналіз педагогічної літератури досліджуваного періоду засвідчив, що формування естетичного ставлення до дійсності вимагає чіткої системи практичних виховних дій. На думку А.І.Комарової естетичний смак формується здебільшого завдяки впливу на людину конкретно-чуттєвих предметів і речей; естетичний погляд створюється, головним чином, на рівні ідейно-теоретичного опанування естетичної науки. Саме тому естетичне виховання студентів

неодмінно повинно представляти систему, у якій взаємодіють засоби, форми й методи [1, с.101].

У ході аналізу наукової літератури з'ясовано, що в окреслений період з'явилися наукові праці, у яких науковці намагалися розв'язати окремі питання даної проблематики, однак у науковій літературі досі не склалося єдиного комплексного підходу щодо визначення засобів, форм та методів естетичного виховання та розвитку морально-естетичних цінностей.

На думку В.А Разумного засобами естетичного виховання є природа, суспільство та світ мистецтва. В.А Разумний наголошував, що естетичні переживання пов'язані з природою грають велику роль у життєдіяльності людини. Науковець зазначає, що всеохоплююча жага молоді до пізнання природи змушує її звертатися до мистецтва –читання книжок, перегляд фільмів та телевізійних програм і т.д. Мистецтво поглиблює естетичні реакції молоді, допомагає краще відчувати красу природи. В.А. Разумний підкреслює, що другою важливою сферою естетичного виховання є суспільне життя у всіх його модифікаціях, уся складна система суспільних відносин, організацій та інститутів. Третім методом естетичного виховання вчений вважав світ мистецтва. Витвори мистецтва оточують нас скрізь та більш осяйно ніж ми собі уявляємо. З ними людина спілкується не тільки тоді коли вирішує приділити частину дозвілля спогляданню художньо-прекрасного або ж самодіяльній творчості у певній галузі. Творче застосування основних методів естетичного виховання має великий практичний досвід у виробленні стійких потреб у художньо-прекрасному [2, с.144;158;162;177-178].

Серед форм естетичного виховання В.А.Разумний виділяв працю,мистецтво, науково-пізнавальну діяльність та ігрову діяльність. На думку вченого у праці виникла вся система естетичних реакцій, які узагальнено визначаються як естетичне переживання, і сама естетична потреба, у результаті задоволення якої вони виникають. В.А Разумний розглядає мистецтво як специфічний вид діяльності суттєвою особливістю якого є те, що

воно орієнтовано головним чином на задоволення естетичних потреб. Такої орієнтації не знає ніякий інший вид діяльності, що і дозволяє говорити про особливу роль мистецтва у системі естетичного виховання[2, с.82;98-99].

Розглядаючи науково-пізнавальну діяльність як форму естетичного виховання та розвитку В.А Розумний зазначав, що наука як специфічна форма суспільної свідомості має надзвичайний естетичний вплив. Саме наука надає людині справжнє пізнання специфіки та закономірностей природи, суспільства й людської предметно-практичної діяльності, тобто усього того що є сферами естетичного виховання. Ігрова діяльність як форма естетичного виховання передбачає свободу вибору людиною виду діяльності, заняття для задоволення потреби у задоволенні та насолоді. Гру завжди супроводжують такі інтенсивні естетичні переживання як відчуття радощів від перемоги, від проявлення майстерності, від досягнення результату, милування красою комбінацій, ритмом, насолода від виявлення своїх здібностей. Емоційна насиченість гри робить її виключно привабливою формою естетичного виховання [2, с.115;120-121].

Література

1.Комарова А.И.Эстетическое воспитание студентов /А.И.Комарова. – Львов:Издательство при Львовском государственном университете издательского объединения «Вища школа», 1984. –159с. 2. Разумный В.А.Эстетическоевоспитание.Сущность, формы, методы/В.А.Разумный. – Москва:Мысль, 1969. –189 с.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЯК ФОРМА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Логвиненко О.В. (Харків)

У сучасній практиці навчання іноземним мовам в школах широко використовується метод проектів, який передбачає опору на творчість

школярів, заохочення їх до дослідницької діяльності, дозволяє інтегрувати різні навчальні предмети, використовувати різні режими роботи учнів, організовувати навчання в співпраці. Метод телекомунікаційних проєктів є різновидом методу проєктів, який вважається гуманістичною технологією, що дозволяє учням розвиватися інтелектуально, формує навички критичного мислення, виховує самостійність, комунікативні навички, толерантність та сприяє встановленню міжпредметних зв'язків.

Навчальний телекомунікаційний проєкт – це спільна навчально-пізнавальна, дослідницька, творча або ігрова діяльність учнів-партнерів, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, що має спільну проблему, мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямована на досягнення спільного результату діяльності.

Тематика і зміст телекомунікаційних проєктів мають бути такими, щоб їх виконання вимагало залучення властивостей комп'ютерних телекомунікацій. Важливо, щоб проблема такого проєкту, була однаково цікава і значима для всіх учасників проєкту. Не менше значуще, щоб українські учасники проєкту були досить підготовлені в мовному відношенні до участі в цьому проєкті.

Особливе місце у навчальній діяльності школи займають телекомунікаційні міжнародні проєкти, бо з їх допомогою створюється природне мовне середовище і формується потреба в мовному спілкуванні. Учасники дослідження мають конкретну проблему, для вирішення якої вони застосовують інформаційні технології, обговорюють її з іншими учасникам за допомогою цих же технологій, при цьому використовуючи іноземну мову. Такі проєкти доцільно проводити з носіями мови, оскільки в цьому випадку учасники будуть занурені в природне мовне середовище. Таким чином, виконання проєкту передбачає використання іноземної мови в процесі обговорення та використання інформаційних технологій (Skype) між учасниками на відстані. До того ж спілкування відбувається on-line, що ускладнює розуміння один одного, але вдосконалює навички говоріння,

скорочує мовний бар'єр між учасниками та покращує граматичні навички володіння мовою. Саме тому, ми говоримо про створення мовного середовища та створення умов для формування потреби у використанні іноземної мови як засобу реального спілкування в процесі міжкультурної взаємодії.

Отже, метод телекомунікаційних проєктів є перспективним методом навчання іноземної мови, адже таке навчання не лише поглиблює знання іноземної мови та соціокультурну компетенцію, а й урізноманітнює процес навчання, зацікавлює студентів в навчанні, розкриває сферу застосування набутих знань.

Література

- 1.Коваленко Ю.А. Використання інформаційних технологій у навчанні іноземних мов.// Іноземні мови. - 1999. - №4. - с. 37-41
- 2.Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе. «Телекомунікаційні проєкти. Стан та перспективи»// «Комп'ютер в школі та сім'ї», - №4 1999.
- 3.Н. Я. Купрата, В. П. Ногай «Інтернет-технології у дистанційному навчанні мови», 2010, с. 4 – 6.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТНОЇ РОБОТИ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ.

Лопатіна М.М. (Харків)

Один з найефективніших методів підвищення мотивації учнів до вивчення німецької мови є метод проєктної роботи. Проєктна робота – одна з найбільш цікавих методик, які може використовувати учитель. Вона дозволяє ефективно реалізувати комунікативний підхід у процесі вивчення німецької як другої іноземної мови, сприяє розвитку ініціативи,самостійності, організаторських здібностей.

Проєктна форма роботи є однією з актуальних технологій, що дозволяє учневі застосувати накопичення знань з предмету. Учні розширюють свій

кругозір, кордони володіння мовою, отримуючи досвід від практичного його використання, вчать слухати іншу мову і чути, розуміти один одного при захисті проектів. Діти працюють з довідковою літературою, словниками, комп'ютером, тим самим створюється можливість прямого контакту з автентичною мовою, чого не дає вивчення мови лише за допомогою підручника на уроці в класі.

Проекти можуть підрозділятися на монопроекти, колективні, усно–мовні, видові, письмові і інтернет–проекти. Хоча в реальній практиці частенько доводиться мати справу зі змішаними проектами, в яких є ознаки дослідницьких, творчих, практико – орієнтованих і інформаційних. Робота над проектом – це багаторівневий підхід до вивчення мови, що охоплює читання, аудіювання, мовлення і граматику. Метод проектів сприяє розвитку активного самостійного мислення учнів і орієнтує їх на спільну дослідницьку роботу. Проектне навчання актуальне тим, що навчає дітей співпраці, а вчення співпраці виховує такі етичні цінності, як взаємодопомогу і уміння співпереживати, формує творчі здібності і активізує учнів. Загалом, у процесі проектного навчання, просліджується нерозривність вчення і виховання.

Метод проектів формує в учнів комунікативні навички, культуру спілкування, уміння коротко і доступно формулювати думки, терпимо відноситися до думки партнерів по спілкуванню, розвивати уміння добувати інформацію з різних джерел, обробляти її за допомогою сучасних комп'ютерних технологій, створює мовне середовище, що сприяє виникненню природної потреби в спілкуванні іноземною мовою.

Робота над проектом – процес творчий. Учень самостійно або під керівництвом вчителя займається пошуком вирішення якоїсь проблеми, для цього потрібне не лише знання мови, але і володіння великим обсягом наочних знань, володіння творчими, комунікативними і інтелектуальними уміннями. Робота над проектами розвиває уяву, фантазію, творче мислення, самостійність і інші особисті якості.

Проект – це можливість учня виразити свої особисті ідеї у зручній для їх творчо продуманої форми: виготовлення колажів, афіш, газет, проведення виставок, презентацій. В процесі проектної роботи відповідальність за навчання лягає на самого учня, як індивіда і як члена проектної групи. Головне, що учень, а не вчитель визначає, яку інформацію буде містити проект, в якій формі пройде його презентація.

Реалізація методу проектів на практиці веде до зміни ролі педагога: він виступає не як джерело знань, а як організатор пізнавальної діяльності школярів. Для ефективного використання методу потрібна ретельна підготовка як учнів, так і вчителя. Така підготовка повинна проводитись постійно, систематично, не тільки під час роботи над проектом. Проектна робота дає учням можливість ефективніше використовувати мовленнєві навички та вміння на практиці, заохочує до вивчення другої іноземної мови, сприяє підвищенню інтересу школярів до предмету.

У проектному навчанні цінні не лише результати, а більшою мірою сам процес, у якому відбувається особисте зростання учасників. Проект може передбачати індивідуальне виконання завдання, проте, як правило, він є результатом скоординованих спільних дій групи учнів. У ході розробки проекту закріплюються знання по темах, відпрацьовуються алгоритми дій різних видів робіт.

Якщо цілеспрямовано і систематично використовувати метод проектів в роботі при навчанні іноземної мови, то ефективність буде високою. Учні, що беруть участь в проектах, показують збільшення швидкості читання, поліпшення уміння перекладу тексту, роботи із словником та іншими джерелами. Удосконалюються уміння в усній і письмовій мові, розширюється кругозір учнів, розвиваються комунікативні навички: уміння вести бесіду, висловлювати й обстоювати свою думку. Робота над проектом дозволяє задіяти в процесі навчання не тільки інтелект, досвід, свідомість дитини, а також її почуття, емоції, вольові якості, дає відчуття успіху, змушує учня по-

новому подивитися на свої вміння, на характер взаємодії з довкіллям, створює умови, сприятливі для позитивних змін у знаннях, навичках і вчинках школярів, їхньому ставленні до здобування знань.

ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЗА ТЕМОЮ «ЕКОЛОГІЯ. ОТОЧУЮЧИЙ СВІТ»

Луценко Л.В (Харків)

В навчальних програмах виокремлено чотири інтегровані змістові лінії. Однією з них є «Екологічна безпека та сталий розвиток». Інтегрований підхід зумовлює спрямованість освітнього процесу на комплексне сприйняття світу дитини через встановлення міжпредметних зв'язків. Треба пов'язувати зміст уроку з реальним світом.

Для успішної реалізації інтегрованих змістових ліній важливою є співпраця вчителів іноземних мов з учителями інших предметів, з метою здійснення різних способів інтеграції: комбінування предметів, міжпредметних зв'язків, мультидисциплінарної інтеграції.

Як можна організувати інтегроване навчання? Які способи його використання? Завдяки вивченню теми «Екологія» важливо навчити дітей бачити і розуміти природу, радіти від спілкування з нею і цінувати її. Вчитель може привернути увагу школярів до оточуючого світу і до необхідності берегти і захищати його.

Навчання повинно містити поєднання діяльності спілкування іноземною мовою з іншими видами діяльності: навчально-трудової, ігрової і пізнавальної. Прикладом пізнавальної діяльності можуть бути:

- робота з літературою: підбір фактів, пошук потрібної інформації, додаткового матеріалу, газет, журналів, використання інтернету (література, біологія, історія, географія, іноземна мова);

- прослуховування і перегляд радіо-і телепередач, які виствітлюють проблеми екології, участь людей у русі за охорону оточуючого середовища і коротке обговорення іноземною мовою.

Навчально-трудова діяльність:

- виготовлення виробів із природних матеріалів, виконання малюнків з підписами іноземною мовою, а також плакатів, колажів, організація виставок (праця, малювання, іноземна мова);
- ведення щоденників спостереження за погодою, природою, написання творів, коротких рефератів (природознавство, географія, література, іноземна мова);
- практична робота: озеленення класу, пришкільної території, яка здійснюється з опорою на іноземні джерела інформації.

Ігрова діяльність:

- спілкування в інтернеті з юними екологами різних регіонів нашої країни, а також інших країн;
- перебування дітей в таборах;
- проведення «Дня здоров'я», «Дня охорони оточуючого середовища».

В процесі навчання важливим є естетичний вплив на учнів. Цьому слугують оформлення робіт, фотографії, малюнки, презентації, відео. Для підсилення емоційного впливу на учнів в процесі навчання можна використовувати музичні твори, живопис, поезії.

Використання інтегрованих уроків відкриває великий простір для творчої ініціативи, фантазії, винахідливості як учителя, так і учнів.

Література

Іноземні мови. 5-9 класи: навчальні програми, методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу в 2017/2018 навчальному році / Укладач М.Н. Шопулько. – Харків : Вид-во «Ранок», 2017. – 144с.

**ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ В ГРУППАХ УГЛУБЛЕННОГО ИЗУЧЕНИЯ
ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА ДЛЯ СПЕЦИАЛИСТОВ,
КОМАНДИРУЕМЫХ НА СТАЖИРОВКИ В ЗАРУБЕЖНЫЕ
УНИВЕРСИТЕТЫ.**

Маевская Л.Д. (Харьков)

Иностранный язык занял приоритетное место среди других дисциплин, что повлекло за собой пересмотр методов преподавания, программ, методических пособий. Психология преподавания языка, отношения традиционной двойки преподаватель-обучаемый (социальная связь), социально-экономические условия, потребности рынка труда – все эти факторы требуют новых инновационных подходов. Не следует забывать, что инновационные технологии преподавания языка – это сочетание инновационных и интенсивных методов обучения. Мультилингвальная Европа требует сейчас знание нескольких языков, так как международный рынок труда без этого просто не может существовать. Поэтому на факультетах ИЯ, на неязыковых факультетах вузов в особенности, появились группы по углубленному изучению ИЯ, Лингво-центры, помогающие восполнить этот пробел. Эта традиция еще не исчерпала себя, должна работать дальше, т.к. в ней заложен лингвистический опыт общения. Такие группы были созданы благодаря креативному подходу к этой проблеме ректората и отдела международной деятельности.

Группы формируются только за счет наших коллег неязыковых факультетов, деятельность которых связана с учебой, стажировкой в западных университетах, с приглашениями на семинары, конференции, симпозиумы. Публикуются совместные статьи, рецензируются диссертации, происходит плодотворный обмен опытом (физики, химики, математики, биохимики). Уже несколько лет работает кафедра восточных языков и межкультурных

коммуникаций. Это перспективное направление, т.к. на Востоке развивается огромный рынок труда, куда уже сейчас стремятся европейцы. Было несколько студентов которые по семестру обучались в китайских университетах. Нашим коллегам знакома Viadrina, европейский университет во Франкфурте на Одере, университеты Нюрнберга (наш город – партнер), Берлина, Лейпцига, Мюнхена, Регенсбурга, Бохума. Благодаря этим связям создается профессиональная межкультурная коммуникация, а цикл лекций сформировал дисциплину «Теория и практика межкультурной коммуникации». Специалист нового века нуждается в таком подходе, потому что коммуникативное страноведение готовит его к пребыванию в той стране, где ему придется работать. Такие прикладные интерактивные методы помогают специалистам быстрее войти в новую культуру и развивать те навыки, которые они получили в вузе. Здесь ему помогает еще и среда, в которой он вращается. И хочется думать, что он вспомнит преподавателя, не только хорошо владевшего языком, но и его умение найти контакт с группой, при индивидуальном общении, т.е. задействован психолого-лингвистический фактор. Ни один аспект языка не должен быть упущен. К сожалению, у нас мало внимания уделяется письму и грамматике, как-то традиционно сложилось. Но документы Рамочной программы Европейского Союза настойчиво рекомендуют ликвидировать этот пробел. Обучение письму должно стать и средством, и целью обучения: специалист должен уметь излагать свою позицию грамотно, конкретно, что предполагает знания грамматики.

Проблема осталась и даже ухудшилась – на некоторых факультетах (биологическом, филологическом и др.) в программах присланных в Министерством образования ИЯ вообще отсутствует по разным семестрам. Подчеркнем, что эта проблема характерна для всех неязыковых вузов, где не готовят специалистов по иностранному языку.

Парадокс заключается в том, что как раз выпускникам, специализирующимся в разных областях знаний, язык очень нужен. Наш опыт убеждает нас в том, что

мы должны работать в новом контакте с отраслевыми, создавая научные пособия, получая помощь в выборе исследовательских тем, их актуальности, выборе специальных научных журналов. Уже созданы пособия по биологии, истории, химии, математике. Нужно создавать национальную, инновационную структуру, не отходить от традиционных предметов, создавать и продвигать свои традиции, а не копировать других.

ВИКОРИСТАННЯ ВСЕСВІТНЬОЇ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ ПРИ ВИВЧЕННІ ФРАЗЕОЛОГІЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Макаренко Л. Ф. (Харків)

Вивчення фразеологічних одиниць (ФО) належить до актуальних проблем лінгвістики. Це зумовлено загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних студій на виявлення та аналіз мовних явищ, пов'язаних із культурою та специфічним національним світосприйняттям [1, 2]. На сучасному етапі навчання іноземних мов невід'ємною складовою стало безпосереднє застосування Інтернет-ресурсів. Інформатизація освіти передбачає використання нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, медіа-технологій тощо [4, 5]. Сучасні Інтернет-технології відкривають широкі можливості і для учителя, і для учнів.

За визначенням О.В. Куніна, ФО – це усталена група слів із частково переосмисленням або повністю переносним значенням [3, с. 29]. Подібно до слів, ФО розподіляються на три шари за стилістичним навантаженням: нейтральні, книжні та розмовні. Так, фразеологізм *to make friends* (помиритися) – стилістично нейтральний. Серед книжних можемо знайти варваризми – слова, які мають такі ж відповідники в інших мовах: *ad verbum* (дослівно), архаїчні одиниці: *the apple of discord* (яблуко розбрату), неологізми: *a back seat driver* (людина, яка нічого не знає, знаходиться позаду інших). Велика кількість ФО є літературно-розмовними – *bag and baggage* (цілком і повністю, з усіма речами),

alive and kicking (живий та здоровий). Нелітературно-розмовні ФО поділяються на сленгові: *to go bananas* (з глузду з'їхати), жаргонні *to lay an egg* (непристойно жартувати), професіоналізми: *to ride a desk* (займати чиновницьку посаду) та вульгаризми: *to fress freebee* (отримати щось без зусиль). Остання група, розмовні фразеологізми, широко представлена у Всесвітній мережі. Слід підкреслити, що «інформативність Інтернет-джерел становить одну з їх найцінніших рис та стимулює мотивацію до навчання» [4, с. 18]. Створення умов, за яких учні самі знаходять ФО, вивчають їх у живому контексті, сприяє активізації оволодіння іноземною мовою, країнознавчій обізнаності та розумінню контрасту культур. Як відомо, в Інтернеті доступні канали YouTube, освітні форуми, навчальні соціальні мережі (на зразок Conversation Exchange, The Mixxer тощо), які можна використовувати в широкому спектрі тем для відпрацювання мовних одиниць, граматичних та лексичних структур через перегляд аутентичних відеоматеріалів або через спілкування з носієм в режимі онлайн за принципом «вчу та навчаю» (з людиною, яка в свою чергу мріє вивчити українську чи російську мову) [6].

Слід зазначити, що роль учителя в цьому процесі є вкрай важливою, бо спосіб застосування інформаційних ресурсів мережі, до якого належить прагнути, – це осмислений аналіз та використання знайденого у фокусі поставленої мети, яка має бути окреслена саме педагогом.

Отже, цілеспрямоване й кваліфіковане застосування інтернет-ресурсів у навчанні іноземних мов значно підвищує ефективність вивчення ФО, а також забезпечує формування чужомовної лінгвістичної компетентності за рахунок доступності, постійного приросту обсягу комунікативних та лінгвістичних знань і вмінь, що зрештою реалізує основні принципи навчання.

Література:

1. Ажнюк Б.М. Англійська фразеологія у культурно-етнічному висвітленні / Б.М. Ажнюк. – К. : Наук. думка, 1989. – 136 с.
2. Деменчук О.В. Порівняльна лексикологія англійської та української мов : навч. посіб. / О.В. Деменчук. –

Рівне : Перспектива, 2005. – 166 с. 3. Кунин А.В. Курс фразеологии современного английского языка [учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. – 2-е изд., перераб.]. – М. : Высшая школа ; Дубна : Изд. центр «Феникс», 1996. – 381 с. 4. Сысоев П.В. Методика обучения иностранному языку с использованием новых информационно-коммуникационных Интернет-технологий / П. В. Сысоев, М. Н. Евстигнеев. – М. : Феникс, Глосса-Пресс, 2010. – 180 с. 5. Berge Z. Computer-mediated communication and the online classroom in distance learning / Berge Z. & Collins M. – Cresskill, NJ: Hampton Press, 1995. - №4. – p. 6 – 10. 6. Modern trends in teaching and studying English in Ukraine. Materials of the third TESOL West-Ukraine Regional Conference, October 29, 2004. – Khmelnytsky, 2004. – 122 p.

ОСОБЕННОСТИ РАЗВИТИЯ НАВЫКОВ ГОВОРЕНИЯ НА КУРСАХ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

Матвийчук О.Н., Пешкова О.Г. (Харьков)

Антуан де Сент Экзюпери говорил: «Единственная известная мне роскошь – это роскошь человеческого общения».

При овладении этой роскошью у многих слушателей курсов возникает проблема, а именно, языковой барьер, который предлагают то ли преодолевать, то ли переступать на всех курсах иностранных языков. Следует отметить, что языковой барьер – это невозможность общения на иностранном языке или затрудненное общение на иностранном языке. И с ним сталкивается каждый, кто начинает изучать иностранный язык.

В процессе изучения иностранного языка, в основном на уровне Elementary, слушатель начинает осваивать навыки говорения, сталкиваясь с причинами двух типов – объективными и субъективными.

Понимание написанного текста (Reading), прослушивание устного (Listening) – это пассивное знание иностранного языка. При этом письмо (Writing) и говорение (Speaking) – это уже собственное генерирование иностранных

конструкций. И если в письменной речи у слушателей есть время подумать, то при общении это время сводится к минимуму. Отсюда и первые проблемы, поскольку у слушателя еще нет навыков говорения, он не успевает быстро находить и использовать нужные фразы, кроме этого, может просто не иметь достаточного словарного запаса. Решением этой проблемы может быть изучение новых слов, новых грамматических конструкций, и закрепление в устной речи. Говорение, говорение, говорение, как можно больше, как можно чаще подтверждается фразой «Practice makes perfect». Одним из примеров такой практики может быть запись спонтанной речи на диктофон с последующим прослушиванием и анализом ошибок.

В английском языке есть полезные фиксированные выражения, выучив которые, слушатель значительно свободнее сможет себя чувствовать. Например, «Could you tell me the way to the nearest station/bank etc. Let me introduce... I would like to order...» Это касается не только уровня Elementary. Секцию с полезными фразами для каждого уровня можно найти в любом учебнике британского происхождения с названием «Useful language».

К абсолютно объективным причинам необходимо добавить причины и субъективные, определенные свойства характера – стеснительность, боязнь сделать ошибку, неуверенность в себе. При работе со слушателями развитие навыков говорения может определяться исключительно практикой общения. И чем больше присутствует общение, тем более совершенной становится речь слушателя. Не совершая ошибок, невозможно ничему научиться; совершать ошибки — это нормальный процесс изучения иностранного языка. Это необходимо запомнить как аксиому, повторять каждый день на ночь и, таким образом, избавиться от страха говорить. Таким образом, при развитии навыков говорения на иностранном языке на начальном уровне необходимо помнить, что не бывает непреодолимых преград, бывает мало желания их преодолеть.

ЗАСВОЄННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ У КОНТЕКСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ МОВНОЇ ЗДОГАДКИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Мірошниченко Ю.Д. (Харків)

Слова – це основні лексичні одиниці мови, за допомогою яких ми будуємо речення та маємо можливість спілкуватись з іншими людьми: знайомитись, погоджуватись, домовлятись та висловлювати власні думки. Слова є тим інструментом комунікації, який є необхідним елементом вивчення іноземної мови. Зміст сертифікаційної роботи зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови передбачає цілу низку завдань, які потребують чималого словникового запасу та вимагають від учнів уміння встановлювати взаємозв'язки між різноманітними лексико – граматичними компонентами відповідно до контексту. Саме тому існує потреба у виборі методичних прийомів для засвоєння лексичного матеріалу, спрямованих на запам'ятовування значення нових слів за допомогою контексту та мовної здогадки.

Мовна здогадка – здатність людини здогадуватись про значення незнайомого слова з контексту, а також уміння зрозуміти його зміст на основі логічного мово мислення. Таким чином аналізуючи взаємозв'язків між лексико - граматичними одиницями мови шляхом, ми можемо шляхом певних логічних міркувань визначити зміст нових слів та виразів.

Відповідно до різних вікових особливостей учнів доцільним буде використання наступних прийомів презентації нового лексичного матеріалу.

У початковій школі, оскільки у дітей даного шкільного віку переважає наочно - образне мислення, ефективним способом стане демонстрація нового мовного матеріалу з використанням яскравої наочності у вигляді як предметних так і сюжетних малюнків, електронних презентацій, мультимедійного контенту тощо. Матеріалом на даному етапі є слова та певні сталі вирази.

У середній школі будуть мати успіх вправи логічного характеру, що у свою чергу надасть можливість розвинути вміння встановлювати та аналізувати зв'язки між лексичними одиницями. Саме на цьому етапі слід починати тренувати мовну здогадку. Лінгвісти виділяють декілька різновидів мовних здогадок:

- внутрішньомовна, яка вказує нам на певну частину мови, її функцію у реченні.
- міжмовна базується на словах та виразах, запозичених з інших мов та співвідношення їх із відповідними еквівалентами у рідній мові.
- позамовна пов'язана з логічним та критичним мисленням, що передбачає встановлення синонімічно – антонімічного зв'язку [1].

Одним із способів стане використання різноманітних кросвордів, ребусів, вікторин, які будуть передбачати вибір правильної відповіді шляхом використання того чи іншого видів мовної здогадки зазначених вище. Матеріалом для встановлення контексту можуть бути речення та міні комунікативні ситуації.

У старшій школі в учнів переважає абстрактно логічний вид мислення, формується здатність виконувати розумові операції з використанням логічних міркувань і абстрактних понять. Тут не стане зайвим застосування аутентичних матеріалів: аудіо записів, відео фрагментів тощо.

Використання мовної здогадки має певні переваги:

- вивчити усі слова неможливо, а здогадатись про їх значення імовірно стане одним із провідних шляхів для їх засвоєння;
- вміння самотійно визначати зміст лексичних одиниць у контексті сприятиме кращому їх запам'ятання;
- використання мовної здогадки безперечно стане в нагоді не тільки під час будь – якого тесту або екзамену, але й у реальному житті та спілкуванні іноземною мовою.

Література

1. Волкова Г.К. Організація навчання учнів мовної здогадки про значення сталих словосполучень англійської мови// Методика викладання іноземних мов. - 1992

“AMERICAN REVOLUTIONARY WAR”: TOWARDS A GENUINELY INTERACTIVE LECTURE

Iryna Morozova (Kharkiv)

A lecture is considered a standard way of presenting theoretical courses in tertiary institutions of Ukraine. Among its obvious advantages are the following: it is the most economical form of teaching in terms of students' time and efforts as well as the academic staff's involvement; it is much more motivating and psychologically more powerful than a textbook; the lecture makes it possible for the teacher to expose the unclear and to help students immediately by applying the ways of accelerating their brainwork [1]. The lecture is an active teaching method. Attending/listening to it is connected with strenuous processing of a considerable volume of information, summarizing its basic points, analyzing its material. Besides, the lecture, which is quite important for students' future professional life, helps them to acquire the skills of listening to others, of getting the gist, of reviewing the information and forming a reasoned opinion about it [2]. The latter is of great importance for forming the basis of a genuinely interactive lecture.

The subject of American Studies is part of the curriculum of the Foreign Languages Department of V.N. Karazin Kharkiv National University. Being one of the first theoretical courses presented in English to the students it aims at developing their communicative competence of cross-cultural communication including literal perception of what the interlocutor says and understanding texts in the original [3]. The subject presupposes both teaching the language and imparting certain information on the country under study. Modern media resources make it possible to

illustrate the information provided during a particular lecture with authentic materials. One of those is the film *America: the Story of Us*. Premiered on April 25, 2010 on History channel, the program portrays more than 400 years of American history (with emphasis on how American creation of new technologies has had effects on the nation's history and, by implication, the world). It spans time from the successful English settlement of Jamestown beginning in 1607, through to the present day [4]. Currently, I use one of its episodes to discuss an issue of the American Revolution with the third-year students

On finishing the presentation of the social and historic reasons for the start of the War for Independence, I offer the audience to watch the corresponding part of *America: the Story of Us* and do certain exercises. The original film is not divided into mini-episodes which makes it difficult – if watched non-stop – to apply as an educational means. Thus I have divided it into logical segments, each dedicated to a certain key event or a certain key step on the way of America's becoming independent. Each of the segments has questions about facts, dates, personalities, historic documents, etc. For example, students are to fill in the gaps in the text of the Declaration of Independence: “*We hold these truths to be self-evident, that all men are ..., that they are endowed by their Creator with certain ... rights, that among these are ..., ... and the pursuit of*”

To sum up, experience at holding an interactive kind of American Studies lecture involving authentic resources has shown that the material is better digested by the target audience and makes it possible to motivate the students to study the subject in depth. My further steps are creating a training set based on the film and dedicated to each of the USA's historic stages.

References

1. Бушок Г. Ф. Методика преподавания общей физики в высшей школе : учебное пособие / Г. Ф. Бушок, Е. Ф. Венгер ; Национальная академия наук Украины, Институт физики полупроводников, Министерство образования и науки Украины, Винницкий государственный педагогический университет

имени Михаила Коцюбинского. – К. : [б. и.], 2000. – 415 с. 2. Єчкало Ю. В. Мультимедійна лекція у навчальному процесі сучасної вищої школи / Ю. В. Єчкало // Теорія та методика електронного навчання. – Кривий Ріг : Видавничий відділ НМетАУ. – 2011. – Том 3. – С. 261-266. 3. 1. Томахин Г.Д. Лингвострановедение: что это такое? / Г.Д. Томахин // Иностранные языки в школе, 1996. – №6. – С. 22-27. 4. America: The Story of Us [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imdb.com/title/tt1641653>.

ECOLOGICALLY INFORMED TEFL PRACTICES IN UKRAINE

Morozova O.I. (Kharkiv)

The need for raising the English language proficiency of Ukrainian citizens has been stipulated by a number of recent regulations of the Ministry of Education, yet it has hardly changed the current situation for the better. The cause for this is rooted in persistent practices of teaching English in the artificial, isolated environment of a classroom. I share the assumption of C. Kramsch and S.V. Steffensen that the key to changing the situation lies in applying the ecological approach, which is holistic by its very nature. I will dwell in detail on three methodological subprinciples which are of particular importance for TEFL practices in Ukraine: digressing from the principle of universality in favor of specificity, dialogism, and using the affordances of the environment.

Abandoning universality for cultural specificity means the necessity for 'localization' of TEFL materials developed by native speakers of English, that is, adjusting them to the specifics of Ukrainian learners. This concerns primarily teaching grammar: authentic English textbooks present grammar in a standardized manner, not taking into account the cognitive structures of Ukrainian learners of English.

The principle of dialogism (interactional, collaborative socialization), which takes root in Bakhtinian tradition and is associated with the work of Vygotsky, is well known to Ukrainian scholars, but not many TEFL practitioners follow it. The use of

native speakers of English as a model for socialization is highly problematic for Ukraine due to financial considerations.

Yet it is possible to ensure socialization by bringing in the new media into the process of learning / teaching English (distance learning, video conferences, international project-based learning, competitions, etc.).

Thus, the present-day challenges of TEFL in Ukraine stem from the artificial, isolated environment of a typical language classroom. The key to overcoming these challenges lies in the ecological approach, which presupposes digressing from universality in favor of specificity, dialogism, and using the affordances of the environment.

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ГРАМАТИКИ

Найдіна Є. С. (Харків)

Кожний викладач визначає необхідну кількість граматичного матеріалу для своїх студентів в залежності від цілей першого та потреб останніх. Також викладач підбирає найкращу стратегію викладання, щоб змусити студентів вивчати граматичні конструкції у зрозумілій формі. Існує багато стратегій вивчення граматики на заняттях з англійської мови, але в цій роботі зупинимося на комунікативному підході.

У 2006 році Дж. Річардс писав, що комунікативний підхід розуміє під собою низку елементів, серед яких, цілі вивчення англійської мови, методи вивчення мови, види вправ, які найкраще сприяють вивченню, ролі викладачів та студентів [1]. Та ми можемо зауважити, що всі наведені компоненти не є сталими та можуть варіюватися в залежності від потреб викладача та студентів.

Ціллю комунікативного підходу є навчити комунікативній компетенції, тобто передати знання про те, як використовувати мову в залежності від задач та цілей, як змінювати мову в залежності від формального чи неформального спілкування, як відрізнити письмову мову від усної, як розуміти різні типи

текстів (оповідання, звіти, інтерв'ю), як підтримувати спілкування, незважаючи на обмежену мовну компетенцію. Беручи до уваги всі вищенаведені особливості, кожен викладач може проаналізувати та визначати важливі вправи та методики.

Частіше граматичні конструкції вивчаються через поодинокі речення або короткі відповіді на запитання, ніж через дискурс. Таким чином, якщо викладач фокусується на граматиці, ізольованій від реального спілкування, студенти не можуть зрозуміти, як використати нову граматичну формулу в повсякденній комунікації. Також необхідно зауважити, що неможливо розривати лексичні та граматичні категорії: наголос має бути на колігації цих елементів. Більшість навчальних посібників використовують велику кількість слів, щоб продемонструвати ту чи іншу граматичну конструкцію. Такий спосіб гарно демонструє, як сконструювати речення правильно з точки зору граматики, але нехтує тим фактом, що деякі слова більш часто використовуються в цих граматичних конструкціях, ніж інші. Таким чином, основні граматичні конструкції краще запам'ятовуються через їхнє багаторазове повторення у найбільш поширених комбінаціях. Також зауважимо, що щойно такі конструкції закріпилися в пам'яті, студенти стають спроможними розуміти нові слова, які зустрічаються в цих конструкціях, а також додавати лексику, яку вони вивчили.

Розглянемо приклад використання часу Present Perfect у конструкції з прийменником for. Після завершення перевірки вправи, викладач може взяти одне-два речення та разом зі студентами спробувати змінити контекст навколо граматичної конструкції, що вивчається. Візьмемо для прикладу наступне речення:

I've known Ben for 20 years. We were at school together.

Нижче наведемо можливі варіювання контексту:

1. **I've known Rebecca for 15 years.** We met when she started working here.

2. **I've known** Karim **for** 25 years. We were in the same class at university.
3. **He's known** her **for** about 6 months now. They met through a dating app.

Можемо зробити висновок, що для формування навичок мовної компетенції викладач може попросити студентів надати власні ідеї для доповнення контексту. Таким методом допомагає інтегрувати знання, що вже існують, в нову граматичну конструкцію, а викладачу це дає змогу зрозуміти, наскільки студенти опанували граматичний матеріал, та чи здатні вони інкорпорувати його в релевантний контекст.

Ефективне вивчення граматики потребує не лише запам'ятовування слів, фраз або граматичних правил. Навпаки воно спонукає студентів дивитися на граматичні конструкції, як на дієвий інструмент передачі своїх ідей в чіткій та прозорій формі. Саме граматика є засобом, що сприяє інтеграції студента до іноземної культури з подальшою успішною комунікацією з носіями цієї культури.

Література

1. Richards J. Communicative Language Teaching Today / J. Richards. – Cambridge : Cambridge University Press, 2006. – 1-52 p.

AROUSING INTEREST IN THE PROCESS OF DISCUSSION

Nemchonok S. L. (Kharkiv)

To say that a language-learning activity should be interesting is, again, stating the obvious. Student motivation and performance are dependent to a large extent on the interest and enjoyment generated by the activity. But it may be worth dwelling a little on what exactly makes a task interesting.

The first essential component is the challenge of performing the task itself. If a task is too difficult, the group is discouraged before it begins; if too easy, students quickly bored. There has to be a combination of challenge and ensured success: the

task must be hard enough to demand an effort on the part of the group members, but easy enough for it to be clear that success is within their grasp. This is another reason for preferring open-ended tasks; they are success-oriented. However much or little is produced, whatever responses are given, it all constitutes a performance that may be more or less successful, but is unlikely to be a failure.

As regards interesting subject-matter, there are two schools of thought. One claims that the closer discussion material or role-play situations are to the students' own circumstances, the more interested they will be; and the other, that the more imaginative and exotic the subject, the more excited and more stimulated the participants. Both theories have truth, as do the converse arguments: if the subject-matter is too far removed from students' own lives, they may find difficulty in understanding and manipulating it, whereas if it is too close to home they may be bored. Of course this dichotomy is only apparent, and springs, I think, from too imprecise a use of the word 'subject'. The subject consists of two things: a basic conflict or problem, which can be expressed in more or less abstract terms; and its expression in an actual context. What must be familiar to the students is the abstract framework: where or how it is realized is open to the imagination. For example, children are familiar from experience with the conflicts arising between authority-figures and subordinates (parent-child, teacher-pupil, etc.); they therefore have no difficulty in extrapolating to a situation of conflict between boss and workers, officers and men, warders and prisoners.

Role-play is another, optional, contributor to interest; its advantages and disadvantages in general have already been described. Many tasks can be done with or without role-play.

There are one or two further elements which can add interest. The use of a physical focus for the discussion helps to keep students' attention centered on the subject and stimulate ideas. Object-based discussions should always be done with the object physically present; pictures, graphic representations or relevant written details set before participants can also help to stimulate interest even if they are not strictly

speaking essential to the understanding or performance of the task. Writing down results or ideas by one of the group members as the activity proceeds also helps to focus attention. Finally, as I have said elsewhere, group tasks are easily made into group contests, with an immediate rise in tension and motivation, and even so simple a stratagem as the setting of a time-limit has a similar effect.

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ МЕДІА-ОСВІТИ ТА МЕДІА-ГРАМОТНОСТІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Овсяннікова Л. Є. (Харків)

Процес отримання інформації є невід'ємною складовою нашого життя. Зрозуміло, що без отримання й опрацювання інформації людина існувати не може, оскільки вже з ранніх етапів свого життя постійно змушена сприймати та аналізувати її. У зв'язку з цим було прийнято Концепцію впровадження медіаосвіти в Україні [1].

Отже, **актуальність** дослідження полягає у тому, щоб через засоби медіа-освіти та медіа-грамотності забезпечити розвиток ключових компетенцій учнів, визначених Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти [2].

Мета дослідження – ефективно поєднати і застосувати форми і методи медіа-освіти та медіа-грамотності, для формування в учнів основних компетентностей на заняттях іноземної мови та проаналізувати вправи з медіа-освіти та медіа грамотності та їх ефективність на заняттях з іноземної мови.

У дослідженні уперше поєднано компетентісний підхід та навчання медіа грамотності на заняттях з іноземної мови, проаналізовано як вправи з медіа грамотності формують загальні (життєві) та комунікативно мовленнєві компетенції, подаються практичні методичні рекомендації до застосування медіа-освітніх вправ на заняттях з іноземної мови.

Література

1. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні – http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadz_hennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання/Науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва. - К.:Ленвіт, 2003.-273с.

OFFENE FORMEN DES DEUTSCHUNTERRICHTS: EINE INTERNATIONALE ERFAHRUNG

Nataliia Onishchenko (Charkiw)

Der in der modernen Methodik und Didaktik verwendete Begriff „Offener Unterricht“ (auch „Offene Schule“, „Projektarbeit“, „ganzheitlicher / problemorientierter / handlungsorientierter Unterricht“ [6, URL]) zeichnet sich durch die Selbstbestimmung und Selbsttätigkeit der Lernenden, die Verbindung von Leben und Lernen, die Tätigkeit des Lehrers als Helfer und Berater aus.

Nach Falko Peschel kann die „Offenheit“ im Unterricht forgende Formen haben: inhaltliche Offenheit (Lernende wählen teilweise den Lernstoff selbst aus oder können bei der Auswahl mitentscheiden); methodische Offenheit (Lernende können Aktions-und Sozialformen wählen oder mitbestimmen); organisatorische Offenheit (z.B. Tischordnung im Unterrichtsraum, Stationen außerhalb des Unterrichtsraumes) [7, S. 877].

Laut zahlreichen Recherchen hat der offene Unterricht unumstrittene Vorteile, z.B.: Die gegebene Zeit wird von Lernenden selbst geteilt, sie bestimmen auch die Reihenfolge, das Lerntempo und manchmal auch die Schwierigkeit der Aufgaben [2; 4; 5; 7].

Ein internationales Verfahren der kollegialen Hospitation im Deutschunterricht des Goethe-Instituts Deutschland und Ukraine (2014-2018) hat die effizientesten Formen des offenen Unterrichts für A2-B2-Lernende hervorgehoben:

1) Lernralley: Eine lineare Folge von Textteilen mit Aufgaben. Pausen und Revisionen sind möglich. Geeignet für größere Leseverstehenaufgaben von B2 und höher.

2) Lernzirkel bieten obligatorische und fakultative Aufgaben. Rückkehr zu vorigen Etappen ist möglich. Es besteht auch die Möglichkeit von Varietäten für leistungsschwächere Lernende.

3) Lernstationen bereiten eine große Vorbereitungs Herausforderung für Lehrer, weil die Lernmaterialien und Lösungsschlüssel an jeder Station vorhanden sein müssen. Auf solche Weise bekommen die Lernenden bei einer selbstständigen Arbeit die Möglichkeit für Selbstkontrolle ihrer Ergebnisse [1].

4) Lernwerkstatt (Projekt) ist am besten ab B1 durchzuführen. Ein Projektunterricht zeichnet sich aus durch: Handlungsorientierung, Selbstorganisation und Selbstverantwortung der Lernenden, Situationsbezogenheit mit Verbindung zum wirklichen Leben, Interessenbezogenheit, zielgerichtete Planung, Vernetzung der Teilnehmer, Interdisziplinarität, Gesellschaftsrelevanz [3]. Sehr wichtig ist dabei die Übung der Fertigkeit Präsentation und selbstständige komplexe Auswertung.

Fazit: Der Einsatz von den erwähnten Arbeitsformen im Fremdsprachenunterricht an der Fremdsprachenfakultät würde die Selbstentscheidung und Selbstbestimmung der Studenten fördern und eine gewisse Binnendifferenzierung in heterogenen Gruppen ermöglichen.

Literaturverzeichnis:

1. Bauer R. Lernen an Stationen /Roland Bauer // Praxis Schule. – 2000. – № 2. – S.59. 2. Brügelmann H. Öffnung des Anfangsunterrichts. Theoretische Prinzipien, unterrichtspraktische Ideen und empirische Befunde. Arbeitsgruppe Primarstufe Universität / Hans Brügelmann, Erika Brinkmann. – Siegen : Universi Verlag, 2009.

– 288 S. 3. Ceylan Y. Die Integration der Projektarbeit in sprachpraktischen Lehrveranstaltungen /Yasemin Ceylan, Arzu Mollaoğlu //gfl-journal (German as foreign language). – 2012. – No. 1. – S. 27–45. 4. Göndör J. Offener Unterricht: ... hier lerne ich was ich will! Von der Freiheit, das eigene Lernen im Unterricht selbst zu bestimmen / Jürgen Göndör. – Borsdorf : Edition Winterkorn, 2013. 5. Leitfaden Schulpraxis / Hrsg. Gislinde Bovet, Volker Huwendiek u.a. – Berlin : Cornelsen, 2000. – S. 73–91. 6. Offener Unterricht. – Zugriff unter: [https://wiki.zum.de/wiki/Offener Unterricht](https://wiki.zum.de/wiki/Offener_Unterricht) 7. Peschel F. Offener Unterricht in der Evaluation / Falko Peschel. – In 2 Bd. – Hohengehren : Schneiderverlag, 2006 (2. Auflage) – S. 877.

УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТА У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МО

Орач Ю.В., Туренко Р.Л. (Харків)

Організація самостійної роботи у викладанні іноземних мов в немовних ВНЗ має особливе значення, тому що дозволяє компенсувати кількість навчальних годин з іноземної мови, які було скорочено. Крім того, необхідно враховувати недостатньо високий вихідний рівень володіння іноземною мовою, практично повну відсутність досвіду самостійної роботи, а також відсутність мотивації до засвоєння мови у студентів першого курсу немовних спеціальностей.

Вимоги збільшення обсягу самостійної роботи за рахунок аудиторного і посилення функціонального навантаження аудиторної роботи, що здаються на перший погляд суперечливими, стають цілком узгодженими, якщо в якості головної дидактичної мети самостійної роботи розглядати прагнення навчити студентів вчитися. Для цього самостійна робота повинна бути побудована так, щоб розвивати творчі здібності студента, прищеплювати смак до пізнавальної активності, стимулювати інтерес до предмету. На теоретичному

рівні проблема вирішується досить просто, проте на практиці все відбувається значно складніше.

Процес навчання іноземним мовам можна розділити на самостійну роботу під керівництвом викладача на практичних заняттях і самостійну роботу за завданням викладача. Але кожна робота повинна розвивати організаційні, інформаційні, пізнавальні та комунікативні вміння студентів і сприяти підвищенню рівня володіння іноземною мовою. Таким чином, студенти отримують підготовку до подальшої самоосвіти, а засобом досягнення цієї мети є самостійна робота.

Особливий інтерес для нас представляє самостійна робота з літературою за фахом за завданням викладача. Навчання такого виду самостійної роботи, в тому числі і з професійно орієнтованої літературою, є одним із завдань наукової організації праці як викладача, так і студента. Організація самостійної роботи регулюється певними принципами, а її успішність забезпечується деякими чинниками, що впливають на навчальний процес. До принципів організації відносять регламентацію всіх самостійних завдань за обсягом і за часом, забезпечення умов самостійної роботи студентів і управління цією роботою. При цьому можна виділити дві групи факторів: організаційні та методичні.

Визначення поняття самостійна робота зі спеціальною літературою та вивчення його аспектів дають можливість встановити деякі фактори, що впливають на організацію самостійної діяльності студентів. Такими, на наш погляд, є психолого-педагогічний і лінгвістичний чинники.

Психолого-педагогічний чинник передбачає врахування психологічних якостей необхідних для здійснення самостійної роботи студентів зі спеціальною літературою, а також особистісних якостей, потрібних для цієї роботи. До них можна віднести придбану здатність до самовдосконалення через певний відбір, переробку і засвоєння інформації. Найважливішим із якостей, необхідних для такої діяльності, є, на наш погляд, пізнавальна самостійність,

тобто прагнення і вміння своїми силами оволодіти знаннями і способами діяльності і застосовувати їх на практиці, і інтелектуальна активність, тобто потреба знати якомога більше в сфері своєї спеціальності.

Лінгвістичний фактор визначається характером літератури, з якою працюють студенти. Останнім часом більше уваги приділяється тексту як комунікативній одиниці. Уміння спиратися на певні параметри тексту, головним чином на його композиційно-смыслову структуру, які є орієнтиром при здобуванні інформації, сприяють швидкому і більш повному розумінню тексту.

Добре організована самостійна робота студентів не тільки забезпечує якісне засвоєння матеріалу, а й формує вміння і навички, необхідні майбутньому фахівцю у подальшій професійній діяльності.

РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Павлова Л.В. (Харків)

Читання іноземною мовою як вид мовленнєвої діяльності є необхідним способом отримання інформації для більшості людей. Можливість спілкуватися з носіями мови усно мають порівняно небагато хто, в той час як можливість читати іноземну літературу, газети і журнали - практично всі. Методична система навчання, що не дає адекватного володіння читанням, не може бути визнана раціональною.

Читання відносять до рецептивних видів мовленнєвої діяльності, оскільки воно спирається на сприйняття (рецепцію) інформації, що міститься в письмовому тексті.

Згідно програми міністерства освіти України з англійської мови кожний випускник загальноосвітньої школи повинен володіти основними навичками читання і роботи з текстами. На практиці, більшість студентів, які продовжують своє навчання у виші на немовних факультетах, таких навичок не мають. Тому основною задачею, що постає перед викладачем університету є розробка

ефективної системи навчання читанню в умовах тотального скорочення аудиторних годин з іноземної мови.

У цій системі читання повинно виступати і метою, і засобом навчання іноземній мові. Завдяки читанню студент отримує мовний матеріал необхідний йому для формування навичок і умінь в області інших видів мовної діяльності. Інакше кажучи, успішне засвоєння лексико-граматичного матеріалу, говоріння та письмо, перш за все, залежать від рівня сформованості навичок читання.

Основним засобом формування і розвитку навичок читання є навчальний текст, а вміння опрацьовувати різні види навчальних текстів веде к формуванню професійно-досконалого мовлення за фахом.

В основі добору і типології навчальних текстів доцільно враховувати лінгвістичні і змістовні критерії (доступність, логічність, інформативність, змістовну завершеність) та дидактичні і психолінгвістичні критерії, що мають співвідноситися з цільовою спрямованістю навчання, стадіями формування умінь і навичок писемного наукового мовлення, функціонально-стильовим призначенням мовних засобів[1].

Найбільш прийнятними, в якості навчальних текстів на немовних факультетах університету, є наукові тексти. Наукові тексти через їх логічність, безособовість, відсутність емоційності спрямовано впливають на формування навичок професійного мовлення. Вони найбільш прозорі для вивчення чинників, що впливають на фахове становлення і розвиток навичок усного і письменого мовлення майбутніх спеціалістів різних галузей, що насамперед забезпечує формування комунікативної компетенції. [2]

Ефективним інструментом роботи з навчальними текстами, особливо на початковому етапі на немовних факультетах, є навчальний переклад. Навчальний переклад – це засіб вивчення іноземної мови, а не мета навчання, що відрізняє його від класичного перекладу[3]. Лінгвістичний аналіз і інтерпретація фахових текстів на іноземній мові сприяють виробленню самостійності мислення, створенню концепції мови як функціонуючої системи, набуттю навичок

професійної мовленнєвої діяльності фахівця, що насамкінець забезпечує формування комунікативної компетенції.

Ефективність навчання читанню залежить від активності студента, а ця активність в навчальному процесі залежить від того, наскільки повно задовольняються його потреби, як майбутнього фахівця, через навчальний матеріал, а також через узгодженість між технологією навчання і його індивідуальними здібностями.

Література:

1. Дроздова І. П. Критерії добору текстів для навчання професійного мовлення студентів нефілологічного профілю у ВНЗ / І. П. Дроздова – Харків: Викладання мов у вищих навчальних закладах на сучасному етапі, 2010. – С. 69 – 76.
2. Златів Л. М. Комплексний підхід до роботи з науково-навчальним текстом у курсі практикуму з української мови. / Л. М. Златів // Укр. мова і літ. в школі. – 1999. – С. 9 – 53.
3. Черноватий Л. М. Проблематика досліджень у галузі методики навчання перекладу як спеціальності / Л. М. Черноватий // Вісник ХНУ. – 2004. – №635. – С. 192 – 195.

ЭКО-ЭТИКЕТ ОБЩЕНИЯ В ИНТЕРНЕТЕ

Пасынок В.Г. (Харьков)

Сетевой этикет – неологизм правил общения в Сети, традиции и культура интернет-сообщества, которых придерживается большинство [Википедия]. Культура распространяется и на общественные отношения, и на продукты духовного производства [1, с. 150]. *Мир культуры в Интернете* – это процесс и результат деятельности людей. Интернет, или так называемая «экранная» культура – новое направление XXI в., представляющее собой современную информационную культуру, связанную с экраном компьютеров и системой «Интернет». Общение коммуникантов происходит в режиме диалога

– прямого и виртуального, понятийного и чувственного, что расширяет интеллектуальные возможности человека.

Экологический подход требует новых решений к соотношению традиций и новаций по отношению к культуре общения в Интернете. По мнению Д.С. Лихачева, соблюдение правил «экологической» безопасности позволяет, не нарушая взаимодействия разных слоев, пластов, стилей и направлений в культуре, обеспечить ее естественную эволюцию. Главное – обеспечить питательную среду для культуры, беречь и охранять уникальность каждой человеческой личности и среды ее обитания. Именно интернет способствует преодолению невежества, развивает культуру самостоятельного мышления, обеспечивает для каждого человека получение соответствующей информации и выражение своего мнения. Диалогизм Homo Sapiens проявляется в полемике с самим собой, с другими людьми. Диалогическое общение в Интернете связывает человека с разными культурами, изменяя их в соответствии со своими потребностями. Экологическая пластичность человека, его способность к адаптации привела к расширению масштаба деятельности, в частности, общению в Интернете, которое нередко нарушается (использование оскорблений, переход на личности, «засорение» интернет-пространства – флейм, флуд, спам, офтоп, хотликинг, оверквотинг).

Эко-культуру Интернета можно продемонстрировать жаргонным словечком Луркоморье (по аналогии с Лукоморье) или Лохоморье. Слово «more» преобразовали в «moar», это жаргонное слово пишется как Lurkmoar, представляющее собой игру слов. Луркоморье эксплицируется неформальной подачей материала, использованием обценной лексики, большим количеством сетевого юмора. Стил ресурса «Луркоморье» отражен так называемым «butthurt» – эффектом, который выписывается «аффтарами» (авторами) статей, лишенных смысла, где употребляются арготические термины, засоряющие данный ресурс. Помимо своей особой лексики используются мемы,

отличаючися плагіатним характером. С загрозненостю даного ресурса ведеться постійна робота, критикуються його статті.

Таким образом, *еко-очищення* в Інтернет мережі пропонує правила етикета при спілкуванні. Діалог користувачів передбачає такт, етику спілкування, особливо в ситуаціях офіційного контакту, т.е. дотримання тими ж нормам, які люди дотримуються в реальному житті, а саме правилам толерантного поведіння. Еколінгвістика як раз і надає можливість «з'єднати ідеї гармонічного існування природи і мови» [1, с. 106], вона вивчає сферу проживання людини і суспільства, пов'язаних мовою. Екологічні проблеми в Інтернет просторі з нещодавнього часу привертають увагу вчених-лінгвістів.

Література

1. *Пылаева Е.М. Эколингвистика как новое направление в языкознании XXI века* // Е.М. Пылаева // Вестник Пермского национального исследовательского политехнического университета. Проблемы языкознания и педагогики. – 2011. – №. 5. – С. 106–113.

2. *Философия: 100 экзаменационных вопросов (экспресс-справочник для студентов вузов)*. – Ростов н/Д: Издат. центр «МарТ», 1998. – 256 с.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Петрушенко Ж. В. (Харків)

Сьогодні, як ніколи раніше, статус іноземної мови має тенденцію до постійного зростання. Серед світової спільноти вона все ширше набуває ролі засобу міжкультурного спілкування. Усе це зумовлює визначення основних стратегічних напрямків удосконалення цілей, змісту, методів, прийомів і засобів навчання іноземної мови.

Застосування нових інформаційних технологій в навчанні іноземної мови - це не тільки нові технічні засоби, але і нові форми і методи викладання, новий підхід до процесу навчання. Основними завданнями викладача є створення умов практичного оволодіння мовою, вибір методів навчання, які дозволили б кожному студенту проявити свою активність і свою творчість, а також активізація пізнавальної діяльності студента в процесі навчання іноземної мови. У зв'язку з цим пріоритет віддається комунікативності, інтерактивності, автентичності спілкування, вивчення мови в культурному контексті, автономності та гуманізації навчання. Дані принципи уможливають розвиток міжкультурної компетенції як компонента комунікативної здатності. Для того щоб навчити спілкуванню на іноземній мові, потрібно створити реальні, справжні життєві ситуації, які стимулюють вивчення матеріалу і виробляють адекватну поведінку. Комунікативний підхід моделює спілкування, створює психологічну та мовну готовність до комунікації, допомагає свідомо осмислити матеріал і способи дій з ним, а також усвідомити вимоги до ефективності висловлювання. Комунікативне завдання має пропонувати студентам проблему або питання для обговорення, причому вони повинні не просто ділитися інформацією, а й оцінювати її. Комунікативне вивчення мови за допомогою інформаційних технологій підкреслює важливість розвитку здатності студентів і їх бажання точно і до місця використовувати іноземну мову для ефективного спілкування. Першорядне значення надається розумінню, передачі змісту і вираженню сенсу, а вивчення структури і словника іноземної мови служать цієї мети. Але студентам необхідно освоїти методику роботи з інноваційними технологіями, щоб бути більш відповідальними за своє власне навчання. Їм потрібно виробити здатність справлятися з ситуацією, коли їхні мовні ресурси недостатньо адекватні; мати хороші навчальні навички; здатність оцінювати свою власну мову і успіхи, а також здатність визначати і вирішувати навчальні проблеми. Розвиток самостійності студента за допомогою глобальної мережі є поступовий процес, який слід постійно заохочувати. Можливо, найбільш

важливим завданням, що стоїть перед викладачем, є знаходження оптимальних способів вести студентів до поступово зростаючої самостійності.

Одним з нових вимог, що пред'являються до навчання іноземним мовам з використанням інтернет-ресурсів і мультимедійного обладнання, є створення взаємодії на уроці, яке прийнято називати в методиці інтерактивністю.

Інтерактивність не просто створює реальні життєві ситуації, а й змушує адекватно реагувати на них за допомогою іноземної мови. Нехай навіть при наявності помилок. Головне вміння спонтанно, гармонійно реагувати на висловлювання інших, висловлюючи свої почуття та емоції. Таким чином, ми можемо розглядати інтерактивність як спосіб саморозвитку через інтернет: можливість спостерігати і копіювати використання мови, навички, зразки поведінки партнерів; витягувати нові значення проблем під час їх спільного обговорення.

Література:

1. Крючков Г. Болонський процес – як гармонізація Європейської системи вищої освіти / Г. Крючков. — Педагогічна преса, 2004.
2. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. / О. Пометун, Л. Пироженко. — К., 2002.
3. Комунікативні методи та матеріали для викладання англійської мови. – Oxford University Press, 1998.

УПРОВАДЖЕННЯ ТЕСТОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СИСТЕМІ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ВІДПОВІДНО ДО НОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Поклонська О.М. (Люботин)

Відтоді, як Україна перейшла до перевірки знань шляхом складання зовнішнього незалежного оцінювання, метод тесту набув дуже важливого значення і став ефективним засобом у системі контролю.

може забезпечити успішну реалізацію мети і всіх функцій контролю, а також задовольнити вимоги, що висуваються до якості контролю. Система діяльнісного підходу передбачає використання тестових технологій.

У навчанні іноземних мов застосовується лінгводидактичне тестування.

Лінгводидактичним тестом називається підготовлений відповідно до певних вимог комплекс завдань, які пройшли попереднє випробування з метою визначення якісних показників і які дозволяють виявити в учасників тестування рівень їх мовної і/або комунікативної компетенції та оцінити результати тестування за заздалегідь встановленими критеріями (В.О. Коккота).

Основними показниками якості лінгводидактичного тесту є валідність, надійність, диференційна здатність, практичність та економічність.

Залежно від цілеспрямованості тести розподіляються на:

- А) тести навчальних досягнень,
- Б) тести загального володіння іноземною мовою,
- В) діагностичні тести,
- Г) тести на виявлення здібностей до вивчення іноземної мови.

Багатолітня практика показала переваги тестування над іншими формами контролю знань.

Використання тестів для контролю самостійної роботи учнів перспективне ще й тим, що за допомогою тестів можна урізноманітнювати форми і методи перевірки самостійної роботи учнів, створювати проблемні ситуації. Такі нестандартизовані тести гнучкіші, ніж стандартизовані, і дещо краще пристосовані до конкретних умов застосування в даному класі.

Відповідно до вимог Державного освітнього стандарту з іноземної мови учень середньої загальноосвітньої школи повинен уміти заповнити нескладну анкету, формуляр чи опитувальний лист, написати вітальну листівку, лист зарубіжному ровеснику, скласти нотатки для себе або інших людей, написати коротке повідомлення, скласти коротку автобіографію. Таким чином, у ході

тестування учні мають виконувати комунікативні завдання, спрямовані на перевірку рівня сформованості саме цих умінь.

Важливою умовою тестування, як універсального педагогічного інструмента, є частота його проведення, яка залежить від дисципліни, її ролі і місця в навчальному плані, особливостей засвоєння знань.

Необхідно пам'ятати, що тестування - це не самоціль, а ефективна форма повторення - узагальнення і впорядкування вивченого.

Таким чином мій досвід свідчить, що у процесі виконання тестових завдань, учні навчаються оперативно приймати рішення (оскільки час на виконання завдань регламентується), аналізувати та контролювати свою роботу, у них формуються прагнення до досконалості, самоорганізації, самоуправління, наполегливість, здатність до роздумів, відповідальність за свою роботу. Тестові завдання сприяють розвитку бажання успішно працювати та, як результат, підвищенню навчальних досягнень.

Література

1. Новий державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. 2. Дорошенко Ю. Педагогічна діагностика та оцінювання результатів тестування / Ю. Дорошенко, П. Ротаєнко, Н. Семенюк // Завуч. - 2010. - №20-21. - С. 56-60.
3. Дуженков В.Д. Деякі аспекти методики складання тестових завдань / В.Д. Дуженков, Т.І. Панасюк // Організація навчально-виховного процесу. - 2006. - Випуск 8. - С. 104-109.
4. Тарасова О. Зовнішнє тестування: передумови успіху. // Іноземні мови в навчальних закладах. - №1. - 2009. - С. 69-74.

ЩО СТОЇТЬ НА ШЛЯХУ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ТА НАУКОВОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ?

Полоцька О.О. (Харків)

Питання академічної та наукової доброчесності на сучасному етапі є пріоритетним для забезпечення якості освітніх послуг, що надаються закладами вищої освіти як в Україні, так і в усьому світі. Дотримання етичних норм в академічному середовищі усіма учасниками процесу навчання та приросту наукових знань гарантує сталий розвиток освіти та науки, підвищує авторитетність друкованої академічної та наукової продукції та конкурентоспроможність випускників вищів. Іншими словами, створення системи, яка б унеможлиблювала будь-які прояви академічної та наукової недоброчесності – це ідеальна стратегічна ціль сучасної освіти та науки. Досвід провідних університетів США, Західної Європи, Австралії, Близького Сходу є ширшим, ніж в Україні, однак навіть найпотужнішим освітнім та науковим установам світу все ще доводиться виявляти та боротись з проявами недоброчесності. Тому виникає питання: що ж стоїть на шляху до академічної та наукової недоброчесності, якщо ми добре усвідомлюємо важливість норм доброчесності?

Багаторічна практика викладання, проведення і аналіз наукових досліджень та виконання адміністративних обов'язків надає автору можливість не лише виокремити типові причини, які спонукають студентів, викладачів та науковців порушувати норми доброчесності, але й запропонувати їх класифікацію за базовими ознаками.

До першого блоку причин відносимо інформаційні та/або інтелектуальні. Ця категорія включає найбільшу кількість факторів, які призводять до свідомого або несвідомого порушення норм академічної та наукової доброчесності, серед яких: недостатня поінформованість у питаннях академічної етики; низька якість доступних ресурсів; відсутність інтересу до

поставленого завдання; неточне формулювання вимог до академічних робіт (і як результат – нерозуміння цих вимог тими, хто їх виконує); відсутність базових навичок самостійної роботи; погане розуміння правил цитувань та посилань; незадовільна обізнаність студентів та науковців у питаннях інтелектуальної власності; нерозуміння того, що можна віднести до так званих загальновідомих фактів; слабкі навички конспектування та розподілу власного часу; незнання того, яким чином можна інтегрувати матеріал з джерела у власний виклад; хибна уява про те, що якщо інформація (наприклад, в Інтернеті) безкоштовна, вона не належить нікому і т. ін.

Значний негативний вплив на ситуацію з доброчесністю здійснюють психологічні (певна прокрастинація, або небажання виконувати якісну роботу через ленощі; невпевненість у тому, що студент/науковець може самостійно створити якісний продукт; страх не скласти іспит або не виконати роботу ефективно) та соціальні (завеликі очікування членів родини; тиск одноліток; відсутність покарання за порушення норм) фактори. У тісному зв'язку з ними знаходяться причини, що за своєю природою є культурними та етичними. Так, у полікультурному академічному середовищі ставлення до норм академічної та наукової доброчесності можуть бути різними, а іноді й протилежними. Недостатня повага до праці іншої особистоті, толерантність до порушення етичних норм – досить розповсюджені причини порушень.

Нажаль, до цього переліку можна додати ще й причини фінансового характеру: спостерігається негативна тенденція до меркантилізації освіти. Студенти вважають за пріоритет отримання радше диплому, ніж знань та навичок, з єдиною метою – отримати добре оплачувану роботу.

Таким чином, сам аналіз причин порушень норм академічної та наукової доброчесності логічно підштовхує освітян до очевидного висновку: боротьба з недоброчесністю не може обмежуватись одновимірними засобами (наприклад, прописуванням у статуті університету покарання за недоброчесну поведінку, або проведення бесід на морально-етичні теми). Подолати проблему можна

лише системно, враховуючі усі фактори, що стоять на шляху до доброчесної поведінки в освітніх та наукових установах.

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ В ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У УЧНІВ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Прищенко Н.В. (Дергачі)

Серед багатьох проблем сучасної освіти, мабуть, основною є проблема протиріччя між намаганням системи освіти залучити учнів до навчання та стійким небажанням останніх вчитися і здобувати знання. Учні демонструють відсутність інтересу до окремих предметів та навчання взагалі. Особливо характерним це явище є для підлітків. Вони стають помітно пасивнішими, неуважними на уроках. Вчитель повинен контролювати весь процес отримання знань учнями - від подачі матеріалу до його закріплення. Але, як правило, контролю з боку вчителя піддається лише кінцевий результат, а не сам хід навчальної діяльності. Головне в оцінці діяльності – не проста фіксація досягнутого школярем результату, а спонукання до подальшої роботи, допомога в усуненні недоліків та заохоченні до наступних знань.

Сучасна методика викладання іноземної мови приділяє велику увагу інноваційним технологіям, які б зацікавили учнів до вивчення мови, створили креативну та комфортну атмосферу не тільки на уроках, а і в позаурочний час - під час методичних тижнів, позашкільних заходів, під час перебування учнів у пришкільних англомовних таборах.

Метод проектів, на мою думку, є дуже вдалим для вирішення цих питань і дозволяє учням проявити самостійність у виборі джерел інформації, способу її викладу і презентації. Проектна методика дозволяє індивідуальну роботу над темою, яка викликає найбільший інтерес у кожного учасника проекту, що, поза

сумнівом, спричиняє підвищену мотивовану активність учня. Він сам обирає об'єкт дослідження, сам для себе вирішує, який матеріал йому потрібен. Це ідеальна можливість здобувати та застосовувати знання англійської мови індивідуально і творчо, що дає учням реальне відчуття власних досягнень, дозволяє розвивати мовні навички й уміння на практиці.

Під час роботи англomовного пришкільного табору у нашому ліцеї метод проектів широко застосовувався для створення дуже цікавих, часто з елементами театралізації, подій. Це і створення презентацій, зйомка фільмів та відеороликів, створення газет, проведення екскурсій англійською мовою, створення власноруч матеріалу для ігор на свіжому повітрі, та і самих ігор також.

Учні самі обирали форми, напрямки, види створення проектів. Проектна робота заохочувала учнів до творчих експериментів, креативного мислення.

Ця робота продуктивно з'єднувала дітей різних рівнів та здібностей, бо в таборі були діти різних можливостей, віку та знань.

Незважаючи на деякі недоліки, проектна робота як найкраще вписується в актуальний в даний час компетентнісний підхід, який включає в себе розвиток в учнів трьох компонентів:

- уміння працювати з різними джерелами інформації;
- уміння працювати в групі;
- уміння працювати самостійно.

Література

1. Демченко В.В., Рабченюк Т.С. Виховання обдарованої дитини у сучасному навчальному закладі. Рівне. Ліста - 2005.
2. Дьоміна О. Метод проектів як засіб розвитку творчої особистості та ефективної співпраці учнів та вчителя. / О. Дьоміна // Англійська мова та література. - 2012.

№3, с.7-10

3. Душеїна Т.В. "Проектна методика на уроках іноземної мови". ІМВНЗ, 2008, № 5

ТРУДНОСТИ, ВОЗНИКАЮЩИЕ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ АУДИРОВАНИЯ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Птушка А.С. (Харьков)

Аудирование является мощным средством обучения английскому языку. Этот вид речевой деятельности позволяет овладеть звуковой стороной изучаемого языка, его фонемной составляющей и интонацией. Аудирование составляет основу общения, с него начинается овладение устной коммуникацией.

Главной целью обучения является подготовка обучающегося к речевому общению в естественных условиях, процесс обучения будет только тогда целенаправленным и эффективным, когда учащийся встретился с трудностями естественной речи и научился их преодолевать. Говоря о трудностях, возникающих при обучении аудированию, имеются в виду, что, прежде всего, это те трудности, которые возникают при восприятии иностранной речи на слух. Эти трудности группируются следующим образом: 1) трудности, связанные с характером языкового материала, 2) трудности, связанные со смысловым содержанием, 3) трудности, связанные с языковой формой сообщения, 4) трудности, связанные с источниками информации, 5) трудности, связанные с условиями предъявления сообщения, 6) трудности, связанные с овладением социолингвистической и социокультурной компетенцией [1].

Рассмотрим все выше указанные группы трудностей, возникающие при проведении аудирования на уроках английского языка.

К первой группе относятся трудности, обусловленные характером языкового материала. Эти трудности можно разделить на фонетические, лексические и грамматические.

Вторая группа трудностей, связана со смысловым содержанием, зависит в первую очередь от заинтересованности обучающихся в понимании. Доказано, что учащиеся лучше поймут и запомнят трудные, но содержательные тексты, чем легкие, но примитивные.

Третья группа трудностей, связана с языковой формой сообщения, возникает по двум причинам: а) благодаря содержащемуся в сообщении изучающему языковому материалу, б) в следствие имеющегося в сообщении знакомого, но сложного для восприятия на слух языкового материала.

Четвертая группа трудностей, связана с источниками информации. К ней относятся аудиовизуальные и аудитивные источники информации. К аудиовизуальным источникам относятся: всевозможная наглядность, озвучивание диа- и кинофильма, телевидение и речь преподавателя. К аудитивным источникам относятся: грамзаписи, фонозаписи и радиопередачи.

Пятая группа трудностей, связана с условиями предъявления сообщения. Здесь имеет большое значение правильный темп речевых сообщений. Существует предельная скорость предъявления речевых сообщений, повышение или заниженность которой ведет к резкому падению активности и заметному снижению уровня понимания, утомлению, снижению эмоционального тонуса.

Шестая группа трудностей, связана с овладением социолингвистической и социокультурной компетенцией. Под социолингвистической компетенцией понимается знание норм пользования языком в различных ситуациях и владение ситуативными вариантами выражения одного и того же коммуникативного намерения. Социокультурная компетенция подразумевает знание правил и социальных норм поведения носителей языка, традиции, истории, культуры и социальной системы страны изучаемого языка.

Таким образом, нужно отметить, что аудирование действительно очень сложный вид речевой деятельности, который имеет многочисленный ряд

трудностей и именно обучение аудированию направлено на преодоление этих трудностей.

Література

1. Вайсбурд М.Л. Обучение пониманию иностранной речи на слух / М.Л. Вайсбурд. – М. : Просвещение, 1965. – 130 с.

ПРОЕКТНИЙ МЕТОД ЯК ОДИН ІЗ СПОСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рапава Р. Б., Алавердові Е. В (Харків; Тбілісі)

Стрімкий соціально – економічний прогрес, який відбувається в Україні останнім часом, сприяє реформуванню системи освіти. До викладачів іноземних мов висуваються більш високі вимоги щодо викладання. На сучасному етапі необхідною умовою навчання є впровадження таких методик, які б більш ефективно розкривали потенціал студентів, їх інтелектуальні, творчі та моральні якості та сприяли підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови, активізували їх пізнавальну діяльність, спонукали до творчого пошуку та самовдосконалення.

Тому, одним із способів активізації діяльності студентів в процесі навчання іноземним мовам є метод проектування, коли індивід самостійно планує, створює, захищає свій проект, тобто активно включається в процес комунікативної діяльності. Навчальний проект – це комплекс пошукових видів роботи, які студент виконує самостійно з метою практичного або теоретичного вирішення проблеми.

Сутність проектної методики полягає в тому, що ціль занять і способи її досягнення повинні визначатися власне студентом на основі його інтересів, індивідуальних особливостей, потреб мотивів, здібностей. Внаслідок цього, особисто – орієнтоване навчання, що лежить в основі проектної методики,

передбачає зміну традиційної схеми взаємодії викладач – студент, суб'єкт – об'єкт на схему партнерства суб'єкт – суб'єкт [1].

Німецький педагог А. Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки, тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через призму особистого ставлення до неї і оцінки результатів в кінцевому продукті [2].

Методика роботи над проектом включає в себе 4 основних етапа: планування роботи над проектом, аналітичний етап, етап узагальнення, етап презентації отриманих результатів роботи над проектом (захист проекту).

На етапі планування роботи над проектом студентом і викладачем спільно виробляються критерії оцінювання проекту. Під час захисту проводиться комплексна оцінка роботи самим студентом, який виконав даний проект, студентами групи і викладачем[3].

Отже, виконання проектів у процесі навчання поліпшить якість освітньої роботи, використання всіх переваг освітньої системи, підвищить продуктивність праці викладача, активізує пізнавальну діяльність студента, сприяє підвищенню самостійності студентів при вивченні нового матеріалу. Участь у проекті дозволяє придбати унікальний досвід, неможливий при інших формах навчання.

Вміння педагога ефективно організувати та впровадити проектну діяльність у навчальний процес є показником високого рівня його професійної компетентності. Метод проектів належить до прогресивних освітніх технологій ХХІ століття і є важливим педагогічним засобом формування компетенцій особистості.

Література

1. Гальскова Н. Д. Современная методика обучения иностранным языкам : пособие для учителя / Н. Д. Гальскова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : АРКТИ, 2003. – 192 с. 2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів /

Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Є. та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с. 3. Туркина Н.В. Работа над проектом при обучении английскому языку / Иностр. языки в школе. – 2002. – № 3. – С. 46-48.

OPTIMIZATION OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING TAKING INTO ACCOUNT STUDENTS' LEARNING STYLES

Romanchenko I.I., Fadeeva L.O. (Kharkiv)

Creating an effective communicative class with maximum students' participation has always been a matter of concern for foreign language teachers. However, sometimes despite all efforts, teachers fail to raise students' interest and motivation [1]. And one of the reasons is the discrepancy between the intentions of a teacher and the students' general approach to learning a foreign language. Therefore, the first step a teacher must consider is to analyse an individual student's language learning style.

For this purpose students are asked to complete the Style Orientation Scale [2] for language learning which is designed to assess their general approach to learning a new language – their language learning style. It doesn't predict a student's behaviour in every instance, but it is a clear indication of his/her preferences in language learning. The Style Orientation Scale includes 5 major activities which indicate student's general sensory preference, his general relations with other people, his general relations with ideas, his orientation to learning tasks and his overall orientation, not just in the language class. At the end of each activity there is a key for an interpretation of the results, which represent five different aspects of a student's language learning style.

For instance, student's sensory preferences are likely to affect the way he learns a new language best. If he is a visual person, he might feel more comfortable with reading than with oral activities. If he is an auditory learner, he might prefer

listening or speaking activities to reading assignments. If he is a hands-on learner, he might benefit from doing projects. If two or all three of his preferences are equally strong, he is flexible enough to enjoy a wide variety of activities.

If a student scored high on extraversion, he might enjoy a wide variety of social, interactive events in the language classroom- games, storytelling, role-plays. If he is more introverted, he might like to do more independent work or might enjoy working in pairs with someone he knows well.

If a student is intuitive, he might seek out the major principles or rules of the new language, enjoys abstract thinking and avoid step-by-step instructions. He is much more random in his approach than his concrete/sequential classmates, who are likely to prefer step-by-step language activities and who might engage in a variety of multimedia memory strategies.

Analysis of a student's orientation to learning tasks shows how he focuses carefully on all tasks, meets deadlines, plans ahead for assignment, wants explicit instructions and asks for clear directions. If a student's score is higher for openness, he probably enjoys "discovery learning" in which he picks up information on his own, and might prefer to relax and play with the language without much concern for deadlines or planning ahead. A teacher can join forces of these two different students, so they can learn to get things done while still having fun.

If a student is more global in his overall orientation, he might enjoy getting the main idea of a new-language conversation or a reading passage by guessing the meaning of unknown words and might like to use strategies (such as gestures or paraphrasing) for communicating even without knowing all the right phrases. But if a student is more analytic, he might feel less comfortable with these rather holistic techniques and might focus more on language details, logical analysis of grammar points, and contrasts between L1 and the new language.

So, the analysis of students' leaning styles will help a teacher to optimize a student's language learning by selecting the most effective activities in the classroom.

LITERATURE

1. Kumaravadivelu B. Maximizing learning potential in the communicative classroom./ B. Kumaravadivelu. Power Pedagogy & Practice. Oxford University Press, 1997.-p.241-242.
2. MTAP Language Teacher Training Course. Student book. Canada, 2002.-p.8-18.

СУЧАСНИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Рубцов І.В. (Харків)

Являючи собою активний компонент живої розмовної мови сленг займає значну частину її словникового складу. Різноманіття інтересів суспільства, оцінка окремих явищ різними соціальними групами, знаходить яскраве відображення в слензі. Не дивлячись на об'єктивне існування молодіжного сленгу, на численність такої соціальної групи, як студентство, цей лінгвістичний феномен залишається недостатньо вивченим, і число досліджень, присвячених йому, обмежене (Є.М. Берегівська, В.А.Хомяков, К.Є.Мозжухін). У методиці навчання іноземним мовам проблема використання молодіжного сленгу також є маловивченою. Проте, якщо суб'єкт навчання розглядати як полікультурну мовну особистість, то в лінгвістичний компонент змісту навчання з метою розвитку пізнавальної активності учнів доцільно включати мовні структури, що містять сленгові вислови [1]. Молодіжний сленг є одним зі складових процесу розвитку мови, його поповнення та різноманіття. Сленгові слова і вирази завжди були популярні серед молоді, оскільки надають можливість вільного спілкування серед однолітків, являючи собою певну «візитну картку» певних груп і верств населення. Поява електронних гаджетів

та інтернет-чатів сприяє появі простих вербальних конструкцій, за допомогою яких можна максимально швидко передати свою думку... [2].

Таким чином, використання сленга на заняттях з англійської мови може являти позитивну мотивацію для студентів, сприяти активізації їх пізнавальної активності, поповненню словникового запасу та формуванню іншомовної комунікативної компетенції.

Відзначимо, що засоби масової комунікації, сучасні пісні, молодіжні серіали є продуктивними джерелами поповнення лексичного запасу молоді. Використовуючи ці засоби масової комунікації на заняттях з англійської мови, викладач навчає на основі автентичного матеріалу, оперує взятими з життя сферами та ситуаціями спілкування. Можна з упевненістю стверджувати, що використання матеріалів, що містять сленгові вислови, сприяє соціалізації молодого покоління. Найбільш цікавими для студентів є лексика з наступних сфер:

“Навчання” – *pop quiz* - позапланова перевірка; **to cram** - зубрити; *to bomb a test* - завалити екзамен;

“Дозвілля” – *jell out* – розслабитися; *caf up* – пити каву; *bar hop* – відвідувати бари;

“Антисоціальна поведінка” – *dead soldier* – пляшка пива; *crackhead* – наркоман;

“Особисті взаємовідносини” – *face rape* – цілуватися; *hook up* – шукати партнера для відносин;

“Мода/поведінка” – *chicalean* – модно вдягнений; *brick house* – симпатичний хлопець.

Таким чином, сленгова лексика знайомить учнів з різноманітними особливостями країни, мова якої вивчається, бо несе в собі лінгвокраїнознавчу та культурологічну інформацію. Вивчення сленгових слів та виразів підвищує рівень мотивації студентів, активізує їх зацікавленість до предмету «Іноземна мова». Крім того, розробка подібних занять цікава і корисна для викладача.

Необхідно бути в курсі змін у мові, вивчати новітню літературу, сучасні словники, підтримувати зв'язок з носіями мови, розробляти незвичайні завдання для тренування і закріплення сленгової лексики.

ЛІТЕРАТУРА: 1. Еловская С.В. Использование молодежного сленга на уроках английского языка // Актуальные вопросы современного гуманитарного образования. Елец: ЕГУ им. И. А. Бунина, 2016. С.35-40 2. Пеллих И.В. Молодежный сленг как социальная разновидность речи. URL: <http://cyberleninka.ru/article/n/molodezhnyy-sleng-kak-sotsialnaya-raznovidnostrechi>

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА ЗАНЯТТІ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рубцова М.А. (Харків)

Одним з актуальних питань сучасної вузівської методики залишається питання покращення якості навчання. Особливий інтерес являє собою вибір та практична реалізація інтенсивних технологічних платформ навчання. Залежно від цілей, методів, системи оцінки та контролю розрізняють контекстне, інтерактивне, проектне, проблемне навчання, для кожного з яких характерні відповідні технології.

В технології проблемного навчання, викладач створює проблемні ситуації, організовує діяльність студентів з вирішення навчальних проблем, забезпечує оптимальне поєднання їх самостійної пошукової діяльності з засвоєнням готових висновків науки [1].

Створюючи в аудиторії певну проблемну ситуацію, викладач сприяє формуванню мотивації студентів з оволодіння знаннями і пошук необхідної інформації. В процесі колективного обговорення у студентів розвивається творче мислення і комунікативна поведінка.

Іншою освітньою технологією є технологія знаково-контекстного навчання. На думку автора, А.А. Вербицького, метою професійної освіти є формування цілісної структури майбутньої професійної діяльності студента у

період його навчання [2]. Аналогічний метод, відомий як ContentBasedInstruction, широко застосовується за кордоном для освоєння іноземної мови. Суть його полягає у «вивченні тем», які близькі студентам і допомагають засвоювати мову. Завдання викладача – пропонувати цікаві для студентів теми. Чим ближче буде для студента контекст, тим швидше піде засвоєння мови. Вибір тем залежить від спеціалізації студентів.

Метод контекстного навчання іноземній мові базується на когнітивній психології. Дослідження показали наскільки важливим є процес засвоєння мови і збереження його у довгостроковій пам'яті. Контекст грає істотну роль, оскільки сприяє високій ефективності при вивченні іноземній мові, крім того у учнів відбувається поглиблення знань за фахом, яким присвячено контекст.

На цей час йде активний процес інформатизації в галузі освіти, який передбачає інтенсивне впровадження і застосування інформаційних технологій, які можуть бути корисні у формуванні інтелектуально розвиненої особистості, яка добре орієнтується в інформаційному просторі. Використання ІКТ розширює рамки аудиторії і впускає туди іншомовну дійсність за допомогою Інтернету. Комунікація з носіями мови стає простішою і доступнішою. Отримана інформація актуальна і автентична. Все це підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови та сприяє досягненню мети навчання.

Як інформаційна система, Інтернет пропонує своїм користувачам різноманіття інформації і ресурсів. Базовий набір послуг включає електронну пошту, відео- та телеконференції, можливість публікації власної інформації, створення власної сторінки і розміщення її на web-сервері, доступ до інформаційних ресурсів: словників, довідкових каталогах і т.д.

Ще одним нововведенням, що застосовуються на заняттях з іноземної мови, є інтерактивна дошка. Можливості та прийоми роботи з нею поєднують в собі можливості роботи з аудіо, відео, інтерактивними вправами, доступом в Інтернет. Їх застосування дозволяє ввести новий лексичний, країнознавчий

матеріал в найбільш захоплюючій формі, реалізує принцип наочності, що сприяє міцному засвоєнню інформації.

Таким чином, теоретичне осмислення і практичне застосування освітніх технологій в процесі навчання у вузі свідчать про їх актуальності в сучасних умовах. Сучасні інноваційні педагогічні технології взаємопов'язані, взаємообумовлені та складають певну дидактичну систему.

Література:

1. Махмутов М.И. Теория и практика проблемного обучения.–Казань, 1972.– 365 с.
2. Вербицкий А.А., Бакшаева Н.А. Развитие мотивации студентов в контекстном обучении//Монография.–М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2000

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Руденко А.В. (Балаклія)

Визнання на державному рівні доцільності запровадження іноземної мови у початковій школі змушує замислитись над завданням раннього шкільного навчання цьому предмету і можливостями їх реалізації. Аналіз спеціальної літератури та педагогічного досвіду авторів переконує в тому, що початок раннього вивчення іноземної мови містить у собі вагомі психологічні передумови для оволодіння молодшими школярами основами елементарної комунікативної компетенції.

Об'єкт дослідження - процес навчання дітей іноземної мови в початковій школі.

Предмет дослідження - психологічні умови ефективної організації навчання іноземної мови в початковій школі з опорою на розвиток мотиваційної і пізнавальної сфер учнів.

Мета дослідження - теоретичне обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка ефективності дидактичних засобів стимулювання позитивної мотивації молодших школярів до оволодіння іноземною мовою з опорою на розвиток їх психічних функцій під час навчання.

Відповідно до мети у дослідженні було поставлено такі **завдання**.

Здійснити теоретичний аналіз стану дослідження проблеми навчання молодших школярів іноземному мовленню в умовах навчального закладу.

Проаналізувати особливості пізнавального розвитку дітей молодшого віку та існуючі підходи до їх урахування в процесі навчання.

Визначити, з опорою на аналіз сучасних вимог до організації педагогічного процесу в дошкільних навчальних закладах, можливі шляхи реалізації особистісно - зорієнтованого навчання іноземної мови.

Розробити методичні прийоми навчання іноземним мовам (на прикладі англійської мови), що стимулюють пізнавальну активність суб'єктів учіння й відповідають віковим особливостям розвитку мотиваційної і пізнавальної сфер учнів початкової школи

Важливу роль в оволодінні іноземною мовою відіграють процеси пам'яті. У психології розрізняють короткочасну і довготривалу пам'ять. Обидва види пам'яті мають важливе значення для здійснення мовленнєвої діяльності. Участь у комунікативній діяльності можлива лише в тому випадку, якщо в довготривалій пам'яті людини міцно зберігаються мовні засоби.

Говорячи про пам'ять, розрізняють такі процеси, як : запам'ятовування, збереження, забування. Необхідно сформулювати вміння послуговуватися мовним матеріалом, а не просто запам'ятовувати.

Важливу роль у навчанні іноземним мовам відіграють процеси сприйняття. Сприйняття відображає предмет в сукупності його властивостей. При навчанні іноземних мов особливе значення мають слухові і кінестетичні відчуття.

Для викладання іноземної мови важливо знати шляхи формування знань, умінь і навичок. Психологи показали, що знання та навички формуються паралельно і взаємопов'язані в процесі виконання дій. Відповідно до навчання іноземних мов це означає, що знання, наприклад, про слово, його значення, сполучуваність, набуваються в процесі дії з цим словом; одночасно дії зі словом автоматизуються і переходять у навички.

Таким чином, ми дійшли висновку, що домінуючою діяльнісною ідеєю раннього навчання англійській мові, яка співпадає із завданнями формування соціокультурної компетенції молодших школярів, є ідея передусім познайомитись з англomовним ровесником, його повсякденним життям через призму сприйняття англійського ровесника і з країною, представником якої він є. Ми вважаємо, що раннє шкільне навчання англійській мові як засобу міжкультурного спілкування є ефективним інструментом стимуляції пізнання, розкриття творчого потенціалу особистості учня і посилення гуманізації початкової освіти.

ОБРАЗОВАНИЕ - ЗОНА НАИБОЛЬШЕГО РИСКА В ПЕРИОД ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Руднева И.С. (Харьков)

Педагогическая методология и ее технологии последних десятилетий органично включили в себя новые технические возможности, повышающие результативность учебного процесса, а именно-использование аудио-и видео-средства особенно интернета.

Объем поступающей информации стал настолько огромным, что мы, Украина, оказались не совсем готовыми не только к ее восприятию, обработке,

оценке, осмыслению и корректировке, но и, что самое тревожное-совершенствованию учебного процесса в целях полного задействования новых возможностей.

Наблюдается также, к сожалению, суэта и спешка в подготовке первых законопроектов предполагаемых новаций без необходимой апробации на практике. Это, как свидетельствует опыт многих поколений и научных школ, наносит ущерб качеству образования. Например, на наш взгляд, следует скрупулезно проанализировать такие вопросы как:

- своевременность и целесообразность 12-летнего среднего образования;
- правильность сокращения количества и объема изучаемых предметов, в т.ч. и иностранных языков, особенно при условии интенсификации межгосударственных контактов и многое другое.

Да, реформы неизбежны, и их следует проводить с учетом глобальных вызовов. Но, наша задача -подготовить специалиста с адекватным видением и восприятием реальной жизни и ее процессов, способного генерировать новые идеи и подходы.

Безусловно, что сегодня выбор профессии вчерашним школьником осуществляется им стихийно или случайно. Об этом свидетельствуют факты подачи заявлений в 3-5 вузов, когда избираемые ими специальности разнятся, а порой диаметрально противоположны. По окончании учебы, если до этого доходит, такие специалисты не могут найти себя в профессии, не говоря уже о глубоком освоении науки с последующим ее развитием и продвижением. Именно об этом и говорит в своей работе ректор ХНУ им.В.С.Каразина академик В.С.Бакиров," оценивая такое положение как:

- серьезный риск для науки и конкретного специалиста, получившего диплом;
- утрату академического духа в образовании и обучении в системе высшей и научной школы, когда в вузы попадают лица, получившие даже ученые степени в условиях далеких от честной игры".В прежние времена интеллектуалы чувствовали себя комфортно в университетских стенах.

Эта же озабоченность прозвучала на ежегодной Международной конференции в НАУ(февраль 2018г.) -"Выпускников вузов много, а качественных специалистов мало, что приводит к девальвации образования, которое мы считаем социальной средой взаимоотношений между преподавателем и студентом". Так, по мнению ректората КНУ им.Т.Г.Шевченко (та же конференция),-"Мы не должны заикливаться на привязке между образованием и профессией. Сегодня образование ... должно быть достаточно широким, чтобы человек смог адаптироваться".

И еще один из рисков,становящийся в первый ряд- известный всем - IQ.

Ученые многих стран бьют тревогу о состоянии интеллекта.В 30-х годах прошлого столетия IQ постоянно возрастал,но в ХХІ веке он стал падать и порой стремительно.Впервые это стали замечать у поколения людей, выросших в компании телевизора, а позже и Интернета(последнее прогрессирует особенно сильно).Чтение, и это уже можно констатировать,потеряло привлекательность и приоритет.А ведь знания,язык (как умение донести информацию и быть адекватно понятым) и интеллект идут рука об руку,превращая эти важные слагаемые в фактор успеха в жизни.К огромному сожалению,большинство родителей позволяют себе и детям развлекаться/отвлекать себя с помощью планшетов,ай- и смарт-фонов и иных современных гаджетов.Эти приборы облегчают жизнь но и одновременно мешают развитию человека,мыслительные процессы сводятся к поиску нужной кнопки на клавиатуре электронного прибора. Вывод более чем печальный:пожилое и молодое поколения поменялись местами.Старики знают и могут быстрее найти решение,и это объясняется не столько жизненным опытом, сколько быстротой мыслительных процессов.Это знаковый и пугающий сигнал.Вот пример: частыми стали факты, когда студенты могут пользоваться только электронными словарями,т.к. не знают алфавита изучаемого иностранного языка.

Некоторые выводы:

1.Иновационные технологии, за которыми несомненно будущее,будут развиваться и совершенствоваться.При этом они должны базироваться на разумном сочетании классических и фундаментальных основах преподавания,что обеспечит преемственность в вопросах воспитания и обучения всесторонне развитой личности.

2.Специалист с высшим и в особенности у н и в е р с и т е т с к и м образованием должен видеть и формировать себя как квалифицированного специалиста,который способен реализовать себя в рыночных условиях конкуренции (выживания).

3.Университетское образование (а равно и среднее) должно выполнять функцию не только привития навыков, но и духовного обогащения,базой которому должно служить желание познания нового.

Так будут появляться гении и двигать прогресс.

ВИКЛАДАЧ У СУЧАНИХ УМОВАХ НАВЧАННЯ

Рябих М.В. (Харків)

Немає універсальних методів навчання.Немає універсальних підходів до навчання. Немає універсальних умов, які сприяють або заважають засвоєнню іноземної мови.

Завдання викладача здобувати інформацію про те, що існує у галузі методики викладання, психології навчання, педагогіці (особливо новітню) та аналізувати таку інформацію і гнучко її використовувати в індивідуальних умовах його роботи, у кожній конкретній ситуації навчання.

Недоречно копіювати дії або поведінку інших викладачів без розуміння конкретної ситуації навчання. Треба кожному викладачеві створити свій особистий стиль роботи в залежності від його (викладача) особистісних якостей та погляду на те, як має відбуватися навчання іноземної мови.

Аналіз сучасної літератури з методики викладання призводить до думки про те, що використання існуючих та описаних методів та підходів до навчання «у їхній цілісній формі» не є ефективним. Доречним, на думку автора, є ретельне вивчення принципів та прийомів, які складають сутність таких методів, та гнучко використовувати різні їхні комбінації щоб задовольнити конкретні умови навчання.

Важливим видається також питання виконання робочих програм та робочих планів. Можна доволі часто чути від викладачів такі репліки: «Увесь матеріал згідно з програмою «пройшли», робити більше нічого. У зв'язку з цим варто згадати, що змістом роботи викладача має бути не «проходження» пунктів робочих програм, а формування навичок та вмінь студентів з відповідного мовного матеріалу. І стан сформованості принаймні навичок передбачає наявність певних якостей навички, а саме автоматизованості, стійкості та гнучкості. Рівень сформованості мовленнєвих умінь також має відповідати низці критеріїв.

Важливим, на думку автора, є комплексний підхід до формування у студентів навичок та вмінь. Наприклад, не можна викладати PresentPerfect без PresentPerfectContinuous, PastSimple без PresentPerfect і т.д., що подекуди передбачається робочими програмами.

Безумовно, викладач має цікавитися змістом сучасних наукових досліджень та використовувати такі знання під час «керування процесом навчання».

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ СРЕДСТВ И ИНТЕРНЕТ РЕСУРСОВ ДЛЯ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ У СТУДЕНТОВ, НАПРАВЛЕННОЙ НА ИЗУЧЕНИЕ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Савченко Н.Н. (Харьков)

В настоящее время большое внимание уделяется вопросам применения компьютерных средств в образовании, в частности, при обучении иностранным языкам. Интерес к ним объясняется, прежде всего, огромными возможностями, которыми они обладают. Использование компьютерных средств в учебном процессе обеспечивает большую информативную емкость языкового материала, повышение познавательной активности обучаемых.

Интернет ресурсы лояльны к разнообразию студенческих ответов: они не сопровождают работу студентов хвалебными или порицательными комментариями, что развивает их самостоятельность и создает благоприятную социально-психологическую атмосферу, придавая им уверенность в себе, что является немаловажным фактором для развития их индивидуальности.

Как информационная система, интернет предлагает своим пользователям многообразие информации и ресурсов. Базовый набор услуг может включать в себя:

- электронную почту (e-mail);
- телеконференции (usenet);
- видеоконференции;
- возможность публикации собственной информации, создание собственной домашней странички (homepage) и размещение ее на Web-сервере;
- доступ к информационным ресурсам:
- справочные каталоги (Yahoo!, InfoSeek/UltraSmart, LookSmart, Galaxy);

- поисковые системы (Alta Vista, HotBob, Open Text, WebCrawler, Excite);
- разговор в сети (Chat).

Эти ресурсы могут быть активно использованы для самостоятельной работы, направленной на изучение английского языка.

Оптимизация самостоятельной работы может быть достигнута с помощью мультимедиа. Важным моментом здесь является то, что при работе с мультимедийной программой, восприятие учебного материала идет через активизацию не только зрения (текст, цвет, статичные изображения, видео, анимации), но и слуха (голос диктора или актера, музыкальное или шумовое оформление), что позволяет создать заданный эмоциональный фон, который повышает эффективность усвоения предъявляемого материала.

Более того, навыки и умения, формируемые с помощью интернет-технологий, выходят за пределы иноязычной компетенции даже в рамках “языкового” аспекта. Интернет развивает социальные и психологические качества обучающихся; создает благоприятную для обучения атмосферу, выступая как средство интерактивного подхода, что в свою очередь не просто помогает создавать реальные жизненные ситуации, но и заставляет студентов адекватно реагировать на них посредством иностранного языка: умение спонтанно, гармонично реагировать на высказывания других, выражая свои чувства и эмоции, подстраиваясь и перестраиваясь на ходу.

Таким образом, мультимедийные программы позволяют значительно обогатить знания и расширить среду обучения. Такие программы создают среду, похожую на среду природной коммуникации, что особенно важно при самостоятельной работе. Благодаря интерактивной связи студент активно взаимодействует с компьютерной программой и имеет возможность самостоятельно управлять процессом изучения английского языка. Индивидуализация находит свое отражение при самостоятельном выборе сложности материала и последовательности выполнения упражнений.

PEDAGOGICAL LINGUOECOLOGY

Samokhina V.O. (Kharkiv)

Speech culture connected with the rhetoric canon in education is interpreted in the ecological aspect as part of healthy and congenial environment of the contemporary person. Linguoecology as an important unit of cultural ecology cares of language as an instrument of speech, important means of communication and transmission of thought in which people's historical memory and indissoluble connection theory and practice are accumulated. The subject of linguoecology is language and its speakers. Special attention is given to the problem of linguoecological 'health' as a factor of linguistic health of man, his safety. In 1912 E. Sapir in his article 'Language and Environment' stated that use of ecological approach to various spheres of people's activity had become a characteristic feature of our life. Great role in saving and preserving language appertains to education, especially to higher school which moulds and develops the linguistic personality, creates cultural linguistic environment. We may single out *pedagogical linguoecology* as a factor of safety of people's vital activity in educational process.

Linguistic education in Ukraine aims at building up a person of culture who is able to integrate to world community, present himself as an intellectually developed and educated personality. In professional preparation of the future foreign language teacher, modern Ukrainian educational paradigm first and foremost strives to form intercultural competence as ability of the communicative personality to actualize himself within a dialogue of cultures. Here cognizable activity of the student as a mechanism of optimization of the process of receiving, analysis and interpretation of information becomes a dominant.

Cognizable activity is a unity of four interconnected components: *educational* (understanding of culture, mounting of one's own thoughts), *developing* (development of communicative and value orientations), *educative* (tolerance to other

systems of values) and *practical* (use of language as a mechanism of effective communication). So, the novelty of this approach is in developing tendency of communicative teaching language in connection with the ecological approach, which includes the abovementioned aspects, and that is hence an inalienable component of pedagogical process in teaching foreign languages in higher educational establishments of Ukraine.

Problems that arise in Ukrainian universities nowadays are: drop in quantity of study hours that are allotted in academic programs for studying a foreign language and actual language/speech competence of students; lack of system of teaching speech culture, practice of speech cooperation, low level of social linguistic environment; insufficient scientific and methodological working out of the problem of pedagogical aspects of linguoecological education of students.

Nowadays Ukrainian scientists, linguists, linguodidactics direct their attention at renovation and search of perfection of speech culture, taking into consideration peculiarities of the didactic process at contemporary Ukrainian higher school.

APPROACHES TO MISTAKES

Sverdlova I. O. (Kharkiv), Oliver Vögler (Palma de Mallorca)

Terminology: Firstly, it is necessary to define the methodological meaning of the following terms: “slip of the tongue”, “error” and “mistake”.

“Slip of the tongue” implies that a student is already familiar with the correct form. The reason why he got it wrong is just because he was not attentive enough, did not concentrate on the context, or is still in the process of assimilating something that he learned recently. In this case a teacher may assume that the student is able to correct himself.

An “error” for a teacher means that a learner does not know how to use the form correctly, or that this piece of the language has not been taught yet. Therefore,

only a prompt on behalf of the teacher or the classmates would help correct the mistake.

“Mistake” is used as a term covering both concepts – slip and error.

Teacher’s attitude to mistakes:

Secondly, the attitude of a teacher to mistakes may vary considerably. Whereas some teachers try to correct every single mistake because they do not want a student to develop bad habits, others consider correcting mistakes rather a waste of time. There may be even teachers who like it to a certain extent, if learners make mistakes because this gives them the feeling that they can help the students to improve their abilities, as they explain. However, truly responsible teachers try to differentiate between slips and errors and intervene only in the case of errors but ignore any slips.

When not to correct mistakes:

There are situations in which it is not recommendable to correct any mistakes.

1. When a new student comes to the class and speaks for the first time, a teacher should provide a cordial atmosphere, so that the student will feel at ease and welcome. It is also a chance for the teacher to assess the skill level of the student and to outline a set of flexible strategies that may fit him in the future.
2. When a learner is speaking about something that is very important to him, the content is more important than the formal aspects (for example, he could have just lost his friend or broken up with the partner).
3. When the learners are practicing an activity whose main aim is to get relaxed and to enjoy the current part of the lesson.
4. When a teacher is angry with the student, it makes sense to focus on interpersonal differences after class and deal with the source of the resentment in private but not in public.
5. When a feedback is being conducted and the learner gives the correct answer making just some small mistakes.

Summary for a teacher:

1. Correcting mistakes is an integral part of learning.

2. Students expect the teacher to correct their mistakes.
3. Correction should be brief and clear.
4. Learners might be involved in correction work.
5. It is not always necessary to correct mistakes immediately as delaying it may sometimes be more beneficial.

The following questions will also be discussed in the report: ways of correcting learners, giving feedback on written work, accuracy activities.

DESIGNING TASKS IN COGNITIVE-COMMUNICATIVE SETTINGS

Sverdlova I. O. (Kharkiv), Sverdlova Iryna S. (Winchester)

The starting point of the cognitive-communicative syllabus (CCS) is fundamentally different from that of the structural and the notional-functional ones. The CCS has been developed both from a sociolinguistic and cognitive viewpoints. The scholars made an attempt to identify the elements of a target language which its learners would most need to know and the stages of cognitive development which refers to how a person perceives, thinks, and gains understanding of his or her world through the interaction of genetic and learned factors [1]. The following principles underlie the instruction provided in cognitive-communicative settings.

Empowering learners. Cognitive-communicative settings weans learners from passivity by providing exceptionally high interest materials, colorful and motivating activities, personalized self-reflection tasks, peer tutoring and other forms of cooperative learning, and powerful learning strategies to boost self direction in learning. The empowerment of learners creates refreshing new roles for teachers, too. A teacher serves as facilitator, co-communicator, diagnostician, guide, and helper. Teachers are set free to be more creative while students become self determining learners.

Helping students improve their learning strategies. Learning strategies are the steps a person uses to enhance his or her learning. Examples are taking notes, practicing,

finding a conversation partner, analyzing words, using background knowledge, and controlling anxiety. In a cognitive- communicative environment these strategies smoothly fit the needs of a given language task, on the one hand, and desperate grab-bag of ill-matched techniques, on the other. The designed activities overtly weave a comprehensive set of learning strategies into language activities. These learning strategies are arranged in eight broad categories.

- Forming concepts.
- Personalizing.
- Remembering new material.
- Managing learning.
- Understanding and using emotions.
- Overcoming limitations.
- Testing hypotheses.
- Learning with others.

Handling Learning Styles. Learners have different learning styles (for instance, visual, auditory, hands-on; reflective, impulsive; analytic, global; extroverted, introverted; closure-oriented, open). CCS setting provides exciting activities specifically tailored to the needs of students with a large range them. Insights from the latest educational and psychological research undergird this style-nourishing variety.

Offering authentic communication. Students need to encounter the language that provides authentic, meaningful communication. They must be involved in real-life communication tasks that cause them to want and need to read, write, speak, and listen to English. Moreover, the tasks – to be most effective – must be arranged around themes relevant to learners. In CCS learners will see specific content drawn from very broad areas such as home life, science and technology, business, humanities, social sciences, global issues, and multiculturalism. All the themes are real and important, and they are fashioned into language tasks that students enjoy.

CCS is designed to provide a clear and understandable entry into English-speaking countries culture.

References

1. www.healthofchildren.com/C/Cognitive-Development.htm

МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА РОЗВИТКУ ДИТИНИ ICDP ДЛЯ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сергєєва І.С. (Харків)

Зниження рівня успішності та вмотивованості учнів, а також оновлення законодавства, спрямованого на попередження насильства, у тому числі вербального, диктують необхідність оновлення комунікативних стратегій в освітніх закладах. І тому важливою є якісна підготовка до конструктивного спілкування з учнями майбутніх педагогів, яка може розвиватися за двома напрямками: в рамках окремих освітніх курсів, спрямованих на цілеспрямоване оволодіння студентами комунікативними навичками, та застосування означених навичок в процесі викладання профільних дисциплін (в конкретному випадку – іноземних мов для студентів-філологів педагогічних вишів), що дозволить їм засвоювати їх непрямым способом.

Однією з програм, ефективність яких у створенні якісних відносин між дорослим та дитиною доведена практикою та численними дослідженнями, є International Child Development Program (далі ICDP) – Міжнародна програма розвитку дитини, що була створена в Норвегії та визнана Всесвітньою організацією охорони здоров'я як така, що ефективно працює в області психічного здоров'я. Наразі ICDP за підтримки ЮНІСЕФ представлена у більш ніж 40 країнах світу, від Скандинавії та Австралії до Латинської Америки.

Програма має на меті допомогу дорослим, що опікуються дитиною, від батьків до опікунів до професіоналів (освітян, соціальних служб, медиків). Вона розглядає 3 діалоги: емоційний, регулятивний та посередницький, та 8

принципів якісної взаємодії між дорослим та дитиною (в термінах програми – вихователем (будь-яким дорослим, що опікується дитиною в професійному або особистісному контексті), а в нашому випадку – викладачем або учителем; та дитиною, під якою ми розуміємо студента або учня).

Емоційний діалог спрямований на встановлення емоційного контакту між дорослим і дитиною, і він базується на таких принципах: 1) висловлення позитивних почуттів до дитини, 2) слідування ініціативі дитини та адаптації до її емоційного стану, 3) позитивного зворотного зв'язку, 4) заохочення та закріплення позитивного досвіду дитини. Програма ICDP, як і численні нейробіологічні дослідження, наполягає на емоційному діалозі як на первинному у будь-яких відносинах між дорослим і дитиною.

Посередницький діалог має на меті передачу знань та умінь від дорослого до дитини і включає такі принципи: 5) концентрація уваги дитини на об'єкті / навичці / явищі, що досліджується; 6) надання сенсу досвіду дитини; 7) розширення досвіду дитини.

Регулятивний діалог, що опікується управлінням поведінкою дитини, розглядає єдиний принцип: 8) позитивна регуляція із застосуванням привабливої альтернативи, пояснень та розроблення алгоритмів дій, наряду з визначенням чітких меж дозволеної та недозволеної поведінки.

Принципи програми прості, конкретні, мають пряме відношення до освітньої сфери, можуть успішно застосовуватись у вивченні іноземних мов. Програму можна використовувати як спецкурс для студентів, адаптований до їх майбутньої професійної діяльності; принципи ICDP доцільно увести до практики викладання іноземної мови майбутнім вчителям, застосовуючи на заняттях у педагогічному виші. При коректно розробленому технологічному підході, програма ICDP здатна дати гарні результати в процесі організованого навчання іноземним мовам, і тому має широка перспективи в освітній системі України.

Література:

1. Офіційний сайт програми ICDP в Україні: <https://www.icdp.org.ua>
2. Gueguen, C. Pour une enfance heureuse : repenser l'éducation à la lumière des dernières découvertes scientifiques. – P. : Robert Laffont, 2015. – 216 p.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО УЧАСТІ У НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ

Сергєєва О. А. (Харків)

Для підняття економіки на якісно новий економічний рівень наша країна потребує високоосвічених, креативних молодих спеціалістів з активною громадянською позицією та новим поглядом на вирішення завдань, які постають сьогодні перед Україною. Для досягнення цієї цілі вже у стінах вищих навчальних закладів необхідно залучати студентів до активної самостійної та науково-дослідницької роботи, що буде сприяти розвитку відповідальності за власні вчинки, самостійності та творчих здібностей молодих людей.

Одним із ефективним засобів досягнення цієї цілі є організація науково-дослідницької роботи студентів, у тому числі й наукових конференцій англійською мовою зі студентами немовних факультетів. Так, на базі Харківського національного університету проводяться студентські конференції як на рівні окремих факультетів, так і на загально-університетському рівні. Зазначимо, що такі заходи є корисними як для удосконалення знань за майбутнім фахом, так і для вдосконалення академічного письма англійською мовою.

Незалежно від виду конференції виділяють декілька етапів до її підготовки: 1) підготовчий етап; 2) етап наукового пошуку; 3) аналітичний етап; 4) реконструктивний етап; 5) етап презентації роботи [1, с.22].

На підготовчому етапі студент та викладач обговорюють тему доповіді та професійну лексику, яка може вживатися, складають план. Також на цьому

етапі визначають актуальність, об'єкт та предмет дослідження, визначають мету та завдання дослідження.

Етап наукового пошуку відбувається без участі викладача. На цьому етапі студенти самостійно ознайомлюються з науковою літературою з теми доповіді, аналізують літературу з відповідної наукової теми, роблять короткі записи-нотатки.

Після цього студенти переходять до третього етапу аналітичної обробки інформації. На цьому етапі основною метою є порівняння та аналіз інформації, отримання наукових фактів (максимально реальний опис дійсності).

Студентами висувуються наукові теорії або узагальнюється інформація та відбувається виклад матеріалу. Враховуючи той факт, що іноземна мова не є спеціальною дисципліною, студенти спочатку пишуть статтю рідною мовою, а потім вже перекладають її англійською, після чого відбувається перша перевірка студентської роботи викладачем та обговорення результатів дослідження, коригування плану роботи (за необхідності).

Наступним етапом є реконструктивний етап підготовки, під час якого ще раз перевіряється структура роботи та встановлення логічних зв'язків між фактами, студенти виправляють помилки з англійської мови.

Дуже важливим етапом студентської наукової роботи є викладення результатів дослідження, адже саме тут проявляється дослідницький потенціал молодих людей, їх уміння робити висновки з теми, що вивчалася та визначати перспективи дослідження.

Заключним етапом підготовки до виступу на конференції є етап презентації роботи. На цьому етапі викладач прослуховує усну доповідь студента, коригує помилки у вимові, допомагає студенту скласти презентацію англійською мовою.

Підсумовуючи, зазначимо, що студентські конференції є необхідним елементом організації науково-дослідницької роботи студентів, які дозволяють не тільки глибоко вивчити один із аспектів з майбутнього фаху, але й вчать

студентів висловлювати власні думки іноземною мовою та виступати перед іншими людьми.

Література

1. Яремчук В. Основи науково-дослідної роботи студентів: навч. пос. Для ст.-в ф-в гуманітарного профілю / В. Яремчук: Острог: Національний університет «Острозька Академія», 2-ге видання виправлене. – 2012. – 56 с.

ОСНОВНЫЕ ПРИНЦИПЫ ЛИНГВОСОЦИОКУЛЬТУРНОГО ПОДХОДА В СОВРЕМЕННОЙ МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ В ВУЗЕ

Сердюк В.Н., Беляева О.Ю. (Харьков)

В настоящее время один из самых всеобъемлющих методов обучения иностранному языку – лингвосоциокультурный метод, предполагающий изучение такого компонента общения, как социокультурная среда. Многие работы посвящены лингвокультурной методике преподавания иностранных языков в высших учебных заведениях. Например, лингвосоциокультурный метод считается перспективным методом обучения иностранному языку, поскольку отвечает новым требованиям, предъявляемым к современному высшему образованию[1, с. 273]. Его сущность заключается в том, что языки личность–продукты культуры. Помимо правильности иностранной речи студенту вуза необходимо стремиться повышать ее содержательность с учетом знания национальных особенностей страны изучаемого языка. При этом очень важен смысл передаваемой информации, т.е. коммуникативный уровень, потому что в любом случае конечная цель общения – адекватность понимания изложенной информации.

Лингвосоциокультурный метод включает два аспекта общения – языковое и межкультурное. Студент высшего учебного заведения, по-настоящему владеющий иностранным языком, должен ориентироваться в истории,

культуре, литературе, национальных традициях, обычаях двух стран, цивилизаций и миров. Необходим не только высокий уровень чтения, письма, аудирования, перевода, но и наличие лингвосоциокультурной компетенции, т.е. способности студента рассматривать язык как неотъемлемый компонент общей культуры.

В некоторых словарях язык определяется как орудие общения, обмена мыслями и взаимного понимания людей в обществе [2, с. 1187]. В современной лингвистике язык – более широкое понятие. Это – не только система знаков, словарный запас, но и средство выражения эмоций и настроения, душевного состояния индивида, способ выражать себя в различных ситуациях общения.

Язык – мощное общественное орудие, формирующее людской поток в этнос, образующее нацию через хранение и передачу культуры, традиций, общественного самосознания данного речевого комплекса [3, с. 242]. При лингвосоциокультурном подходе к языку межкультурная коммуникация является адекватным взаимопониманием двух собеседников, обменивающихся информацией, принадлежащих к разным национальным культурам. Язык становится символом принадлежности его носителей к определенному социуму.

Лингвосоциокультурный метод объединяет язык и внеязыковые факторы, базируясь на принципах соединения уровней языка с экстралингвистическими параметрами, вовлечения структур социокультурных в языковые структуры. Изучение языка с помощью лингвосоциокультурного метода является средством, способствующим интерпретации информации, формированию восприятия на интуитивном уровне. Индивид познает мир посредством мышления в культуре, пользуясь языком для выражения своих впечатлений, мнений и эмоций.

Таким образом, лингвосоциокультурный подход является сочетанием языка и культуры страны изучаемого языка. Преподаватель иностранного языка, избравший данную методику обучения, должен создать такую

иноязычную среду, в которой студент высшего учебного заведения, несомненно, будет относиться к иностранному языку как к явлению, отражающему географию, историю, литературу, традиции, быт, повседневное поведение, творчество народа.

Литература

1. Душинина Е.В. К вопросу применения лингвосоциокультурного метода обучения иностранному языку в вузе / Е.В. Душинина// Сб. материалов VII Межд. научн. конгресса в 6 т. –Новосибирск, 19-29 апреля 2011 г.– С. 273-275.
2. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка: 100000 слов и фразеологических выражений / С.И. Ожегов: под ред. проф. Л. И. Скворцова. – 28-е изд., перераб. – М.: Мир и Образование; Оникс, 2012. – 1376 с.
3. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация / С.Г. Тер-Минасова. – 2-е изд. – М.: Гриф, 2004. – 352 с.

UNIVERSITY TEACHER' EFFECTIVENESS

Skryl O. I. (Kharkiv)

The problem of university teachers' effectiveness in the field of higher education is one of the main issues in the whole world. Scientists from different countries are engaged in the research on raising the effectiveness of the teacher, developing strategies for the improvement of working conditions. British and Portuguese scholars see a rise in bureaucratic tendencies and political influence as a result of inadequate teaching productivity. In 2015, the term "teacher immunity", proposed by Phil Heaver (UK) and Zoltan Dörnyei (Korea), appeared in scientific papers [1]. The authors' article is intended to provide educational staff with strategies to overcome all the stressful teaching environments and reduce the overall tendency of resistance to methodological changes and innovations.

In abrupt changes in the educational policy of Ukraine, in particular, one can also observe a series of contradictions, namely:

- strict requirements in scientific activity without significant changes in educational workload
- efficiency requirements increase along with the absence of proper working conditions

Nowadays the teaching staff performs a huge amount of paper work which blunts the creativity of the university teacher as a creative person in the first place. In addition, the shift of focus from practical activities to scientific ones leads to a complete lack of time for perfect preparation for interesting and cognitive classes. Constant talk about the need for students' motivation raises the question of the presence of motivation among teachers with too low wages. A huge amount of paper work leading to a lack of time at all, lack of sleep and irritation, an increase in aggression also have the right to be present on the list of influential factors even among highly skilled specialists.

Highly-qualified specialists in the field of Ukrainian education go abroad, where they find suitable working conditions and the possibility of using their creative potential for a decent reward. In Ukraine it seems that the university teacher is considered a certain machine without emotions and needs that must perform the assigned functions at any time. The teacher is the person who is not at all protected by either the leadership or the students, and must meet the requirements of both.

References

1. Phil Hiver Language Teacher Immunity: A Double-Edged Sword / Phil Hiver, Zoltan Dörnyei // *Applied Linguistics* –Vol. 38. – Issue 3. – Oxford University Press, 2015. – P. 405-423.

ПРОБЛЕМА АСИММЕТРИИ ПОЛУШАРИЙ ГОЛОВНОГО МОЗГА: ФУНКЦИОНАЛЬНО-КОГНИТИВНЫЙ АСПЕКТ ЛИНГВОДИДАКТИКИ

Скрыпник И.Ю., Шамаева Ю.Ю. (Харьков)

В настоящее время в педагогической психологии и лингводидактике наблюдается сдвиг в сторону создания новых технологий, основанных на принципе системной дифференциации (А.Д. Кошелев, Р.Е. Vernon, F.M. Zimring и др.). При этом все большую актуальность приобретает когнитивная методика, которая предполагает системное изучение дифференциации индивидуальных стилей перцепции и переработки поступающей информации, выявление факторов продуктивности интеллектуальной деятельности по усвоению языка. В этой связи для повышения успешности обучения иностранным языкам (ИЯ) вводятся данные нейрофизиологии (Дж. Риццолатти, К. Синигалья), нейропсихологии (Р.Е. Vernon), психологии когнитивных стилей (М.А. Холодная, R. Riding), что позволяет выявить связь между познавательным стилем и индивидуальной спецификой функционирования мозга в реализации психических функций [3] – преимущественная доминантность левого или правого полушария (или их одинаковая активность).

Базисом формирования системы ИЯ представляется исходный баланс межполушарного взаимодействия при реализации речевой функции на родном языке. При этом основные особенности межполушарного взаимодействия мозга прогнозируются с опорой на такие показатели, как «знак и степень латерализации, сведения об объеме вербально-логической памяти, скорости формирования следа памяти и прочности хранения информации в памяти» [1, с. 38].

Процесс развития билингвизма включает несколько стадий, каждой из которых соответствует определенный характер взаимодействия полушарий [2; 4]: 1) начальный этап – преимущественно опора на правое полушарие, обеспечивающее переработку информации на основе фонетических признаков;

2) субординатный билингвизм – второй язык, предположительно, реализуется через первый, а не прямо (на этом этапе возрастает роль левого полушария, доминантного по речи на родном языке, что обеспечивает формирование семантического поля ИЯ); 3) третий этап – сбалансированного билингвизма – формирование семантического поля ИЯ, близкого по своим характеристикам к первому. На заключительном этапе устанавливается межполушарное взаимодействие, характерное для речевой деятельности на родном языке.

Выявление этих трех стадий позволяет объяснить, почему на начальном этапе обучения ИЯ студенты правополушарной латерализацией могут опережать остальных студентов, создавая у преподавателя ложное представление о своих способностях к обучению ИЯ, а затем начинают отставать от других студентов. В этой связи целесообразным для преподавателя ИЯ представляется учитывать эпистемологический стиль обучаемого, который может быть эмпирическим, конструктивно-техническим, рефлексивно-медитативным, хаотическим.

Наш опыт показывает, что эпистемологические стили обучаемых складываются под влиянием стилей постановки и решения проблемы, включая языковую [4]. В этой связи лингводидактически эффективной оказывается комплексная интерсемиотическая подача и актуализация языкового материала с параллельным развитием творческих способностей обучаемых с распределенным фокусом на интеллектуально-познавательных, художественно-продуктивных, логических и театрально-речевых видах деятельности. Основными приемами для реализации указанной задачи являются агглютинация, преобразование, фокусировка, схематизация, типизация, аналогия, исследования образа-представления, составление рассказов и написание эссе, сочинение сюжетов, методы мозгового штурма и комбинационного анализа. Важную роль при этом играет обеспечение благоприятного, комфортного морально-психологического климата при освоении того или иного языкового материала, что закрепляет состояние

уверенности, желания учиться и с радостью познавать миры иностранных языков.

Литература

1. Мелентьева Т.И. Обучение иностранным языкам в свете функциональной асимметрии полушарий мозга / Т.И. Мелентьева. – М.: КРАСАНД, 2010. – 176 с.
2. Поддяков А.Н. Типы соотношений интеграции и дифференциации в развивающихся системах // Теория развития: Дифференциально-интеграционная парадигма : сб. докл. / А.Н. Поддяков. – М.: Языки славянских культур, 2016. – С. 90-102.
3. Риццолатти Дж. Зеркала в мозге: О механизмах совместного действия и сопереживания / Дж. Риццолатти, К. Синигалья. – М.: Языки славянских культур, 2017. – 208 с.
4. Sabatelli R.M. Cognitive style and relationship quality in married dyads / R. Sabatelli // Journal of Personality. – 2016. – V. 51 (2). – P. 192-201.

РОЛЬ ЗАСОБІВ НЕВЕРБАЛЬНОЇ ЕТИКЕТИЗАЦІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО ДИСКУРСУ

Солощук Л.В. (Харків)

Ефективність мовленнєвої взаємодії, яка у сучасному суспільстві стає все більш нагальною потребою, тісно пов'язана з процесами етикетизації спілкування у різних площинах статусно та особистісно орієнтованого типів спілкування. У світлі розвитку еколінгвістичної парадигми набуває **актуальності** дослідження етикетної складової комунікативного процесу, що є системою правил поведінки, системою дозволів та заборон, які утворюють морально-етичні норми у ході спілкування представників різних соціальних верств, національностей тощо [4, с. 66], необхідні для забезпечення гармонічного спілкування.

Об'єктом дослідження цієї розвідки є засоби невербальної етикетизації в інституціональному дискурсі у їх взаємодії з вербальними, **предметом став**

аналіз особливостей їх функціонування в англomовному інституціональному дискурсі. **Мета** полягає у виявленні ролі невербальних етикетних формул для забезпечення ефективного спілкування в інституціональній сфері діалогічного дискурсу.

В інституціональному дискурсі, який здійснюється у заданих межах статусно-рольових відносин і є спеціалізованим клішованим різновидом спілкування між людьми, які можуть не знати один одного, але повинні спілкуватися відповідно до норм певного соціуму [1, с. 12], можливі два типи комунікативних стратегій мовців: перший є орієнтованим на досягнення кооперації з партнером, що відображає рівень соціалізації та компетентності людини; другий є спрямованим на домінування в комунікативному акті. Етикетні інституційні норми не дозволяють відкритого протистояння у діловому спілкуванні, вони є орієнтованими на кооперативне спілкування та сприяють створенню доброзичливих стосунків між партнерами. Заздалегідь продуманий образ, жести, пози, інтонації тощо впливають на успішність ділового спілкування. Двоїста природа невербальних засобів комунікації дає можливість застосовувати їх на різних етапах ділової комунікації як для посилення та експресивної та емоційної значущості мовного компонента, так і для його мітігації з ціллю збереження «обличчя» мовця, якщо з ціллю досягнення комунікативного домінування у діловому спілкуванні він вимушений «виходити за межі» дозволеного і порушувати норми ввічливості на вербальному рівні. Невербальні характеристики, представлені кінесичними, просодичними та проксемічними комунікативними компонентами [2, 3], притаманні етикетному оформленню ділового спілкування, дозволяють завуалювати у разі потреби домінантні прояви на вербальному рівні і таким чином сприяють збереженню ввічливої тональності спілкування, що, у свою чергу, забезпечує подальше ведення ділового спілкування у цілому і досягнення не тільки комунікативних, але й виробничих цілей. З іншого боку, у разі неможливості прояву контрадикторних намірів на вербальному рівні, але при

існуючій необхідності їх виразити, використовують невербальні засоби (несхвалюючий погляд, іронічна посмішка або інтонація тощо), які здатні передати необхідну інформацію без слів і стати вирішальними при прийнятті рішень. Таким чином, збалансоване використання вербальних та невербальних засобів спілкування здатне забезпечити етикетизацію інституціонального спілкування.

Дослідження цих процесів є **перспективним** з точки зору вивчення лінгвоекотологічних принципів спілкування у різних типах професійних дискурсів з ціллю навчання майбутніх спеціалістів веденню етикетно врівноваженого ділового спілкування на рівні різних семіотичних кодів.

Література: 1. Карасик В.И. Языковой круг: Личность, концепты, дискурс / Владимир Ильич Карасик – Волгоград : Перемена, 2002. – 477 с. 2. Солощук Л.В. Вербальні і невербальні компоненти комунікації в англomовному дискурсі [монографія] / Людмила Василівна Солощук. – Харків: Константа, 2006. – 300 с. 3. Солощук Л.В. Невербальні аспекти етикетних норм у сучасному англomовному дискурсі / Л.В. Солощук // VI Міжнародна науково-методична конференція "Методичні та психолого-педагогічні проблеми викладання іноземних мов на сучасному етапі", листопад 2013. – Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2013. – С.158-159. 8. Формановская Н.И. Речевое общение: коммуникативно-прагматический подход / Наталья Ивановна Формановская. – М., 2002. – 216с.

TO TALK OR NOT TO TALK? TEACHER TALKING TIME IN ENGLISH CLASSROOM

D. V Strelchenko, CELTA (Ukraine, Kharkiv)

To a large extent the balance between Teacher Talking Time (TTT) and Student Talking Time (STT) depends on both the type of a lesson, aims and activities which

might be involved and the level of the students you work with. Teaching Talking Time (TTT) – is a special term which is used to describe how much time a teacher talks during a lesson. It's obvious that the teacher is an important and significant source of the language model for the group of students.

In the class teachers usually speak more when:

- Presenting, clarifying, checking, modeling new or revised language;
- Setting up activities or giving instructions and feedbacks;
- Providing language input: for example, when telling a story;
- Establishing rapport by chatting: for example, about the students did at the weekend, plans for the evening etc.

However, the lesson is not about the teacher, it's about the students. In practice, lots of English teachers complain that students don't talk in class; they don't participate in any discussions and prefer to stay silent. They are too quiet. Therefore, the class should be focused on the students with the teacher's guiding and monitoring. If we reduce the amount of Teaching Talking Time it will definitely make the class more interesting for students.

So, what is the golden balance of Teaching Talking Time? Teaching doesn't mean 'talking all the time'. When you are teaching a language, the priority is for the Student Talking Time, rather than the teacher. Hammer [2], Hall [1] agree that Students Talking Time must be maximized in the classroom because that is the chance that students have to practice their English. In the case of beginners, the ratio of Teaching Talking Time vs. Student Talking Time should be 50% to 50%, and this percentage should progressively change till you achieve 30% of Teaching talking Time to 70% of Student Talking Time. In groups with advanced learners, it could even be reached 10% to 90 % accordingly. You can easily analyze your talking time with a stopwatch during one or two lessons, but in most cases you shouldn't be talking more than your students. A task for teacher is to minimize his/her oral interventions in order to foster students.

To sum up, one of the most important demand for successful language learning is to provide appropriate environment for students to develop language skills in the classroom. Such environment should include appropriate (and necessary) language teachers' input for students. There is, however, an ongoing debate on how much of this time may a teacher talk and on whether students are given enough time for reflection and their use of language.

References:

1. Hall, G (2011). Exploring English Language Teaching in Action. Taylor&Francis: Canada
2. Hammer, J (1998). How to teach English. Longman: England.
3. Van Lier, L. (2001). Constraints and resources in classroom talk: Issues of equality and symmetry. In Candlin and Mercer (2001)

EFFECTIVE PREPARATION FOR EXTERNAL INDEPENDENT ASSESSMENT

Tatarnikova S.R. (Kharkiv)

1. Introduction.

1.1 The purpose of the External Independent *Assessment*.

One of the tasks of the teacher is to find ways to optimize the learning process and improve the efficiency of training students for the EIA. It examines the level of knowledge and skills in the following areas: listening, reading, vocabulary and grammar, writing, speaking. In this regard, it seems appropriate to select exercises, tasks and tests, combined thematically. Practice shows that this selection creates the conditions for mastering the thematic vocabulary. The variety of tasks presented in the EIA format having a common thematic component optimizes the development of core competencies

2. Examination is a stress for schoolchildren, for teachers and for parents. The word "exam" is translated from Latin as "probation". So the final exam is sometimes dramatic experience for eleven-graders. Undoubtedly, exams are a highly individual

case; a graduate is left alone with the tasks. And parents only have to worry about their child. Adults have already done everything that was in their power. Agree that everyone who passes the exams, regardless of their result, comprehends the most important science in life - the ability not to give up in a difficult situation and go on.

3. What worries students during examination?

3.1. I want some help managing stress, anxiety or nervousness about exams.

3.2. I'm not sure what to study for my exams.

3.3. I want some help managing my time to study for exams.

3.4. How can I improve my concentration?

3.5. I need to be able to do multiple choice exams faster.

4. Recommendations for high school students in preparation for the exams:

4.1. How to train your memory.

4.2. How to prepare besides studying grammar?

4.3. How to prepare for listening?

4.4. How to prepare for a written assignment?

4.5. What do you need to learn in order to successfully complete the EIA in English?

5. Practical recommendations for parents.

Long before the exams discuss with the child what exactly he will have to take, what disciplines seem to him the most difficult, why? This information will help to jointly create a training plan - which items will have to spend more time and that requires only repetition. Determine together with the child his "gold watch" ("lark" he or "owl"). It is better to study complex topics during the hours of recovery, well-known ones - during hours of recession.

5.1. Some advices to teachers as well as graduates.

1. It is necessary to introduce test technologies more actively into the training system.
2. Knowing the typical design of test tasks, the student will not waste time understanding the instructions.

3. It is desirable to conduct the main part of the work in advance working out individual details when passing tests on the topics covered.

6. About ways to improve the training of students for the EIA in English.

The optimal long-term option for students is the partial inclusion of the test and measurement materials of the final examination in the testing work throughout the school course. So students gradually get acquainted with the requirements and structure of examination materials in a test form, get used to the formulation of tasks and types of tests. The experience of many teachers in preparing students for the exam shows that all students who have good and excellent results on the subject in this preparation, during the test run easily gain points much higher than the minimum threshold set.

7.

Conclusion.

Emotional mood in intellectual work depends on subjective factors that can be eliminated by effort of will (laziness, for example) and from objective ones that do not depend on us. But what about the provision of interest? After all, sometimes we have to deal with an object that is not quite a favorite. In this case, think about why you need the business that you are going to do, what benefits await you in the end and create a motive. It is more difficult to create an emotional mood. After all, this "thing" is absolutely individual and any single recipe will hardly work.

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

Ташченко Г. В. (Харків)

Динамічний розвиток науки, характерний для сучасності, вимагає оперативного обміну результатами наукових досліджень між вченими різних країн, що передбачає не тільки ознайомлення з перекладами відповідних праць, але й наукову дискусію, спільні проекти, порівняння отриманих даних

безпосередньо між науковцями. У результаті зростає значення якості навчання студентів немовних спеціальностей мови професійного спілкування.

Традиційно опрацювання професійних текстів охоплювало розуміння їх загального смислу та в подальшому переклад, однак такий підхід не є ефективним з точки зору формування комунікативної компетентності студентів, яка обумовлює успішність спілкування на фаховому рівні завдяки володінню корпусом спеціалізованої лексики. У процесі перекладу текстів потужним фактором інтерпретації окремих термінів слугує контекст, відтак наявність фонових знань дозволяє частково компенсувати незнання лексики. Окрім того на сьогодні існує досить велика кількість термінів інтернаціонального характеру, що не викликають труднощів при сприйнятті.

З іншого боку, у процесі творення власного висловлення у студентів виникають труднощі з точки зору як швидкості вибору потрібної лексеми, так і способу її вживання, зокрема сполучуваності, що призводить до лексичних помилок, а можливо навіть до втрати сенсу повідомлення через асиметрію в значенні термінів у рідній та іноземній мовах. Унаслідок підхід до викладання, спрямований на розвиток комунікативних навичок у студентів, вимагає забезпечити використання професійної лексики у широкому спектрі контекстів.

На початковому етапі засвоєння термінології цій меті можуть слугувати питання до тексту, через який вводиться нова лексика, відповідь на які передбачала б максимальне перефразування отриманої інформації. Продуктивним засобом вивчення термінів та їх вірного застосування у власній комунікації в подальшому є побудова поняттєвих схем до тексту. Такі схеми, перш за все, допомагають простежити логічні зв'язки у тексті, почати сприймати його як цілісне повідомлення, першоосновою розуміння якого є фонові знання, відображені у відповідному лексичному матеріалі. До поняттєвої схеми студентами можуть вноситися як основні терміни, так і колокації, які їх супроводжують, що допомагає засвоїти лексику та водночас простежити способи її вживання задля вірного застосування у власному

мовленні. Переклад з рідної мови на іноземну та у зворотному напрямку також сприяє розширенню кола комунікативних ситуацій, у яких може реалізовуватися та чи інша лексема.

У такий спосіб відбувається закріплення лексичного матеріалу, який надалі починає активно застосовуватися у креативній діяльності, під час створення власного висловлення на рівні підготовки наукових проектів з відповідної тематики, обговорення результатів останніх наукових досліджень, як власних, так і представлених в автентичних виданнях, що водночас сприяє розвитку навичок професійної дискусії. При цьому відбувається перехід лексики, що раніше вживалася виключно у попередньо встановлених контекстах, до шару лексичного матеріалу, що студенти використовують у ситуаціях спілкування, що вони обирають самостійно, у результаті чого термінологія закріплюється у свідомості у співвідношенні з певним комунікативним контекстом.

Відтак формування комунікативної компетентності студентів з точки зору професійного спілкування передбачає створення умов не тільки для опанування навичок роботи з галузевими текстами, але, в першу чергу, забезпечення максимального вживання термінології, притаманної відповідній сфері, у низці автентичних ситуацій спілкування.

ANSÄTZE DER THEATERTECHNIKEN IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT

Tereshchenko O.J. (Charkiw)

Man versteht unter den Theatertechniken in einem Unterricht bestimmte dramapädagogische Methoden oder wie es von österreichischen Fachkräften definiert wird, eine speziell für den Seminarraum konzipierte Lehr- und Lernmethode, die spezielle Techniken aus den verschiedensten Theaterbereichen benutzt. [1, c.9]

Dramapädagogik beruht auf zwei wesentlichen Prinzipien: Identifikation und Aufbau einer fiktiven Situation. Die Studenten identifizieren sich im dramapädagogischen Spiel mit Rollen, deren Einstellungen und Biographie sie kennen lernen sollen. Die Übernahme fremder Identitäten eröffnet ihnen Erfahrungen, deren Zugang ihnen sonst verwehrt bliebe. Mit Hilfe der dramapädagogischen Techniken und ihres Vorstellungsvermögens schaffen sich die Studenten eine fiktive Situation, in der sie mit Überzeugung handeln.

Dramapädagogische Methoden tragen vor allem zur Entwicklung Fertigkeit Sprechen und interkulturellen Kompetenz bei. Im mündlichen Sprachunterricht, wo die Studenten die Möglichkeit haben sollen, verschiedene Kommunikationssituationen zu erproben und sie zusammen mit anderen Teilnehmern zu gestalten.

Auch im Literaturunterricht können dramapädagogische Ansätze sehr hilfreich sein, vor allem beim studienbegleitenden Deutschunterricht an einer Uni, wo sehr viel mit Texten und Büchern gearbeitet wird. Das fällt vielen Studenten schwer, wenn sie die Unterrichtssprache nicht so gut beherrschen. Das Lesen selbst bedeutet bereits eine große Anstrengung; sie fühlen sich von Literatur nicht angesprochen und verweigern immer öfter die Mitarbeit. Verfahren der szenischen Interpretation können motivationsfördernd eingesetzt werden, denn durch die aktive Auseinandersetzung mit dem Text überwinden viele Jugendliche oft die Scheu vor der Fremdsprache. Durch das Verfassen von Rollenbiografien, das Erfinden und die Weiterführung von Dialogen, beim Einfühlen und bei der Darstellung von Personen haben sie die Möglichkeit, sich ganzheitlich mit Literatur zu beschäftigen und sich selbst ins Unterrichtsgeschehen einzubringen.

Merkmale eines dramapädagogisch orientierten Unterrichts nach Manfred Schewe sind: Ganzheitlichkeit, Körperliche Aktion in Interaktion, ein hoher Grad an innerer Beteiligung der Lerner. [2,c.45] Es werden bewusst die Handlungssituationen geschaffen, in denen sie in ihrer Rolle berührt werden. Es wird eine entspannende Atmosphäre geschaffen. Die Sozialform Gruppenarbeit und damit die „kollektive

Lerneraktivität“ hat einen hohen Stellenwert. Es können nachhaltig wirksame interkulturelle Lernprozesse eingeleitet werden.

Aus dieser Praxis führt der Weg auf die theoretische Ebene und nicht umgekehrt. Deswegen liegt der Schwerpunkt auf der praktischen Anwendung von Fremdsprachen in verschiedenen Handlungssituationen.

Quellen: 1.Müller, Thomas (2008): Dramapädagogik und Deutsch als Fremdsprache: Eine Bestandsaufnahme. Vdm Verlag Dr. Müller 2.Schewe, Manfred (1993): Fremdsprache inszenieren. Zur Fundierung einer dramapädagogischen Lehr- und Lernpraxis. Oldenburg: Didaktisches Zentrum, Universität Oldenburg

AN APPROPRIATE CHOICE – A PROPER APPROACH TO LEARNING

Tkalia I.A., Volkova A.G. (Kharkiv)

Having started to consider the topic, we were focused on the ESP University students, but the outcome of consideration tells us that the ideas presented can be extrapolated to teaching/learning in general.

In today's world, one cannot but agree that a role of students' lifelong learning skills is extremely important. These skills are indispensable for learners in their becoming good professionals, which is of great value especially now due to a highly competitive labor market with its increasingly sophisticated demands. Yet, besides being competent in a particular specialism, today's graduates are required to be critical and analytical thinkers, problem solvers, team players, negotiators as well as to be good at leadership and time management. The list of must have attributes might be extended by adding numerous so-called “soft” or transferable skills, which are needed by contemporary graduates to function independently and successfully in both their professional and private lives.

Nowadays we can witness that in many cases the line between different phenomena and things is becoming increasingly blurred, which might be considered as a distinguishing feature of our time. We are faced with an inter-disciplinary nature of things. In terms of work, it means that those who actively engage in it need to be able to integrate knowledge and skills from a number of disciplines. In addition, appropriate interpersonal skills are in great demand.

At present, calls for change in education still can be heard. Thus, Garry Jacobs calls for a new paradigm in human development, which must be largely based on a new paradigm in education. Those who support this idea are for a human-centered educational system aimed at the fullest development of the capacities of each individual. What is needed is quality education built on active learning. This kind of learning is to foster curiosity, discovery and original thinking. It can encourage breaking down the intellectual boundaries among disciplines, which it turn can lead to a more comprehensive, trans-disciplinary, and integrated approach to knowledge. Concentrated on quality education based on active learning, we also refer to an increasingly popular concept of PBL, with the latter standing for Problem-based learning. PBL activities are designed to develop transferable skills and attributes together with the proper discipline specific knowledge. Problem-based learning has its own underlying goals, such as to urge students to develop ability to think critically, analyze problems, find and further use appropriate learning resources. Skills like these correspond to the degree level expectations representing the required outcomes for a university education.

There is no doubt that the character of learning activities is to be considered in close connection with that of teaching activities. The general role of the teacher is that of a facilitator. The the teaching is to be consistent with the logic and philosophy of the chosen approach to learning/teaching. The ESP course should be aimed at developing and encouraging appropriate skills in learners. Thus, the mission behind every discussion issue is to start a meaningful conversation, transcending traditional constraints and stereotypes. The emerging discussions and conversations are to demonstrate that there is still enough room for all of us to be educated. It is the teacher's

responsibility to ensure that each class should make its contribution to making learners enthusiastic and motivated agents of social change. We all – both teachers and learners – are “in the same boat”, and should have a perfect travel in safety, comfort and with interest!

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Харченко В.В. (Богодухів)

На сьогодні у сучасній практиці викладання іноземних мов у школі почав широко використовуватися метод проектів, який передбачає опору на творчість школярів, заохочення їх до дослідницької діяльності, а також дозволяє на практиці інтегрувати різні навчальні предмети та залучати учнів до співпраці.

Метод проектів — це система навчання, гнучка модель організації навчального процесу, орієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток її можливостей у процесі створення нового продукту під контролем учителя.

Варто зазначити переваги проектних технологій над традиційними методами.

По-перше, проектна робота мотивує (учні пишуть про себе, свою сім'ю, дім, свої інтереси й уподобання).

По-друге, проектна робота особистісно зорієнтована (готуючи розповідь про своє оточення письмово, учні відкривають для себе значення іноземної, зокрема англійської, мови. Згодом у майбутньому, можливо, їм доведеться розповісти іноземцю англійською мовою про свою сім'ю, місто чи свої уподобання).

По-третє, проектна робота має загальноосвітню цінність (сучасні шкільні програми вимагають, щоб викладання предметів сприяло розвитку в учнів

ініціативності, незалежності, уяви, самодисципліни, співпраці з іншими учнями, а також корисних дослідницьких навичок).

Під час роботи над проектом традиційний зв'язок «учитель–учень» змінюється на «учень–учитель». При цьому вчитель виконує функцію консультанта, який допомагає учням у пошуку інформації, координує процес роботи. Однак також існують певні недоліки проектної діяльності. До них можна віднести:

а) проблему суб'єктивної оцінки творчої роботи;

б) технічні накладки, які можуть вплинути як на процес роботи, так і на кінцевий результат [2, с. 18].

Проекти можна поділити на декілька типів за такими критеріями: за діяльністю, характером контактів, кількістю учасників, тривалістю проведення та змістом. На практиці частіше доводиться мати справу зі змішаними типами проектів.

Для здійснення ефективної діяльності за проектними технологіями варто чітко дотримуватися основних етапів роботи над проектами: підготовчого, пошукового та підсумкового [1, с. 23]. Враховуючи вікові особливості учнів, проектну роботу можна проводити в різних формах: зробити інформаційну сторінку газети, статтю, постер, брошуру, афішу, рекламно-інформаційний лист, мультимедійну презентацію у програмі Microsoft Power Point, дослідження, інсценізацію, вікторину, кліп тощо. Захист презентацій можна проводити також у різних формах: у вигляді прес-конференції, публікації, круглого столу, сценарію, застосовуючи мультимедійні засоби тощо.

Отже, можна стверджувати, що впровадження методу проектів на уроках англійської мови сприяє підвищенню результативності навчання, мотивації навчальної діяльності, ефективності навчально-виховного процесу, якості викладання англійської мови, зростанню зацікавленості до вивчення мови, формуванню логічного і творчого мислення, інформаційної культури учнів та заохочує їх до творчої та дослідницької роботи.

Література

1. Гурська Н.П. Розвиток ключових компетентностей учнів засобами проектної діяльності. Методичний посібник для вчителів англійської мови / Гурська Н.П. – Тернопіль : Лібра Терра, 2010. – 68 с.
2. Олійник І.П. Використання методу проектів на уроках англійської мови як один із шляхів формування комунікативної компетентності / Олійник І.П. – Котовськ : Котовськ, 2012. – 21 с.

CLASSROOM STRATEGIES FOR BILINGUAL STUDENTS

Iryna Kholmohortseva (Kharkiv, Ukraine), Alexandra Mironova (Neuchatel, Suisse)

Teachers often have to deal with cases when students with different level of language proficiency are engaged in one studying group. Bilingual groups are a not less challenge as linguistically diverse class requires twice as much effort and attention. So, before starting to work with such groups a teacher should realize that he\she is not going to help leaning but acquiring, new skills for instance. A distinction between “learning” and “acquiring” was represented by a pioneer of a humanistically oriented approach to language teaching and learning E. Stevick. According to his line of reasoning, learning refers to what goes on in the classroom, whereas the term ‘acquisition’ is reserved for the ability to achieve fluency in one’s first language [2; p. 21-23]. This can be explained by the fact that everything we learn may be forgotten whereas skill is something more lasting. Acquisition is a longer process where results cannot be perceived immediately, thus, the first strategy for a bilingual student is not to miss lessons.

Language occurs when the environment is responsive to the student. Since bilingualism is the goal of a world language program, students who speak another language enter school with a great advantage and act as a great help for a teacher. They can provide a natural context for language practice for English-speaking students. Having opportunities to interact with native speakers of a language

increases the potential for second language learners to approximate native-like fluency in the target language.

Environment should focus on meaning rather than on form, that is why a content-based language instruction is an effective teaching approach that incorporates both languages. Make sure that the content of a lesson meets a linguistic component. For example, considering the topic “travelling” and practicing a round-the-world virtual trip the content objective would be geographical places, means of travelling, sights, etc, and the language objective would be the usage of the language of sequencing (i.e. First, Then, Next, etc.) to express actions of a holidaymaker.

Another strategy in a bilingual classroom is to focus on language that is concerned with functional situations and authentic utterances. Authenticity comes from real communication contexts in which participants convey real information. Simulating real situations promote students’ motivation and a teacher can use this tool to diversify practice speaking, e.g. to offer the students to simulate native-stranger communication (asking the way, giving advice, interview, etc). Such kind of activities requires a pair or a group work and different language proficiency of the students would create additional difficulty and excitement as well.

Fostering tolerance underlies another important strategy of creating a successful language acquiring environment. Having different social, cultural and language background may hinder language acquisition, therefore, the teacher working with bilingual groups should sense that culture is functional. It is a tool that can be used to unite the class rather than to differentiate one student from another. Cultural phenomena can be shared by a group and transmitted to new members. We suggest developing cultural awareness by using authentic cultural realia as a springboard for communication in the language.

To conclude, we cannot but agree with F. Genesee and N. Cloud who claimed that educational programs for both language-majority and language-minority students that develop their home language along with a second language, or even a third language, are feasible and effective [1; p. 63]. These programs have the value-added benefit of

developing second language and cross-cultural skills at no cost to other educational goals. These skills open employment opportunities and extend access to people, places, and information that are available only in other languages.

References. 1. Genesee F. Multilingualism Is Basic / F. Genesee, N. Cloud // Educational Leadership. – 1998. – Vol. 55, № 6. – P. 62-65. 2. Stevick E. W. Teaching and Learning Languages / E. W. Stevick. – New York: Cambridge University Press, 1982. – 215 p.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Цюрюпа М. А. (Харків)

Головна ідея Нової української школи – навчання, побудоване на компетентностях. Закон України "Про освіту" дає таке визначення компетентності: *"динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність"*.

Освіченість, всебічна розвиненість, відповідальність та патріотизм, здатність до ризику та інновацій - ось ключові характеристики випускника Нової української школи.

Однією з актуальних компетентностей сьогодення є соціальна компетентність, що характеризується вмінням сприймати іноземну мову на слух, висловлюватись усно і письмово щодо різних суспільних і культурних явищ, а також дає змогу оволодіти навичками міжкультурного спілкування.

Тому, сьогодні при вивченні німецької мови у школі на передній план виходить практичне оволодіння, тобто формування у учнів комунікативної компетенції або вміння говорити відповідно до мовної ситуації.

Сучасні методи викладання, такі як навчання у співпраці, використання нових інформаційних технологій та інтернет - ресурсів, різних ігрових завдань допомагають реалізувати особистісно - орієнтований підхід в навчанні, забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання з урахуванням здібностей учнів, їх рівня володіння німецькою мовою, схильностей тощо.

Весь навчальний процес повинен бути побудований так, щоб кожен учень відчував задоволення від комунікації. Для цього доцільно пропонувати учням такі завдання, при виконанні яких вони усвідомлювали б перспективність своєї діяльності, прагнули досягти результату. Цьому сприяє використання різноманітних методів (проекти, рольові ігри і т.д.), різні стимули, заохочення, які підвищують інтерес і активність учнів.

Такі види роботи, як групові, парні, спільні творчі завдання і проекти, повинні займати чільне місце в навчальному процесі. Суть вивчення німецької мови повинна полягати не в механічному заучуванні, а в інтелектуальній і творчій переробці матеріалу і його правильній інтерпретації.

Потрібно домагатися того, щоб учень не був пасивним і байдужим спостерігачем, а використовувати всі ресурси Нової української школи для створення такого навчального середовища, котре формує індивідуальні навчальні траєкторії кожного здобувача середньої освіти.

Соціальна компетенція, яка формується в процесі оволодіння іноземним мовою, дає можливість долати труднощі соціального, психологічного та комунікативного характеру. Необхідно використовувати прийоми, які «занурюють» учнів в систему соціальних відносин, змушують включатися в активне міжособистісне спілкування. Беручи участь в різних дискусіях, рольових і ділових іграх, учні здобувають необхідний комунікативний досвід, що дозволяє їм формулювати і аргументувати свою особисту позицію з різних питань.

На уроках німецької мови необхідно прослідковувати змінену роль учителя, якого сучасна спільнота вже не сприймає як безпосереднє джерело

знань, бо знання можна почерпнути і з інтернету, і з різноманітних книг, і з інших джерел. Головне зараз - навчити здобувачів середньої освіти вчитися.

Спільна діяльність здобувачів середньої освіти та вчителя в процесі вивчення німецької мови, пізнання, освоєння навчального матеріалу означає, що кожен робить свій індивідуальний внесок, спостерігається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Відбувається це в атмосфері доброзичливості і взаємної підтримки, що дозволяє суб'єктам, які навчаються не тільки отримувати нові знання, а й розвивати свої комунікативні вміння: вміння вислуховувати думку іншого, брати участь в дискусії, виробляти спільне рішення та бути почутим.

LESSON PLANNING MODELS

Yevhen Chervinko (Kharkiv), Timo Sippala (Helsinki, Finland)

Being one of inalienable constituent parts of instruction process, lesson planning overall and models thereof in particular are perceived to be a rigidly or loosely specified set of and typical sequence of instruction/teaching activities of teachers and learning activities of students. Stated otherwise, they represent a model for a teacher to structure an individual lesson. Therefore, on the one hand, they help to secure continuity and succession throughout the whole instruction process, however, on the other hand by no means does it mean that all the lessons are supposed to be the same. The following is an outline of the most widely spread lesson planning models.

PPP – *presentation* of an aspect of language in a context/pictures, *practice* – students practice the new aspect of language and become familiar with it whilst receiving limited and appropriate assistance from the teacher, *production* – the students will use the language in context, in an activity set up by the teacher who will be giving minimal assistance [4].

ESA–*engage* – teachers arouse the students’ interest, involving their emotions, *study* – students focus in on language and how it is constructed (the teacher explains or the students study language evidence to discover for themselves/in groups, *activate* –students use language freely and communicatively appropriate for a given situation or topic [1, p. 25–29].

OHE – *observe* language in use through listening to or reading a text, *hypothesise* about the way that language works, *experiment* with creating it themselves in their own contexts [2, p. 10–16].

ARC – *Authentic* Use of authentic material in genuinely speech exercises, *Restricted* Use of language and speech material and its training in language and pre-communicative activities/guided practice, and *Clarification* representing the process of assimilating the form of a certain linguistic unit by means of visual aids, corpora or exercises [3, p. 79–92].

Deep End in TBL (task-based learning), in which communicative tasks are performed first and subsequent to that, proceeding from the measure of success the students achieved, lexical and grammar subskills are trained and polished.

Jungle path – admits of no planning at all with the teacher proceeds from the natural procedure in class and students’ needs as well as their interests [5].

By way of conclusion, it can be stated that, taking into consideration the positive and beneficial role of planning models in the instruction process, the choice of a certain planning model predominantly hinges on the prevailing method of teaching and approach adopted with the stages in planning models varying and/or repeating.

References:

1. Harmer J. How to teach English: An Introduction to the practice of English Language Teaching. – London: Longman, 1998.
2. Lewis M. “Implications of a lexical view of language” / J. Willis and D. Willis (eds.), *Challenge and Change in Language Teaching* // Heinemann. – 1996.

3. Scrivener J. "ARC: a descriptive model for classroom work on language" / J. Wills and D. Wills (eds.) *Challenge and Change in Language Teaching*// Heinemann. –1996.

4. <https://seetefl.com/ppp-tefl-teaching-methodology/>

5. <http://www.redalyc.org/html/442/44248785013/>

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Черкашина Н.І. (Харків)

Останнім часом дистанційна освіта набуває все більшої популярності: ще в 2014 році Google оприлюднив найчастіші запити, що стосувалися вищої освіти – виявилось, що люди більш зацікавлені в онлайн-курсах, ніж у відвідуванні університетських аудиторій.

Дистанційна освіта має декілька переваг у порівнянні з традиційною. По-перше, це гарний варіант для всіх, хто мріє про закордонний диплом, але не хоче покидати Україну. По-друге, зазвичай дистанційна освіта коштує дешевше, ніж повноцінні університетські курси. Крім того, є можливість навчатися у зручному для себе темпі. Це чудовий варіант для людей, які не можуть регулярно відвідувати семінари та лекції через роботу чи інші причини.

Матеріал курсу розбитий на окремі функціонально завершені теми, які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом; є можливість одночасного використання великого обсягу навчальної інформації будь-якою кількістю студентів; активне спілкування між студентами групи і викладачем, що значно посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєння матеріалу; більші можливості контролю якості навчання, які передбачають проведення дискусій, чатів, використання самоконтролю, відсутність психологічних бар'єрів. Для організації дійсно ефективного навчального процесу дистанційного навчання необхідна систематична робота як студента, так і тьютора майже кожного дня на протязі всього терміну навчання.

"Класична" заочна форма навчання часто не виправдовує свого призначення. Знання, що отримує студент, часто є поверховими, а самі заняття непродуктивними. Крім того, навчальний процес продовжується досить довго.

Дистанційне навчання в ХНУ проходить на платформі Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) - це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке називають також системою управління навчанням (LMS), системою управління курсами (CMS), віртуальним навчальним середовищем (VLE) або просто платформою для навчання, яка надає викладачам, учням та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного. Moodle - це найбільш досконала і поширена в Україні і в світі система такого призначення. На даний момент Moodle вже має 129 мільйонів користувачів в усьому світі й продовжує розвиватися темпами, значно швидшими, ніж її конкуренти.

Основними формами дистанційного навчання в ХНУ є самостійна робота студентів, лекції, семінари, консультації, дискусії, практичні та лабораторні заняття.

Державна атестація студентів дистанційної форми навчання відбувається очно. В даний час факультети університету розробляють програми дистанційного навчання кваліфікаційного рівня бакалавр і магістр. На екологічному факультеті ДО широко використовується з перших днів запровадження такої форми навчання. Зокрема, на даний момент два з трьох дистанційних курсів з англійської мови вже сертифіковані. Ці курси відкриті і для доступу студентів денного відділення.

Також під час навчання в онлайн середовищі удосконалюються комп'ютерні навички студентів, і швидше розширюється їх коло знайомств. У той же час, навчання онлайн вимагає великої самодисципліни і внутрішньої мотивації.

Студенти, які не звикли до дистанційного методу навчання, зазвичай витрачають набагато більше часу на виконання завдань онлайн курсу, ніж традиційного. Для успішного навчання критично важливо бути комп'ютерно грамотними мати необхідні технічні засоби. Крім того, робота в онлайн режимі вимагає постійного інтернет з'єднання, що часто є бар'єром для дистанційного навчання в сільській місцевості.

ADAPTING AND SUPPLEMENTING COURSEBOOK MATERIALS

Chernysh T.V., Starukh V.O. (Kharkiv)

Nowadays teachers have access to a variety of coursebooks. Thus, it may seem that there is no need to change anything or to find any additional materials. But it is not so. Every teacher can identify gaps in their coursebooks with the help of the following criteria: 1) clear presentation of grammar / vocabulary, and generally, sufficient amount of exercises aimed at these systems; 2) both controlled and freer practice of language items; 3) practice aimed at all four skills; 4) work on functions and pronunciation; 5) level of interest which your students show in dealing with texts and tasks; 6) possibility to use authentic materials to give extra practice; 7) personalisation; 8) recycling of language etc. The facts in favour of using a coursebook are: 1) framework; 2) syllabus; 3) ready-made texts and tasks; 4) economy; 5) convenience; 6) guidance; 7) autonomy. As for the facts against using it, they include: 1) inadequacy; 2) irrelevance, lack of interest; 3) limitation; 4) homogeneity; 5) over-easiness [2, p. 184-185].

Adapting coursebook materials means to change them in some way to make them more suitable for your learners. There are four possible ways of materials adaptation: change, replace, remove and add. Each way involves the following key strategies:

1) extending the material; 2) shortening the material; 3) changing the form of the task; 4) changing the level of the material; 5) reordering the material etc.

Here are several examples of adapted versions.

Example 1. The form of the activity is changed. The activity is more personalised and adapted to higher level of learners.

Original. Rewrite the sentences using the correct form of the conditional.

1. If a man with a knife (stop) me in the street, I (give) him all my money.

Adapted version. What would you do in these situations? Choose one of these possibilities or make up your own answer.

What would you do if a man with a knife stopped you in the street?

a. Scream; b. Give him all my money; c. _____

Example 2. The order of the activity is changed.

Original. Listen to the following recorded talk, and then answer the multiple-choice questions.

Adapted version. A teacher goes through the questions with learners before they listen to the text and gets them to predict what the answers might be. A teacher encourages learners to listen selectively by concentrating on only one or two questions each time they hear the tape.

Example 3. The level and the form of the activity is changed. The activity is more personalised.

Original. Complete each sentence with the appropriate relative pronoun: *who* or *which*.

Adapted version. Tell your learners to cover up the entire second part of each sentence and invite them to suggest a variety of possible endings. Before finishing the sentence direct the learners to add *who* or *which*.

Different websites, readers, electronic materials, games, posters, pictures, teacher-made materials are called supplementary materials. They should correspond to certain criteria before being used. Some of them are: 1) level of your learners; 2) clear instructions; 3) clear purpose of activities etc.

To conclude, during the process of adapting and supplementing coursebook materials we should bear in mind that *«aims should reflect what we hope the students will be able to do, not what the teacher is going to do»* [1, p. 314].

Література

1. Harmer J. The Practice of English Language Teaching / J. Harmer. – England : Longman, 2001. – 384 p.
2. Ur P. A Course in Language Teaching / P. Ur. – UK : Cambridge University Press, 1996. – 375 p.

ЭМОЦИОНАЛЬНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УСПЕШНОГО ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ

Чернышова Н.В., Никитина Л.Д. (Харьков)

Как известно, на сегодняшний день большинство выпускников средних школ, которые поступают в высшие учебные заведения, имеют достаточно высокий уровень знаний, позволяющий им быть требовательными к организации учебного процесса преподавателем. Высокий профессиональный уровень преподавателя, как показывает практика, не может являться залогом успешного учебного процесса. Помимо того, что преподаватель должен обладать умениями и навыками организовать процесс обучения, направлять его и управлять им, он обязательно должен грамотно и тактично обеспечить и регулировать социально-психологическое взаимодействие между студентами в группе, а также между студентами и преподавателем.

Как известно профессия преподавателя относится к профессиональной деятельности, которая подвержена высоким эмоциональным нагрузкам, а, порой, и перегрузкам. Законы общения, на основании которого формируется педагогическая деятельность преподавателя, предусматривают активное эмоциональное взаимодействие. Профессионально выполнить свои функциональные обязанности может лишь преподаватель, умеющий и

способный контролировать свое эмоциональное поведение и эмоциональный климат, как в группе, так и в аудитории.

Не так давно стало известно, что наше эмоциональное поведение обеспечивается уровнем эмоционального интеллекта (EQ). Согласно исследованиям немецких психологов для достижения социального и профессионального успеха уровень IQ важен всего на 20%, тогда как уровень EQ – на 80%! В США последнее время популярно высказывание «Благодаря своему IQ вы устраиваетесь на работу, а благодаря EQ вы делаете карьеру».

Термин EQ вошел в употребление в 1990г. как «... способность управления эмоциями, которая содействует эмоциональному и интеллектуальному росту личности....». Исходя из определения, можно сделать вывод о том, что преподаватели с более высоким уровнем EQ имеют больше шансов на успех в процессе обучения. Жизненный опыт благополучно сказывается на уровне EQ, поэтому, как правило, уровень EQ преподавателя выше чем уровень EQ студента.

Важной составляющей EQ, на которой следует остановиться подробнее, является умение понимать состояние окружающих и находить с ними точки соприкосновения. Способность преподавателя сохранять собственную эмоциональную стабильность дает возможность распознать эмоциональное состояние студентов, снизить риск возникновения негативных ситуаций, установить и удержать контакт необходимый для процесса обучения.

В ходе исследований была установлена связь эмоционального интеллекта и профессионального выгорания – чем выше уровень EQ преподавателя, тем меньше риск его профессионального выгорания. Преподаватель, умеющий предвидеть возможное негативное направление развития взаимодействия и направить общение в позитивное русло, легче и более успешно достигает цели и решает задачи, поставленные в ходе планирования учебного процесса.

Опросы, проведенные среди студентов, выявили следующие качества, которые наряду с интеллектуально-деловыми, относятся студентами к важнейшим

обязательным качествам, которыми должен обладать современный преподаватель: коммуникабельность, уравновешенность, умение общаться с людьми, отзывчивость.

Преподаватели придерживаются разных мнений относительно важности и ценности EQ в процессе обучения, однако, исследования показали, что высокий уровень EQ является основой компетенций, которые ведут к успеху.

Список

литературы:

1. Cherniss C. Staff burnout: Job stress in the human services. Beverly Hills, C A: Sage, 1980.
2. Гоулман Д. Эмоциональный интеллект//, М.:АСТ, 2008.
3. Zembylas, M.: Emotions and Teacher Identity: a poststructural perspective, Teachers and Teaching: theory and practice, Vol. 9, No. 3, 2003. Carfax Publishing. - p. 213 - 238.
4. Rahemi J., Saadani M., Kinsara A. Burnout Syndrome among Saudi Medical Residents: A Controlled Study, Current Psychiatry, Vol. 13, No. 1, March 2006. P. 4-17.
5. Pines, A: Teacher Burnout: a psychodynamic existential perspective, -Teachers and Teaching: theory and practice, Vol. 8, No. 2, 2002. Carfax Publishing.-P. 120-139.

МЕТОД CASE STUDY ПРИ НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВНЗ

Шарун Ю.Ф. (Харків)

У зв'язку з швидкими темпами розвитку міжнародних економічних, політичних і культурних зв'язків змінюються і вимоги викладання іноземних мов. Усе цезводиться до того, що перед ВНЗ ставиться завдання розроблення нових і ефективних методів підготовки кадрів. Також іноземна мова є важливим засобом для розвитку інтелектуальних здібностей учнів. Це все

диктує необхідність використання на заняттях різних методів, які зможуть допомогти студентам розвивати почуття впевненості в реальних життєвих ситуацій.

Одним з найбільш активних методів навчання є метод casestudy. Перевагою кейсів є можливість оптимально поєднувати теорію і практику, що представляється досить важливим при підготовці фахівця. Л. В. Сокольська також бачить значущість цього методу: «Сьогодні бажано впроваджувати в систему вищої освіти, так звані кейс-методи, сучасні освітні технології ситуаційного навчання, засновані на використанні конкретних ситуацій» [1, с. 16].

Метою методу casestudy є аналіз запропонованої викладачем конкретної ситуації і додаткових матеріалів з різних джерел, вироблення оптимального рішення і подання його аудиторії. По закінченню презентації вибирається оптимальне рішення. Для студентів найважливішим є процес аналізу ситуації та пошуку рішення. Німецький методист К. Нодар зазначає, що цей метод дозволяє учням аналізувати різні реальні ситуації, роблячи акцент на застосуванні практичних умінь і навичок [2, с. 176].

Широке коло завдань методу casestudy включає в себе:

- придбання нових знань і розвиток загальних уявлень;
- розвиток в учнів самостійного критичного мислення, вміння вислуховувати і враховувати альтернативну точку зору;
- набуття навичок аналізу складних проблем;
- вміння працювати в команді в іншому мовному середовищі;
- вміння знаходити найбільш раціональне рішення поставленої проблеми.

Таким чином, слід зазначити, що метод case study надає студентам відмінну можливість не тільки розширити знання, а й сформувати навички, необхідні їм у майбутній професійній діяльності. Так як метод case study є інтерактивним, він подобається студентам, які бачать у ньому можливість проявити ініціативу, відчувати самостійність в опануванні теоретичних положень і оволодінні

практичними навичками. Також слід зазначити, що аналіз ситуацій формує зацікавленість у майбутніх фахівців і позитивну мотивацію до навчання.

Література:

1. Сокольская Л. В. Проблемы высшего юридического образования в контексте социокультурных изменений общества // Юридическое образование и наука. – 2013. – № 3. – С. 15-17. 2. NodariClaudi. Perspektiven einer neuen Lernkultur. Pädagogische Lehrziele im Fremdsprachenunterricht als Problem der Lehrwerkgestaltung. Verlag Sauerländer-Aarau, Frankfurt am Main, Salzburg, 1995. 3. Куимова М. В., Евдокимов Д. Е., Федоров К. В. Метод case-study в обучении иностранному языку студентов старших курсов неязыковых специальностей // Филологические науки. Вопросы теории и практики. Тамбов: Грамота, 2013. – № 3 (21). – Ч. 1. – С. 44.

MODERN CREATIVE TOOLS OF TEACHING ENGLISH USING DIGITAL MEDIA IMAGES

Shytikova (Lastovka) Ch.I. (Kharkiv)

Using the Internet is an indispensable part of being a member of the modern society. Every day students use different kinds of social media sites, so they are probably quite familiar with such digital media images (DMI) as a *GIF* (a graphic image on a web page that moves), a *meme* (an image, video file or set of text that is intended to be funny), an *emoji* (ideograms and smileys used in electronic messages and web pages), an *animoji* (animated emoji) and so on. Why not use them as a teaching tool in order to generate students' interest?

Both social media sites and humor that provides DMI contribute in gaining students' attention. Since DMI mentioned above are constantly shared among students on various social media sites and text messaging apps, we can get English learners express themselves and their emotions creatively by interspersing GIFs, memes, emojis and animojis in the classroom. We recommend practicing such tasks:

1. Find some emojis/animojis to represent various emotions and then give your students a list of those emotions. They say the emotion that it is connected with what they see on the screen. The same type of activity can be done to help students learn other vocabulary words. For instance, give students a list of funny captions and have them match each caption with the picture to make a meme.

2. Challenge language learners to provide DMI to cover a range of emotions. Then ask them different questions motivating students both to use the images and speak up (e.g. *Share with us how you are feeling about this school year./ What DMI will you use when you are excited? / What about when you are too tired to chat with your friend?, etc*). It will help English learners not only to remember new vocabulary, but also to understand the connotations between different emotion words because they may choose different images for expressing their feelings in each specific case.

3. Then we can move to improving speaking skills. Have students choose a GIF and make up a story to go with it (not only what is shown on the GIF). Another variation can be providing several emojis in a line and having students make up a connected narrative. It will give language learners an opportunity to improve their storytelling skills and become feeling more confident speaking in public.

4. For enhancing writing skills you can offer the task mentioned above, but ask student to write their own short stories illustrating them with GIFs.

5. Here is another way both to boost language learners' vocabulary and improve sentence building skills: show your students a random meme and have them try to come up with their own funny caption of the image. See how much fun you will have!

6. There are lots of meme and GIF maker sites [1], [2], [3], [4],[5] and soon. Offer them to your students to create their own memes and GIFs. In conclusion, ask English learners to choose best DMI and explain why they like the definite image.

7. Prepare several lines of emojis (or download already prepared ones on the Internet [6]) expressing proverbs, quotes, the names of famous books, films, TV shows, etc. Have fun together trying to understand what is coded. Similar activity can be done using the BBC

news round-ups summarised in emoji form [7]. Ask English learners to decode the news in emojis by matching the headlines / snippets to the emoji images.

To sum up, DMIhelp not only give students a chance to learn new vocabulary, improve their writing and speaking skills, but also inject some humor into the lesson that revives its atmosphere and make students feel more confident speaking in front of the class and using new words.

References:

1. Make a meme. – Access mode: <https://makeameme.org>. 2. GIF maker. – Access mode: <https://giphy.com>. 3. Free online animated GIF maker. – Access mode: <http://gifmaker.me>. 4. Create your own meme. – Access mode: <https://memegenerator.net>. 5. Meme generator. – Access mode: <https://imgflip.com/memegenerator>. 6. 100 pics. Quiz answers. All levels. – Access mode: <http://www.100pics-answers.org>. 7. Decode the news in emojis. – Access mode: <http://www.bbc.co.uk/newsbeat/article/30253058/decode-the-news-in-emojis>.

ЕКОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Шпак О.В. (Харків)

Мова слугує засобом трансляції культури, а культурне середовище людини настільки ж необхідно для її духовного життя, як і природа для її біологічного існування. Тому ставлення до природи, культури і мови вимагають від людини дотримання загальних етичних правил.

Скерована на сприяння мирному співіснуванню людей в усьому світі, еколінгвістика досліджує екологічний стан національних мов та роль мови у підтримці глобальної спільності. Її інтралінгвальний аспект пов'язаний з культурою мови, стилістикою, риторикою й включає дослідження порушень правильності, ясності, логічності, виразності та інших комунікативних якостей мови. Саме відчуття деградації мовної здатності, примітивізація спілкування,

елімінація творчого потенціалу мови і вичерпання її багатств сприяло утвердженню позицій еколінгвістики.

На думку дослідників, у наш час відбувається зсув комунікації у бік неекологічності [3, с. 23-34], що підтверджується багатьма проблемами мови, серед яких: наплив іншомовних слів, стилістичне зниження мови, її жаргонізація, вульгаризація, штампованість, зневага формулами ввічливості, недостатній лексикон носіїв мови, що названо різними вченими такими термінами, як «забруднення мовного середовища», «огрубіння мови», «мовна неохайність», «мовна безвідповідальність», «мовна розбещеність», «мовне хуліганство», «мовне злодійство», «мовне вбивство». Тому сучасні лінгвоекологічні дослідження характеризуються широким охоптом цілей та тематик, як, наприклад, дисфункція мови та мовленнєвої поведінки, уживання інвективної, невнормованої лексики, сленгу тощо, корекція мовленнєвої поведінки, проблема впливу лінгвоекологічної культури, лінгвоекологічних комунікацій, лінгвоетноекологічної свідомості на аспекти мовленнєвої поведінки [2].

«Зелена лінгвістика» переглядає поняття «сміття» у мові, норми й аномалії у мовних процесах, спираючись на принципи мовної культури в рамках однієї мови та прагнучи до очищення навколишнього середовища лінгвістичними засобами, оскільки мова є запорукою існування соціуму, що використовує її у якості одного зі своїх кодів. «Вимоги до чистоти мови, турбота про гарний стиль в усній та письмовій мові породжені соціальним інстинктом... Дбайливе ставлення до чистоти мови має перш за все сполучатися з інстинктом національного самозбереження», вважав Шарль Балі. Мова, на думку видатного мовознавця, – це вираження духу народу, стиль життя суспільства [1, с. 82].

Отже, зусилля сучасних лінгвістів мають бути спрямованими на послаблення негативних тенденцій у використанні мовних засобів та недопущення регресу мови, просвітницьку роботу щодо дбайливого ставлення

як до рідної, так і до іноземної мови. У зв'язку з цим великого значення набуває робота викладача іноземної мови над попередженням порушень норм правильності, ясності, логічності, чіткості, виразності та інших комунікативних властивостей мови. Всі існуючі види роботи з мовою мають служити нагальним завданням збереження природного та культурного середовища, гармонійному розвитку всієї біосфери. Таке осмислення цієї проблеми актуалізує ціннісний компонент культури мовлення, що важливо для формування екологічного мислення мовців.

Література: 1. Балли Ш. Французская стилистика / Ш. Балли. – 2-е изд., стереотип. – М. : Эдиториал УРСС, 2001. – 392 с. 2. Нурушева Д. А. Эколингвистика как раздел языкознания // Фундаментальные исследования. – 2014. – № 5-4. – С. 890-893; URL: <https://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=34018> 3. Шаховский В. И., Солодовникова Н. Г. Экологизация современной науки и параметры экологичного общения // Эмотивная лингвозекология в современном коммуникативном пространстве: кол. моногр. / Волгоград: ВГСПУ «Перемена», 2013. – С. 23–34.

СПИСОК АВТОРІВ

Авдєєнко І.М.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Алавердові Е.В.	Кандидат технічних наук, доктор соціальних наук, Грузинський технічний університет
Байбекова Л.А.	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Байстрюченко С.Г.	Вчитель англійської мови приватного закладу «Харківська приватна загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів «Лєствіца» Харківської області»
Безугла Т.А.	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземних мов ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєлишко Н.О.	Вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №80 Харківської міської ради Харківської області
Бєлозьорова О.М.	Доцент кафедри німецької та французької мов ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєляєва Е.Ф.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бєляєва О.Ю.	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бірюкова К.В.	Вчитель французької мови Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №62
Бондар С.М.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Бошкова О.О.	Вчитель англійської мови Русько-Лозівського навчально-виховного комплексу
Брик Т.О.	Професор кафедри іноземних мов Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Воробйова І.М.	Старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Вороніна К.В.	Доцент кафедри теорії та практики перекладу англійської мови, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В. Н. Каразіна
Воронова Є. М.	Доцент кафедри іноземних мов Харківського національного автомобільно-дорожнього університету
Гаврилова О.В.	Вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої школи №156

Галстян А.Г.	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Глущенко Т.О.	Вчитель німецької мови Ізюмської загальноосвітньої школи №6
Гончаренко О.В.	Доцент кафедри німецької та французької мов ХНУ імені В. Н. Каразіна
Гуріна І.В.	Вчитель французької та англійської мов Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №85
Гуторов В.О.	Кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри загального та прикладного мовознавства ХНУ імені В. Н. Каразіна
Дембовська Л.М.	Кандидат філологічних наук кафедри теорії і практики перекладу Міжрегіональної Академії управління персоналом
Дмитрикова О.В.	Вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №80
Донченко О.О.	Вчитель англійської мови Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів №164
Дудолодова А.В.	Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Дудолодова О.В.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Жадановська Ю.М.	Вчитель англійської мови Куп'янської загальноосвітньої школи I-III ступенів №1
Журавльова І. В.	Вчитель французької мови Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №85
Золотарьова А.В.	Вчитель англійської мови Піщанського навчально-виховного комплексу (заклад загальної середньої освіти I-III ступенів -заклад дошкільної освіти)
Зубкова Л.М.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Іваніга А.В.	Старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу факультету міжнародних економічних відносин Харківського національного економічного університету імені С.Кузнеця
Капусник В.В.	Вчитель німецької мови Вільшанської загальноосвітньої школи I-III ступенів
Качанова О.В.	Вчитель англійської мови Солонищівського навчально-виховного комплексу «Перлина»
Клименко О.І.	Вчитель французької мови та літератури

	Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №37
Ковальова А.В.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Ковінько К.В.	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кожевіна І.В.	Вчитель німецької мови Куп'янської гімназії №1
Козіна Я.М.	Вчитель англійської мови Київської спеціалізованої школи ІІ-ІІІ ступенів №159 з поглибленим вивченням англійської мови
Колтунова О.І.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ ім. В.Н. Каразіна
Кондра О.В.	
Кондрацька М.І.	Вчитель англійської мови Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №140
Конопельцева О.Г.	Викладач кафедри німецької та французької мов ХНУ імені В. Н. Каразіна
Котова А.В.	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Красюкова М.М.	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Крутогуз І.В.	Вчитель англійської мови Солоницівської гімназії №3
Кузнецова О.В.	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Кузьмина В.С.	Старший викладач кафедри англійської філології, кафедри методики та практики викладання іноземних мов ХНУ імені В.Н. Каразіна
Куліш К.В.	Вчитель англійської мови Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №85
Курницька Н.М.	Викладач кафедри англійської мови факультету іноземних мов ХНУ ім. В.Н. Каразіна
Кучерова О.В.	Викладач кафедри англійської мови ХНУ ім. В.Н. Каразіна
Лебедева К.О.	Вчитель англійської та німецької мов Красноградської гімназії «Гранд»
Левдік С.В.	Вчитель англійської мови вищої категорії, методист Харківської вечірньої (змінної) школи ІІ-ІІІ ступенів № 5
Легуцька О.І.	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Ленкова Л.О.	Старший викладач кафедри іноземних мов УО «Гродненский государственный университет им.

Ленська О.О.	Я.Купалы» Кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Лебошина Н.В.	Доцент кафедри іноземних мов Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Лешньова Н.О.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Литвиненко С.В.	Викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Логвиненко О.В.	Вчитель Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №119
Лопатіна М.М.	Вчитель німецької мови Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №62
Луценко Л.В.	Вчитель німецької мови Харківської спеціалізованої школи I-III ступенів №62
Маєвська Л.Д.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької та французької мов ХНУ імені В.Н. Каразіна
Макаренко Л.Ф.	Вчитель англійської мови комунального закладу «Харківська спеціалізована школа I-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів №16 Харківської міської ради Харківської області імені В.Г.Сергєєва»
Матвійчук О.М.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Мірошніченко Ю.Д.	Вчитель англійської мови Харківської гімназії №163
Морозова І.І.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Морозова О.І.	Доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Набокова О.В.	
Найдіна Є.С.	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Немчонок С.Л.	Старший викладач кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Нікітіна Л.Д.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Овсянникова Л.Е.	Вчитель Харківської гімназії №6 «Маріїнська гімназія»

Онiщенко Н.А.	Кандидат фiлологiчних наук, доцент кафедри нiмецької фiлологiї та перекладу ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Орач Ю.В.	Старший викладач кафедри англiйської мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Павлова Л.В.	Старший викладач кафедри англiйської мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Пасинок В.Г.	Доктор педагогiчних наук, професор, декан факультету iноземних мов ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Петрушенко Ж.В.	Старший викладач кафедри iноземних мов Харкiвського нацiонального унiверситету Повiтряних Сил iменi Iвана Кожедуба
Пешкова О.Г.	Викладач кафедри англiйської мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Поклонська О.М.	Вчитель англiйської мови Караванської загальноосвiтньої школи I – III ступенiв
Полоцька О.О.	Кандидат фiлологiчних наук, доцент, завiдувач кафедри англiйської мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Прищенко Н.В.	Вчитель англiйської мови лiцею №2 Дергачiвської районної ради Харкiвської облaстi
Птушка А.С.	Кандидат фiлологiчних наук, доцент кафедри методики та практики викладання iноземної мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Рапава Р.Б.	Викладач кафедри англiйської мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Романченко I.I.	Старший викладач кафедри iноземних мов Харкiвського нацiонального унiверситету Повiтряних Сил iменi Iвана Кожедуба
Рубцов I.В.	Старший викладач кафедри методики та практики викладання iноземної мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Рубцова М.А.	Старший викладач кафедри методики та практики викладання iноземної мови ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Руденко А.В.	Вчитель англiйської мови Балаклiйської загальноосвiтньої школи I-III ступенiв №1 iменi О.А. Тризни
Руднєва I.С.	Доцент кафедри методики та практики викладання iноземної мови та завiдувач кафедрою нiмецької та французької мов, кандидат педагогiчних наук ХНУ iменi В.Н. Каразiна
Рябих М.В.	Кандидат педагогiчних наук, доцент кафедри

	методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Савченко Н.М.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Самохіна В.О.	Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Свердлова І.О.	Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови факультету іноземних мов ХНУ імені В.Н.Каразіна
Свердлова І.С.	Вчитель російської мови спеціалізованої математичної школи міста Вінчестер, США
Сергєєва О.А.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Сергєєва І.С.	Кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Сердюк В.М.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Серікова Т.М.	Вчитель англійської мови Русько-Лозівського навчально-виховного комплексу
Скриль О.І.	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Скрипник І.Ю.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Солощук Л.В.	Доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Старух В.О.	Старший викладач кафедри філології, перекладу та мовної комунікації Національної академії Національної гвардії України
Стрельченко Д.В.	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Ступницька Н.М.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Тарасова С.О.	Викладач кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Татарнікова С.Р.	Вчитель першої категорії Балаклійської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 6
Тащенко Г.В.	Викладач кафедри теорії та практики перекладу англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Терещенко О.Ю.	Старший викладач кафедри німецької та французької мов ХНУ імені В.Н. Каразіна

Ткаля І.А.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Туренко Р.Л.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Фадєєва Л.О.	Старший викладач кафедри іноземних мов Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Харченко В.В.	Вчитель англійської мови Богодухівської гімназії №1
Холмогорцева І.С.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Цюрюпа М.А.	Вчитель німецької мови Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №62
Червінко Є.О.	Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Черкашина Н.І.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Черниш Т.В.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Чернишова Н.В.	Старший викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шамаєва Ю.Ю.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри методики та практики викладання іноземної мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шарун Ю.Ф.	Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шестопалова К.В.	Вчитель англійської мови, вчитель вищої категорії, вчитель-методист Харківської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 80
Шитікова (Ластовка) К.І.	Викладач кафедри англійської мови ХНУ імені В.Н. Каразіна
Шпак О.В.	Кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології ХНУ імені В.Н. Каразіна

Наукове видання

«МЕТОДИЧНІ ТА ПСИХОЛОГО – ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: ШЛЯХИ
ІНТЕГРАЦІЇ ШКОЛИ ТА ВНЗ»
Матеріали X Міжнародної науково-методичної конференції

Українською, англійською, німецькою, російською та іспанською мовами

Відповідальний за випуск: Полоцька О.О.
Технічні редактори: Матвійчук О.М., Пешкова О.Г.
Комп'ютерне верстання: Пешкова О.Г.

Автори публікацій несуть повну відповідальність за добір, точність,
достовірність наведених даних, фактів, цитат, інших відомостей.

Матеріали друкуються мовою оригіналу.

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 8,75. Наклад 120 пр.

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
61022, м. Харків - 22, майдан Свободи, 4.
Видавництво Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Тел. 705-24-32
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.09